

33

Biuletyn
pism
związkowych
i zakładowychas
Solidarność

24-27.08.1981

AGENCJA PRASOWA

W NUMERZE: STRAJK DROKARZY W OLSZTYNIE /s.201/
ZAGADNIENIA DO DISKUSJI NA ZJAZD KRAJOWY /s.401/
T.STANKIEWICZ O RZĄDOWYM PROJEKIE REFORMY /s.209/

KRAJOWA KOMISJA POROZUMIEWAWCZA

Prezydium KKP..... 101

INFORMACJE TYGODNIA

W REGIONACH

Strajk w Olsztyńskich Zakładach Graficznych..... 201
Poparcie dla olsztyńskich drukarzy..... 201
W odpowiedzi na apel KKP..... 201
Referendum w Hucie Katowice..... 201
Ws rozmów w Radomiu..... 201
O lepszą informację w Związku..... 201
Protest toruńskiej "Elany" przeciw dezinformacji. 201

SEKCJE BRANŻOWE I ZAWODOWE

Akcja protestacyjna pracowników wodociągów i
kanalizacji w Regionie Małopolska..... 202
Ws żądań portowców..... 203
Zakończenie negocjacji ws rent i emerytur..... 203

INICJATYWY SPOŁECZNE

Inicjatywa spotkania z władzami państwowymi w
Stoczni Im. Warskiego..... 203
Budynki na potrzeby społeczne..... 203
Protest "Siarkopolu"..... 203
Siostry zakonne w przedszkolach..... 203
Posiedzenie Rady Funduszu Pomocy Społecznej..... 203
O włączenie problematyki ochrony środowiska do
uchwał zjazdowych..... 203
O zakaz wyjazdu zagranicę dla ex-prominentów..... 203
Kościół - pomnik Sierpnia 80 w Głogowie..... 203
Pomnik legionisty z I Wojny Światowej w Wadowicach 203
Odezwia Rewolucyjnej Ligi Robotniczej..... 203

WŁADZA A SPOŁECZENSTWO

Spotkanie w Sejmie ws ustawy o związkach zaw..... 204
Protest Komisji Arbitrażowej w Kielcach..... 204
Ws projektu ustawy o radach narodowych..... 204
Spotkanie z posłami Ziemi Olsztyńskiej..... 204
Rozmowy w Sejmie nt. podziału majątku po b.CRZZ... 204
Rządowa kolumna w gazecie Krajowego Zjazdu..... 204
Propozycja wywiadu L.Wałęsy dla "Życia Warszawy". 204

SAMORZĄD PRACOWNICZY • REFORMA GOSPODARCZA

Spotkanie Sieci ws reformy społeczno-gosp..... 204
Trzecie spotkanie "Grupy Lubelskiej"..... 205
Społeczne Porozumienie na rzecz reformy..... 205
Punkt konsultacyjny samorządów w budownictwie
przemysłowym..... 205

W OBRONIE KONSUMENTA

Rozmowy nt. zaopatrzenia rynku i norm przydziału.. 205
Ws podwyżki cen pieczywa i przetworów zbożowych.. 206
Przeciwko sprzedaży mięsa na terenie zakładów... 206
Ws podwyżki cen papierosów z importu..... 206
"Solidarność" w Kwidzynie ws reglamentacji al-
koholu..... 206
Marnotrawstwo żywności..... 206

W OBRONIE WIĘZIONYCH ZA PRZEKONANIA

Dalszy ciąg procesu przywódców KPN..... 206
NZS ws zakazu działania KOWZP w Rzeszowie..... 207
Zniszczenie transparentu KOWZP..... 207

PRZECIW "SOLIDARNOSCI"

Nasilenie represji milicyjnych w Słupsku..... 207
Przeciw represjom..... 207
Zatwierdzenie zwolnienia z pracy..... 207
Represje wobec "Solidarności" PRTV..... 207
Ws zapłaty za strajk..... 207

O NIEZALEŻNOŚĆ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU

Dalsze poparcie dla oświadczenia SDP..... 207

"Solidarność" w radio i tv..... 207
Przeciwko atakom propagandy na "Solidarność"..... 208
Odwołanie redaktora naczelnego "ItD"..... 208
Ws zarekwirowania maszyny drukarskiej w Łodzi.... 208
Śledztwo ws "Solidarności z Gdańskiem"..... 208
Zakaz druku skierniewickiego biuletynu związkowego 208
Posiedzenie Komisji Pism Związkowych..... 208

KULTURA

Przegląd piosenki prawdziwej..... 208

NSZZ RI "SOLIDARNOSĆ"

Prezydium WKZ Toruń..... 208
Pobicie działacza NSZZ RI..... 209
Przeciwko represjonowaniu W. i M. Kępcików..... 209
Ws wypowiedzi przedstawiciela NSZZ RI..... 209
Podwyżka cen usług w SKR-ach..... 209
Rejestracja "Solidarności Chłopskiej"..... 209
Przeciwko radom sołeckim..... 209
O wybór naczelnika gminy..... 209

STUDENCI

KKK NZS ws projektu ustawy o szkolnictwie wyższym 209
O papier dla pisma NSZ..... 209

DOKUMENTY

DOKUMENTY KKP

Oświadczenie Prezydium KKP o strategii Związku... 301
Oświadczenie Prezydium KKP ws strajku w OZGraf... 301
Decyzja Prezydium KKP ws ustaleń grupy nego-
cjacyjnej d/s rent i emerytur..... 301

DOKUMENTY ZJAZDOWE

Do delegatów I Krajowego Zjazdu..... 301
Oświadczenie Biura Prasowego I Krajowego Zjazdu.. 302

DOKUMENTY SIECI

Komunikat nr 10 Sieci..... 302

Uchwała ZR Świętokrzyskiego ws podwyżek cen
pieczywa..... 303
Protest wykonawców I Festiwalu Piosenki Prawdziwej

OPRACOWANIA I EKSPERTYZY

Struktura i życie Związku..... 401
Prasa i wydawnictwa związkowe w odbiorze społ.... 403
Propozycja działań praktycznych ruchu szarżowego. 404

PRZEDRUKI Z PRASY ZWIĄZKOWEJ

T.Stankiewicz: Tak zmieniać by nic nie zmienić czyli
rządowy projekt reformy. NIEZALEŻNOSC nr 104.... 209

KOMUNIKAT W/S AKREDYTACJI PRASY ZWIĄZKOWEJ NA ZJEZDIE
KRAJOWYM

Komisja Pism Związkowych, w porozumieniu z Biurem Prasowym Zjazdu rozdzieliła akredytacje dla prasy związkowej na Zjazd Krajowy. Zarządy Regionalne i redakcje zawładnione zostaną o przydzielonych akredytacjach przez Biuro Prasowe Zjazdu. Wszystkie zastrzeżenia w tej sprawie prosimy kierować do Agencji "Solidarności" AS do S.Blumsztajna.

SPROSTOWANIE. W relacji z procesu KPN w AS nr 31, s.206 - cytując zarzuty Prokuratury błędnie podaliśmy tytuł artykułu L.Moczulskiego /"Po sukcesie wyborczym"/. Prawidłowy tytuł brzmi: "Po sukcesie strajkowym". Autora artykułu Pana Moczulskiego i Czytelników bardzo przepraszamy.

Numer przygotowali: Bohdan Bielski, Seweryn Blumsztajn, Anna Dodziuk, Ewa Jastrun, Wojciech Kamiński, Urszula Kielbasa, Andrzej Łodyński, Iwona Matuszek, Małgorzata Pawlička, Iwona Raypert, Ryszard Rubinsztajn, Joanna Stasińska, Jan Strękowski, Anna Schiller, Leszek Szaruga, Joanna Szczesna, Wiesław Uziębło, Maria Zielińska, Zbigniew Żegarski, Gwido Zlatkes.

AGENCJA PRASOWA

Z SIEDZIBĄ W „MAZOWSZU” UL. MOKOTOWSKA 16/20

WARSZAWA

TEL. 28 34 62 W.43

TLX 816077

NBP VIII O/M W-WA 1081-3056-132

Prezydium KKP. 25.08 w Gdańsku odbyło się posiedzenie Prezydium KKP. Obecni: T.Jedynak, R.Kalinowski, J.Kuroń, P.Kosmowski, M.Krupiński, B.Lis, K.Modzelewski, mec.J.Olszewski, J.Onyszkiewicz, Z.Romaszewski, J.Ruiewski, mec.W.Siła-Nowicki, A.Słowik, L.Wałęsa, St.Wądołowski. Następnie Prezydium wysłuchało informacji o sytuacji w regionach, w których utrzymuje się napięcie.

J.Pierzchała /wice przewodniczący ZR Ziemia Radomska/ i M.Gawlik /ZR Ziemia Radomska/ przypominają w skrócie historię negocjacji z komisją Rybickiego /patrz: AS nr 6, s.104, 203; AS nr 7, s.104, 209/ i informują o okolicznościach nie do końca do skutku rozmów 20.08. /patrz: AS nr 32, s.001/, spotkaniu z Z.Piesiewiczem i o przebiegu akcji protestacyjnej w regionie /patrz: Inf.tyg., s. / M.Krupiński /przew.ZR Olsztyn/ mówi o przyczynach i przebiegu strajku w OZGraf, gdzie strajkuje cała załoga, bez względu na przynależność związkową /patrz: Inf.tyg., s. 24/. Dodaje, że strajk w Olsztynie/pełną aprobatę społeczeństwa i że istnieje niebezpieczeństwo, że do strajku będą chciały przyłączyć się inne zakłady.

A.Odrożek /ZR Słupsk/ relacjonuje konfliktową sytuację w regionie spowodowaną opieszałością władz w przekazywaniu budynku w Ustce na cele służby zdrowia. W Ustce nie ma szpitala, władze zapropowały przekazanie na ten cel niedokończonego domu dziecka i wybudowanie nowego w terminie dwuletnim. Nie można się na to zgodzić, gdyż istniejący dom dziecka prawie się wali. Postanowiono zaproponować władzom przekazanie jednego z ośrodków wczasowych, wskazano ośrodek Ministerstwa Sprawiedliwości "Posejdon" wybudowany przez więźniów. Wywołało to protest służb więziennych w całym kraju. Wojewoda słupski wysłał trzykrotnie teKs do premiera Rakowskiego z prośbą o zajęcie stanowiska - nie było odpowiedzi. Zarząd Regionu opracował harmonogram akcji protestacyjnej /patrz: Inf.tyg., s.203/. I zwrócił się do KKP z prośbą o zgodę na jej przeprowadzenie.

L.Wałęsa krytykuje podejmowanie nieskoordynowanych akcji strajkowych. Jest zdania, że uchwała KKP ws. strajku prasy była nieprecyzyjna, gdyż nie mówiła wyraźnie o konieczności zakończenia go po dwóch dniach. Strajk olsztyński jest - jego zdaniem - błędem politycznym.

J.Onyszkiewicz referuje stan negocjacji nt. dostępu Związku do środków masowego przekazu. Przypomina przebieg i ustalenia rozmów prowadzonych w kwietniu i maju /patrz: AS nr 14, s.003, AS nr 15, s.001, AS nr 16 s.002, AS nr 17, s.001, AS nr 27, s.301/. Mówi, że podczas ostatnich rozmów rząd stwierdził, że wynegocjowane wtedy punkty mogą być realizowane. Celem Związku jest posiadanie autonomicznej redakcji, która realizowałaby swoje programy poza wewnętrzną cenzurą Radiokomiteu. Jest to kwestia podstawowa, do tej pory niezgodzona.

Onyszkiewicz przypomina dotychczasowe uzgodnienia /patrz: AS nr 15, s.001/.

K.Modzelewski zwraca uwagę, że wśród spraw, które uzgodnił zespół Onyszkiewicza, najistotniejsze w tej chwili dla Związku jest prawo repliki.

M.Terlecki /przedst.KKK Pracowników RiTV/ stwierdza, że Związek może być usatysfakcjonowany, posiadając autonomiczną redakcję.

J.Ruiewski jest zdania, że należy rozszerzyć żądania o postulat stworzenia gazety codziennej Związku, a jeśli nie będzie to możliwe, rozważyć przekształcenie "Tygodnika "Solidarność" w dziennik.

J.Onyszkiewicz uważa, że w tej chwili nie należy walczyć o dziennik, ponieważ władze proponują, by przeznaczyć nań papier przyznany tygodnikowi "Solidarność". W ten sposób na dziennik poszedłby cały posiadany przez Związek papier.

Modzelewski stwierdza, że podstawową sprawą są radio i tv, gdyż mają one największy zasięg. Jego zdaniem, władze prowadzą planową akcję, na którą składają się: z jednej strony - ostentacyjne represje wobec Związku, z drugiej - dezinformacja społeczeństwa. Należy żądać natychmiastowego umożliwienia odpowiedzi na kampanię antyzwiązkową.

J.Onyszkiewicz proponuje, by w najbliższych rozmowach z kierownictwem Radiokomiteu dążyć do wyegzekwowania przyznanego czasu antenowego w wymiarze proponowanym przez rząd, uzyskania prawa do repliki na ostatnią kampanię i zapewnienia transmisji z obrad Zjazdu /2 x 2 godz.dziennie plus dodatkowe programy na temat Zjazdu przed jego rozpoczęciem - 5-10 min.dziennie/.

J.Kuroń jest zdania, że teraz należy przede wszystkim walczyć o możliwość konkretnej odpowiedzi na ataki. W dalszej dyskusji podkreślano znaczenie prawa repliki. Przedst.pracowników masztów telewizyjnych mówi, że redaktorzy naczelni redakcji tv otrzymali pismo Olszowskiego z zaleceniem ignorowania Zjazdu, podawania wyłącznie lakonicznej informacji.

A.Celiński stwierdza, że należy w pierwszym rzędzie zastanowić się, o co walczymy, a następnie - jakie mamy do tej walki środki. Społeczeństwo musi być dokładnie poinformowane, o co toczy się walka - jako argument można wykorzystać pismo Olszowskiego. KKK Poligrafii bierze pod uwagę możliwość bezterminowej akcji "dni bez prasy". Najważniejszym środkiem nacisku jest kilkugodzinny strajk w pierwszym programie tv.

Mec.Siła-Nowicki mówi, że zmasowany atak propagandy oraz brak reakcji na inicjatywę Związku ws.wolnych sobót świadczy o tym, że władze dążą do konfrontacji. Należy podjąć kontratak, KKP powinna podjąć uchwałę w tej sprawie.

A.Celiński zwraca uwagę, że do zjazdu ma się odbyć tylko jedno posiedzenie Krajowej Komisji w całości poświęcone zjazdowi.

Po przerwie omawiano sprawy związane z organizacją informacji wewnątrz Związku i prasą związkową. J.Onyszkiewicz mówi o konieczności powołania Rady Programowej prasy związkowej.Uważa, że prasa jest trochę zagubiona i niektóre pisma oczekują pomocy merytorycznej ze strony Związku.Rada Programowa zajmowałaby się polityką prasową Związku i ochroną prasy związkowej przed cenzurą. Celiński stwierdza, że propaganda dąży do rozbitcia Związku, a ten nie potrafi skutecznie odpowiedzieć.W gazetach związkowych nie ma miejsca na aktualne problemy.Redakcje często nie potrafią zabrać w tych sprawach głosu, a ze strony KKP nie mają żadnej pomocy.AS i BIPS drukują kiepskie przedruki, zamiast mieć własnych dziennikarzy zajmujących się publicystyką.Zły stan propagandy związkowej nie jest spowodowany brakiem dostępu do środków masowego przekazu.Winę za to ponosi KKP i Prezydium.Związek nie sprosta konfrontacji, jeśli prasa nie będzie spełniać swoich zadań.Tymczasem biuletyny są przyręczkami grup politycznych luźno związanych ze Związkiem.Należy omówić plan akcji propagandowej przy pomocy tych środków, jakimi obecnie dysponujemy.Następnie Celiński proponuje zastanowić się, czy rzecznik prasowy jest w stanie odpowiadać za tyle spraw na raz.Należy zastanowić się, czy utrzymywać BIPS i AS oddzielnie, czy też połączyć obie agencje na zasadach specjalizacji tematycznej.Celowe byłoby też powołanie zespołu dyspozycyjnych dziennikarzy do pisania tekstów na potrzebne tematy.Należy także powołać sprawozdawcę parlamentarne, który śledziłby pracę Sejmu i opracowywał raporty dla KKP na ten temat.

K.Modzelewski uważa, że należy wprowadzić zasadę, by prasa była podporządkowana Zarządowi Regionalnym.W ten sposób odbywałyby się transmisje polityki KKP.Uważa, że obecnie polityka władz opiera się na założeniu, że uda się zdezorientować społeczeństwo.Dlatego konieczne jest natychmiastowe zwołanie narady poświęconej aktualnej kampanii propagandowej, którą musi przeprowadzić Związek.

B.Lis mówi, że nie uda się z pism związkowych wyeliminować spraw politycznych, gdyż ludzie oczekują od Związku demontażu władzy.

A.Słowik jest zdania, że funkcje szefa propagandy i rzecznika prasowego powinny być rozdzielone.Szef propagandy powinien mieć do dyspozycji sprawozdawcę parlamentarnego. J.Kuroń przestrzega przed próbą stworzenia jednego pisma związkowego w wielu mutacjach.Uważa, że siłą pism jest entuzjazm ludzi, którzy je robią.Bierze się on z tego, że robią je sami.W tej chwili najważniejszą sprawą jest kampania przedzjazdowa.Należy przygotować do tego zespół ludzi i rozesać po regionach materiały z prośbą o wydrukowanie.Kształt prasy związkowej po zjeździe jest sprawą dalszą.Proponuje, by na razie nie dyskutować na ten temat.

J.Onyszkiewicz mówi, że prasa "Solidarności" musi być prasą lojalną w stosunku do Związku i w odpowiednich momentach powinna być dyspozycyjna w stosunku do Zarządów.Dlatego powinny one mieć prawo odwoływania redaktorów naczelnych.Zgadza się, że celowe jest rozdzielenie funkcji szefa propagandy i rzecznika prasowego Związku.Zwraca uwagę, że AS został powołany przez Zjazd Prasy 20 i jest od władz "Solidarności" niezależny.Uważa, że dla Związku jest korzystne posiadanie takiego półoficjalnego kanału informacji. Właśnie za pośrednictwem AS-a można by upowszechniać artykuły pisane przez dyspozycyjnych dziennikarzy, aby mogła je wykorzystywać prasa związkowa. BIPS - jako oficjalna agencja - może prezentować tylko oficjalne stanowisko Związku.

L.Wałęsa stwierdza, że przed Zjazdem konieczne jest zapewnienie błyskawicznej łączności z całym krajem niezależnie od tego czy uzyska się dostęp do radia i TV, czy nie.

J.Onyszkiewicz podsumowując dyskusję mówi, że istnieje konieczność powołania Rady Programowej Pism, która zajmowałaby się następującymi problemami: propozycje ws. polityki prasowej Związku; relacje prasa związkowa-cenzura; sprawy mediacyjne /prasa - Zarządy regionalne/.

K.Modzelewski proponuje wydanie oświadczenie stwierdzającą, że strajk olsztyński nie jest kontynuacją "dni bez prasy", lecz wynikiem ataku na załogę zakładu.

Krupiński uważa, że prezydium powinno wyrazić bezwzględne poparcie dla strajkujących, a jednocześnie zaapelować do wszystkich zakładów o niepodjęcie akcji solidarnościowych.

B.Lis uważa, że jeśli Związek przegra ten strajk, nigdy nie będzie w stanie doprowadzić do strajku poligrafów.

K.Modzelewski odczytuje projekt oświadczenia popierającego strajkującą załogę OZGraf. i apelującego do innych załóg o nieprzyłączenie się do strajku.

J.Hańag /KKK Prac.Poligrafii/ zgłasza pretensje do KKP, że przy podejmowaniu decyzji o strajku czasowym nie skonsultowano jej - przynajmniej od strony technicznej - z

poligrafami.

J. Kuroń pyta, jak długo załoga CZGraf. jest w stanie strajkować. Otrzymałszy odpowiedź, że tygodnie, a może nawet miesiące, stwierdza, że strajk ten straci swoje znaczenie, bo gazeta będzie po prostu drukowana gdzie indziej. Jeśli natomiast inne zakłady poprą strajk, dla wszystkich będzie jasne, że to nie Związek rzucił strajkami, lecz strajki Związkiem.

Krupiński stwierdza, że są dwa warianty rozwoju sytuacji: albo władze ustąpią, albo będą starały się wziąć strajkujących zmuszając. W tym drugim przypadku istnieją dwa rozwiązania: strajk przejściowy inny zakład graficzny, albo poprą go zakłady produkcyjne.

J. Hałas zwraca uwagę na kolejny aspekt sprawy: praca w czasie strajku przynosiła dochód, a dyrekcja nie chce zapłacić pracownikom.

K. Modzelewski stwierdza, że odmowa zapłaty za produkcję jest kradzieżą zarobku i że dwa postulaty muszą być spełnione: podjęcie rozmów i wypłata za produkcję. Jeśli to nie nastąpi, Związek wszczyna kampanię propagandową wokół tej sprawy.

J. Kuroń uważa, że należy zwrócić się o arbitraż sądowy ws. zapłaty i wezwać zakład do przerwania strajku - mając na uwadze tygodniowy strajk całej prasy o dostęp do środków masowego przekazu.

Wałęsa popiera zdanie Kuronia.

Krupiński proponuje, by Prezydium poparło strajk, zezwoliło na jego kontynuowanie i stwierdziło, w przypadku nie osiągnięcia rezultatów w ciągu tygodnia sprawę żądań strajkujących przejmuje cały Związek. Uważa również, że rozwiązaniem konfliktu mogłoby być zwołanie KKP do Olsztyna.

Wałęsa stwierdza, że konfrontacja jest rzeczą nieuniknioną i władza tylko czeka na rozbiście Związku. Jest zdania, że konflikt olsztyński jest celową robotą.

Sformułowane zostaje oświadczenie, w kt. apeluje się do załogi o zaprzestanie strajku przy jednoczesnym przejściu przez KKP sprawy egzekwowania żądań załogi. Zostaje ono przyjęte jednogłośnie. /patrz: Dokumenty, s. 304/. Obrady zakończyły się ok. 18,30.

26.08 obrady rozpoczęły się o 10,00. Na wstępie rozpatrywano sprawę akcji p. ostatecznej regionu ślupskiego. W dyskusji mówiono m.in., że nie należy tracić sił na akcje, które nie mają ogólnozwiązkowego znaczenia /Kosmowski/. Związek dotychczas nie zajmował się bhp, więc nie może zgodzić się na strajk włoski polegający na pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami. /Kuroń/. Sprawę można załatwić przez Sejmową Komisję Zdrowia, która powinna zbadać sytuację na miejscu /Celiński/.

Następnie Z. Romaszewski /BI Mazowsze/ omawia działalność Biur Interwencyjnych. Istnieją one przy wszystkich regionach i zajmują się przede wszystkim dwoma grupami zagadnień: związkowymi i ogólnospołecznymi. Do związkowych należą sprawy związane z wymówieniami, sanatoriami, placami itp. Ogólnospołeczne to przede wszystkim represje, więziennictwo i praworządność. Wadą w działalności Biur jest brak centralnej informacji na temat rozmiarów represji. Istnieje konieczność stworzenia pełnej dokumentacji, ośrodku gromadzenia danych.

K. Wiśniewska /BI Gdańsk/ mówi, że istnieje konieczność zobowiązania regionu do wyznaczenia osób odpowiedzialnych za przekazywanie informacji.

Celiński dodaje, że ludzie ci powinni być na etatach w regionach, ale podlegać centrum informacyjnemu. Zwraca uwagę na paradoks, że gdy istniało Biuro Interwencyjne KOR, w każdym momencie można było dowiedzieć się kogo i za co przesładują, natomiast obecnie, gdy działalność biur jest legalna, a na nią pieniądze, a represji jest znacznie mniej, informacja szwankuje - bywa, że podczas rozmów z rządem trzeba opierać się na pogłoskach.

Mec. Olszewski proponuje, by centrum mieściło się w Biurze Interwencyjnym Mazowsza.

Celiński zgadza się z Olszewskim i dodaje, że ponieważ część informacji sływa bezpośrednio do Gdańska, należy tu zrobić filię centrum. Prezydium postanawia, że Wiśniewska i Romaszewski przygotowują wspólnie projekt działania takiego centrum.

Romaszewski informuje, że stosowane ostatnio represje indywidualne dotyczą przede wszystkim działaczy Regionalnych Komitetów Obrony Więzionych za Przekonania. Wręczane są im pisma informujące, że ich działalność jest nielegalna. Problem jest o tyle trudny, że Związek w zasadzie nie kontroluje działalności Komitetów.

Mec. Olszewski mówi, że w takiej sytuacji Związek nie może brać odpowiedzialności za działania Komitetów. Nie może przyjąć zasady, że "Solidarność" broni wszystkich i w każdej sytuacji.

K. Modzelewski stwierdza, że wszystkie represje stawiają Związek w sytuacji konfliktowej. Rozwiązaniem optymalnym byłoby niedopuszczenie do nich i uzyskanie kontroli nad Komitetami. Zastanawia się czy nie należy uczynić z nich agend związkowych, co stwarzałoby możliwość uzyskania kontroli nad Komitetami przez Zarządy Regionalne.

J. Kuroń proponuje, by przyjąć zasadę, że wszelkiego rodzaju ugrupowania, które korzystają z lokali, teleksów, telefonów itp. należących do Związku, mają obowiązek uzgad-

niania z nim wszelkich swoich wystąpień publicznych.

Mec. Olszewski przypomina, że istnieje 7-osobowy zespół członków-założycieli, który został odsunięty przez Komitety. Należy te osoby z powrotem uaktywnić i zweryfikować ruch Komitetów.

Rulewski mówi, że komitet założycielski powinien jak naj-szybciej opracować status Komitetów.

Prezydium postanawia jeszcze przed zjazdem podjąć próbę włączenia Komitetów w strukturę Związku. Odpowiedzialny za to będzie Wądołowski.

Z kolei dyskutowano nt. sprawy radomskiej.

J. Onyszkiewicz stwierdza, że nie należy wybierać sobie rozmówców, gdyż byłoby to precedens. Rząd mógłby wówczas stawiać Związkowi analogiczne warunki: żeby w rozmowach nie brał udziału ten czy inny działacz.

St. Wądołowski zobowiązuje się pojechać do Radomia i przedstawić stanowisko KKP na temat konieczności wygaszenia ognisk zapalnych w kraju. Przedstawiciele ZR Ziemi Radomskiej J. Pierzchała i M. Gawlik akceptują to rozwiązanie.

Prezydium przechodzi do omawiania problemów związanych z reformą oraz ustawami o przedsiębiorstwie i samorządzie. M. Gil relacjonuje rozmowy w Sejmie /patrz: AS nr 30, s. 001; AS nr 31, s. 204/. Przedstawia zestawienie różnic pomiędzy projektami Sieci a rządowym /opublikujemy je w AS nr 35/. Mówi o istnieniu partyjnych dyrektyw zakładania samorządów przez PZPR i o wypadkach zakładów, gdzie istnieją dwa komitety założycielskie.

G. Palka mówi, że jeśli nie zostaną podjęte odpowiednie kroki - istnieje możliwość, że Sejm w ciągu najbliższych tygodni przesądzi sprawę na niekorzyść Związku. Aby temu zapobiec, należy wyrzucić presję na Sejm.

Sz. Jakubowicz /OPSZ/ stwierdza, że w stanowisku rządu nastąpiła zmiana. Wprowadzono dwie kategorie przedsiębiorstw: ważniejsze i mniej ważne. W tych o podstawowym znaczeniu dyrektorzy mieliby być mianowani. Zwążywszy, że takich przedsiębiorstw miałoby być od 100 do 200, 30% przemysłu wyłączonyby z systemu samorządowego. Jeśli doda się do tego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, będzie ok. 50%. Zastanawia się, jakie są granice kompromisu dla przedstawicieli Związku.

B. Lis zwraca uwagę na brak regulaminu tworzenia samorządu. Uważa, że Związek powinien zaproponować załogom taki regulamin.

J. Merkeł stwierdza, że w pracach nad problematyką samorządu Prezydium KKP jest mało operatywne. Uważa, że należy wyznaczyć ośrodek koordynujący.

Ustalono, że ośrodkiem tym zostanie Łódź, która de facto już zajmuje się koordynacją.

M. Gil zwraca się do Prezydium, by stwierdziło, że projekt Sieci /patrz: AS nr 19, s. 308/ jest dokumentem wiącym. Prezydium uznaje dokumenty przygotowane przez Sieć za dokumenty Związku, M. Gil zostaje zobowiązany do przekazania Komisji Sejmowej, że Związek odrzuca propozycję wyłączenia części zakładów z systemu samorządowego. W toku dalszej dyskusji Prezydium dochodzi do wniosku, że konieczne jest zorganizowanie szerokiej akcji propagandowej na rzecz tworzenia samorządów. W ramach tej akcji winny się odbyć zebrania wszystkich Zarządów regionalnych z udziałem ekspertów, poświęcone aktualnej sytuacji kraju i Związku.

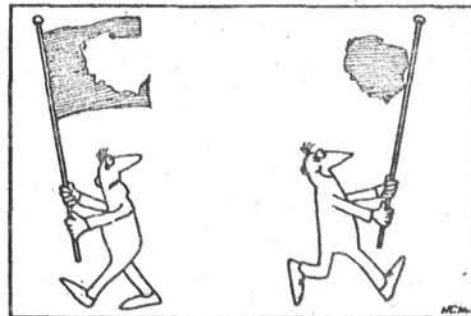
Ustalono, że 31.08 odbędzie się w Mazowszu ogólnopolskie spotkanie informacyjne z udziałem J. Onyszkiewicza i K. Modzelewskiego poświęcone przedjazdowej kampanii propagandowej.

A. Celiński zawiadamia o telexie informującym że Olsztyńskie Zakłady Graficzne odrzuciły apel Prezydium. Zapada decyzja, że B. Lis i J. Kuroń pojadą do Olsztyna. Po przerwie, w czasie której została zredagowana uchwała o strategii działania związku, J. Nowak /Komisja Rewizyjna/ informuje, że Komisja nie ma większych zastrzeżeń do stanu finansów KKP.

Prezydium podejmuje decyzję o odprowadzaniu 85% zysków wydawnictw powołańców przez KKP na konto Komisji Krajowej. Po wniesieniu poprawek Prezydium jednogłośnie przyjmuje uchwałę /patrz: Dokumenty, s. 304/.

Obrady zakończono ok. godz. 22,30.

Oprac. J. Stasińska

sierpień
1981 R

nto

9

W REGIONACH

Strajk w Olsztyńskich Zakładach Graficznych /patrz: AS nr 32, s. 202/.
25.08 na spotkaniu z wyborcami posłowie z regionu olsztyńskiego zobowiązali się podjąć próbe mediacji między władzami wojewódzkimi a strajkującą załogą. O 21.00 trzy delegacje spotkały się z Komitetem Strajkowym, który przedstawił przyczyny i przebieg strajku.

26.08 o godz. 9.30 przybyli do gmachu Sądu Wojewódzkiego, wyznaczonego jako teren neutralny, prokurator wojewódzki, dyrektor OZGRAF i redaktor "Gazety Olsztyńskiej". W wyniku mediacji udało się oni na spotkanie ze strajkującą załogą, które miało się odbyć o godz. 10.00. Jednak ani prokurator ani dyrektor OZGRAF na spotkanie nie przybyli. Wówczas jedna próba mediacji udała się do prokuratury wojewódzkiej przez ZR M. Krupiński i wiceprzew. A. Szwed. Prokurator Poznyński odmówił przyścia do zakładu, nie zgodził się to określić - tłumaczył się przed załogą.

26.08 Prezydium Zarządu Regionu Warmińsko-Mazurskiego podjęło decyzje załogi OZGRAF o strajku.

26.08 wyznaczkowski oddział SPP wydał oświadczenie, w którym popiera władze Stowarzyszenia oraz postawę S. Bratkowskiego i domaga się "podjęcia szybkich i skutecznych negocjacji prowadzących do zakończenia strajku w Olsztyńskich Zakładach Graficznych". Oświadczenie przyjęło 30 głosami przy 3 przeciwnym i 3 wstrzymujących się.

Wieczorem 26.08. Prezydium KKP wysłało do Olsztyna telex informujący, że pełnomocnicy Prezydium przybędą na spotkanie z załogą OZGRAF 27.08 między 6.30 a 7.00.

27.08 o 6.20 do OZGRAF przybyli przedstawiciele Prezydium B. Lis i J. Kuroń. Komitet Strajkowy wyraża życzenie spotkania się z prezydentem KKP przed spotkaniem z załogą. Obrady Komitetu rozpoczynają się jednak bez udziału gości. W 7.00 rozpoczyna się strajk.

Załoga OZGRAF, zwróciła się do wszystkich drukarzy w Polsce oświadczeniem, że w imieniu 2/3 zatrudnionych, na którym podjęto decyzję o przekształceniu bojkotu druku "Gazety Olsztyńskiej" /patrz: AS nr 31, s. 202, AS nr 32, s. 202/ w strajk własnościowy. Zebrani ustosunkowali się do uchwały Prezydium KKP z 26.08 /patrz: Dokumenty, s. 304/, zawierającej apel do załogi OZGRAF o przerwanie akcji protestacyjnej. Przewodniczący ZR, M. Krupiński, który odczytał uchwałę, zwrócił się do pracowników OZGRAF o zastosowanie się do niej. Swoje stanowisko motywował potrzebą sprawego i skutecznego przeprowadzenia zapowiadanej przez KKP szesnastodniowego ogólnopolskiego protestu pracowników prasy i tv.

W dyskusji przeważały głosy krytyczne w stosunku do apelu. Twierdzono m.in., że jest on przejawem chęci decydowania "grupy ludzi za cały Związek", że kierownictwo "Solidarności" chce przede wszystkim "mieć spokój i zyski". Opowiadano się natomiast za "krokami radykalnymi", które zmuszą władze do uznania racji załogi.

Obecny na zebraniu wiceprzewodniczący KKK Pracowników Poligrafii, Pałkowski, przedstawił opinie zakładów poligraficznych w kraju, popierających OZGRAF. Ostrzegł, że jeżeli do 31.08 nie zostanie rozwiązana sprawa olsztyńskich drukarzy, to proklamowany będzie przez KKK Pracowników Poligrafii strajk generalny drukarzy w całym kraju.

Przedstawiciel związku branżowego decyzję udziału w strajku pozostawił swobodnemu uznaniu członków swego związku.

W głosowaniu ws strajku wzięło udział 371 osób: za opowiedziało się 313 osób, 57 było przeciw. Postanowiono, że akcja protestacyjna rozpocznie się 27.08 o godz. 7 na terenie całego zakładu.

3.30 Komitet Strajkowy nie zgadza się na włączenie przybyłych. 9.00 przedstawiciel KS informuje, że Kami ten chce załatwić sprawy organizacyjne strajku we własnym gronie. Przedstawiciele KKP czekając na korytarzu zaczynają rozmowę z obecnymi tam członkami załogi.

3.10 J. Nowak, przewodniczący Komitetu Strajkowego prosi, aby nie odbywać żadnych rozmów przed spotkaniem z Komitetem.

3.40 przedstawiciele KKP zostają zaproszeni na posiedzenie Komitetu Strajkowego. B. Lis stwierdza, że Związek ma tym razem do czynienia z konfliktem załoga-KKP. Nie chce jak mówi - wniknąć w to, kto ponosi odpowiedzialność za zaistniałą sytuację, proponuje, by wspólnie zastanowić się nad tym, jak z niej wyjść. J. Kuroń informuje o przebiegu Prezydium, w tym, że mówiono podczas posiedzenia na temat sprawy olsztyńskiej. Stwierdza, że zaistniała sytuacja jest jakodługo nowa - strajk jest w interesie tego, przeciwko

komu się strajkuje. Strajk w OZGRAF nie ma bowiem dla rządu znaczenia ani politycznego, ani ekonomicznego, pozwoli natomiast ukazać pierwszy rozłam w "Solidarności", czyli to na czym rządowi najbardziej zależy. Mówi o konieczności skoncentrowania się Związku na sprawach największej obecnie wagi: reformie gospodarczej i dostępie do środków masowego przekazu. Wymaga to wygaszenia wszystkich innych konfliktów. Proponuje, by Komitet Strajkowy napisał oświadczenie odwołujące strajk, w którym mowa będzie o tym, że strajk ten zostaje niejako podarowany KKP w imię ogólniejszych celów i jedności Związku. Członkowie Komitetu Strajkowego i obecni członkowie ZR opowiadają się za kontynuowaniem strajku, motywując to żądaniem i oczekiwaniem załogi i znaczeniem strajku dla regionu, gdzie do tej pory nie było tego rodzaju akcji i nadzieją na rychłe zakończenie strajku. Pozwalają na to liczyć wypowiedzi posłów, którzy podjęli się mediacji. Po godzinnej dyskusji, przewodniczący obrad proponuje spotkanie z posłami, a następnie z załogą.

12.00 posłowie referują swój pobyt w Warszawie, gdzie spotkali się z marszałkiem Sejmu Gucwą oraz posem J. Szczepańskim. Ich zdaniem były szanse sprostowania komunikatu DTW oraz zapłaty za strajk, sytuacja skomplikowała się jednak, ponieważ prokurator olsztyński odwołał gotowość odbycia spotkania z załogą zadeklarowaną poprzednio jednemu z posłów. Posłowie stwierdzają, że pewnym rozwiązaniem mogłoby być wycofanie przez dyrektora OZGRAF wniosku z prokuratury. Dyrektor zostaje zaproszony na spotkanie z Komitetem Strajkowym i posłami. Przybywa ok. godz. 13.00. Odmawia wycofania wniosku. W toku rozmowy zostaje ustalone, że w komunikacie PAP na temat wydarzeń w OZGRAF nie ma fałszu, natomiast nikt z obecnych nie dysponuje tekstem komentarza DTW. Dyrektor - na wniosek M. Krupińskiego - zgadza się złożyć oświadczenie, w którym stwierdza m.in., że na terenie zakładu nie użyto siły wobec chcących przystąpić do pracy; że zamierzał wprowadzić na stanowiska pracy w dziale gazetowym pracowników, którzy nie byli tam zatrudnieni w tym dniu; że został powiadomiony przez załogę o chęci drukowania innych publikacji z wyjątkiem "Gazety Olsztyńskiej". Oświadczył też, że strajk okupacyjny działu gazetowego uważa za nielegalny ze względu na tryb jego ogłoszenia.

16.00 rozpoczyna się spotkanie z załogą. Przedstawiciele KKP występują z argumentacją podobną jak na spotkaniu z Komitetem Strajkowym. Spotykają się z gwałtownymi atakami ze strony członków KS, sala nastawiona jest bardzo niechętnie.

16.50, ktoś informuje, że o 17.00 na dziedzińcu zakładu odprawiona będzie masa. Spotkanie zostaje przerwane do 18.00. M. Krupiński informuje załogę o poczynaniach posłów, a także referuje przebieg spotkania z dyrektorem. Następnie dalej toczy się dyskusja nt. zawieszenia lub kontynuowania strajku.

Ok. 19 w głosowaniu jawnym zdecydowaną większością głosów prośby przedstawicieli KKP o referendum załogi nt. zakończenia strajku zostaje odczytana /AS, "Rezonans", 27.08/.

Poparcie dla olsztyńskich drukarzy. Prezydium Śląsko-Dąbrowskiej Rady Sekcji Zw. Prac. Poligrafii NSZZ "Solidarność" w imieniu drukarzy Śląska i Zagłębia przesłało strajkującym w olsztyńskich zakładach graficznych poparcie "za upór w walce z bezpardonowym atakiem ze strony administracji". Jednocześnie rezydium zapowiada, że w przypadku podjęcia przez władze jakichkolwiek represji przeciw strajkującym, drukarze Śląska i Zagłębia podejmą akcję protestacyjną do strajku okupacyjnego włącznie. /SI Mazowsza, 26.08/

24.08 Regionalna Komisja Koordynacyjna Pracowników Poligrafii regionu Mazowsze wydała oświadczenie, w którym solidaryzuje się ze strajkującymi drukarzami z Olsztyńskich Zakładów Graficznych, protestuje przeciwko dezinformowaniu społeczeństwa przez środki masowego przekazu żąda, aby do 30.08 rząd podjął realne działania na rzecz zabezpieczenia dostępu "Solidarności" do środków masowego przekazu. W przypadku braku konkretnych działań zapewnających realizację postulatów Komisja zapowiada podjęcie 31.08 dalszych kroków do akcji protestacyjnej włącznie. /BIPS/

W odpowiedzi na apel KKP. Jak podaje BI Mazowsza, do Zarządu Regionu /patrz: AS nr 32, s. 201/ napływają telexy od komisji zakładowych wyrażające poparcie dla apelu KKP. M.in. KZ przy Żyrardowskich Zakładach Tkanin Technicznych, produkujących taśmy transporterowe dla górnictwa, poinformowała o podjęciu starań dla zdobycia surowców, ponadto zobowiązała się do podniesienia produkcji waty. Załoga zespołu elektrotłocpłowni "Żerań" postanowiła w wolne soboty przygotowywać zakład do szczytu jesienno-zimowego. Natomiast KZ Biura Planowania Rozwoju Warszawy po konsultacjach w zakładzie zadeklarowała gotowość 86% załogi do prac w przemyśle przetwórczym, rolnictwie itp. podczas wolnych sobót. /SI Mazowsze, 25.08/ 27.08 załoga Kombinat Budowlanego w Ciechanowie podjęła decyzję o poparciu dla apelu KKP. Pracownicy KB stawiają warunek pełnego zabezpieczenia materiałów i pali-

wa oraz koordynacji pracy innych służb w całym kraju. Załoga KB Ciechanów zamierza rozpocząć pracę od 5.09. /tlx/

19.08. w Mławie walne zebranie KZ w PRIMBR, przy współudziale powstałej z jej/ oraz ZZPR, POP PZPR i ZSMP/ inicjatywy Rady Pracowniczej zdecydowało, że w chwili obecnej nie ma potrzeby pracy w wolne soboty. Załoga upoważniła Komisję Zakładową do zmiany decyzji jeśli istotnie taka konieczność. 25.08. KZ zgłosiła naczelnikowi miasta chęć podjęcia akcji pomocy rolnikom. 25.08. Komisja Zakładowa "Solidarności" przy Krajowym Związku Spółdzielni Sprzętu Medycznego i Laboratoryjnego w Warszawie oświadczyła, że z uwagi na specyfikę instytucji nie widzi potrzeby pracy w wolne soboty. Komisja deklaruje gotowość pomocy rolnikom w jesiennych pracach polowych. /tlx/

Referendum w Hucie Katowice
24.08 Komisja Zakładowa "Solidarności" Huty Katowice postanowiła przeprowadzić wśród członków Związku w Hucie referendum w/s oceny działalności zarówno dyrekcji, jak i KZ "Solidarności". Jak stwierdza KZ w swoim oświadczeniu, powodem, dla którego referendum zostanie przeprowadzone, są publiczne zarzuty dyrekcji i ZZ Hutników, iż KZ nie reprezentuje poglądów załogi. Uczestnicy referendum, które ma się rozpocząć 1.09, odpowiadając na pytania: 1. uważam, że dyrektor powinien wleci w życie opinie większości załogi: tak - nie 2. uważam, że stopień zrealizowania ubiegłorocznych postulatów załogi jest: dostateczny i świadczy o dobrej woli dyrekcji w realizowaniu pozostałych postulatów, niedostateczny i świadczy o celowym zwlekaniu z ich realizacją /niepotrzebne skreślić/, 3. dyrektor Bendarczyk winien nadal być naszym dyrektorem: tak - nie, 4. uważam za właściwe użycie taczek dla: dyrekcji /tak - nie/, Komisji NSZZ "Solidarność" /tak - nie/. /tlx. red. "Wolnego Związkowca"/

Począwszy od 24.08. na wydziałach Huty Katowice odbyły się zebrania Informacyjne ws. referendum. Jak podała redakcja "Wolnego Związkowca" Komitet Fabryczny PZPR i ZZ Hutników prowadził przez cały czas akcję propagandową przeciw "Solidarności" za pośrednictwem radiowęzła zakładowego. Wyróżniał się w niej nowowybrany sekretarz KZ PZPR Gawarecki, do niedawna aktywny przewodniczący jednej z Komisji Wydziałowych "Solidarności" /także autor artykułów publikowanych w "Wolnym Związkowcu"/ /tlx/ Jak podało 24.08. Biuro Informacyjne Regionu Śląsko-Dąbrowskiego, redakcja "Wolnego Związkowca" zawiadomiła, że jest w posiadaniu informacji o planowanych rewizjach w domach swych pracowników oraz o tym, że prokurator zebrał opinie w miejscach ich poprzedniej pracy.

26.08. BI Regionu Śląsko-Dąbrowskiego podało, że załoga wydziału S-50 Huty Katowice zaprotestowała przeciw wypowiedzi w Dzienniku TV 24.08 I sekr. Komitetu Zakładowego PZPR Zakładu Transportu Huty i jednocześnie członka Komisji Rewizyjnej Regionu Śląsko-Dąbrowskiego "Solidarności" Ziomeckiego, w której ocenił on negatywnie działalność Związku w Hucie. Protestujący uważają, że ocena Ziomeckiego jest niezgodna ze zdaniem większości załogi. Inny członek Komisji Rewizyjnej Regionu Śląsko-Dąbrowskiego K. Rutkowski podał, że Ziomecki został na polecenie organizacji partyjnej specjalnie odwołany z urlopu w celu udzielenia telewizyjnego wywiadu. /BI Regionu Śląsko-Dąbrowskiego/

Ws. rozmów w Radomiu. 22.08 Zarząd MKR NSZZ "Solidarność" Ziemia Radomska wystosował do premiera Jaruzelskiego odpowiedź na telex /patrz: AS nr 32, s.201/, w którym WRN przedstawia jednostronną ocenę dotychczasowych rozmów nie odzwierciedlającą ich rzeczywistego przebiegu. Zarząd domaga się zrealizowania uzgodnień zawartych w komunikacie z wizyty wicepremiera Rakowskiego 17.03 oraz spowodowania natychmiastowego przybycia do Radomia pełnomocnej komisji rządowej /tlx/ 24.08 w siedzibie MKR Ziemia Radomska odbyło się spotkanie doradcy ministra d/s związków zawodowych i wicewójewody radomskiego z przedstawicielami Prezydium MKR. Tematem spotkania było ponowne uzgodnienie warunków technicznych rozmów, które nie doszły do skutku 20.08. Przedst. Związku oświadczyli, że dopuszczają możliwość podjęcia rozmów w innym miejscu w obecności członków Zarządu Regionu, ekspertów i delegatów z KZ-ów. /tlx/ 25.08 w godz. 16 -18.00 odbył się w Radomiu godzinny strajk ostrzegawczy komunikacji miejskiej. Rzecznik prasowy MKR poinformował o dużej solidarności kierowców oraz o próbie przeciwdziałania strajkowi przez dyrekcję WPKM /zmiana grafiku wyjazdów/. /tlx/ 25.08. ZKR Zakładów Metalowych w Radomiu wystosowała do H. Jabłońskiego, W. Jaruzelskiego, Zarządu MKR Ziemia Radomska, wojewody radomskiego oświadczenie popierające uchwałę MKR Ziemia Radomska i I Walnego Zebrania Delegatów w sprawie rozmów z komisją rządową /patrz: AS nr 32, s.201/. W oświadczeniu czytamy, że o ile do 28.08. do godz. 8.00 rozmowy nie zostaną wznowione, załoga przystąpi do strajku. Autorzy oświadczenia piszą "Długo już trwała nasza dobra wola i umiarkowana

postawa, ostrzegamy - nie chcemy dłużej tolerować takiej postawy komisji rządowej i nadużywania naszej dobrej woli. Sprawy dotyczące regionu i wypadków czerwcowych muszą być ostatecznie załatwione". /tlx/

Poparcie dla stanowiska MKR Ziemia Radomska wyraziła także KZ przy Energomontażu - Północ w oświadczeniu kierowanym do premiera Jaruzelskiego. Czytamy w nim, że mimo wielu społecznie pożądaných inicjatyw Związku, władza w kontrolowanych przez siebie środkach masowego przekazu prowadzi akcję propagandową przeciwko "Solidarności" i jej działaczom. W odniesieniu do trwającego impasu w rozmowach radomskich autorzy oświadczenia stwierdzają: "Nie mogą pozostać tajemnicą wydarzenia z Czerwca '76 w aspekcie odpowiedzialności władz i administracji z tamtego okresu". /tlx/

O lepszą informację w Związku. 25.08. Prezydium KZ NSZZ "Solidarność" przy WZT "Telkom-Teletra" w Poznaniu wystąpiła do sekretariatu KEP oraz do Prezydium ZR Wielkopolska z oświadczeniem, w którym krytykuje system informacji związkowej. "Stan ten - naszym zdaniem - jest jedną z głównych przyczyn zniechęcenia wielkiej części członków oraz mającego miejsce spychania Związku na pozycje stracone" - czytamy w liście. Autorzy zwracają uwagę na rosnącą skuteczność propagandy partyjno-rządowej ws. projektów ustaw, co jest efektem niedostatecznego upowszechnienia opinii ekspertów "Solidarności"; na skuteczność dezinformacji w wyniku nie dość szybkiego przeciwdziałania; na tendencyjność niektórych sformułowań i informacji związkowych; na dezaktualizację informacji wskutek przewlekania się prac poligraficznych. W zw. z tym autorzy proponują: wprowadzenie całodobowych dyżurów głównej sieci teleksowej; uruchomienie lotnej służby informacyjnej na terenie całego kraju; korektę sieci teleksowej i poprawę organizacji jej pracy; przyspieszenie druku prasy związkowej. Proponują też powołanie regionalnych ośrodków badań opinii publicznej /tlx/.

Protest toruńskiej "Elany" przeciw dezinformacji. 24.08 Prezydium KZ NSZZ "Solidarność" przy Zakładach Włókien Chemicznych "Elana" w Toruniu wydało oświadczenie protestujące przeciw kłamliwej informacji w "Gazecie Toruńskiej" nr 165. Pisała ona, że KZ w "Elanie" nie podporządkowała się uchwałom Zarządu Regionu ws. akcji protestacyjnej na rzecz pomocy dla służby zdrowia. W oświadczeniu autorzy wyjaśniają, że zakład poparł akcję ZR, nie zorganizował jednak wiecu załogi, gdyż równałoby się to zatrzymaniu produkcji. Zamiast tego nadano w radiowęzle okolicznościową audycję nt. problemów służby zdrowia w regionie. W oświadczeniu czytamy: "Fakt podawania informacji spreparowanych w taki sposób, by osłabić jedność naszego Związku jest godny pożałowania, tym bardziej, że nie przyniesie on spodziewanego skutku. /... Informacja podana w "Gazecie Toruńskiej" upewnia nas, że związkowa akcja dni bez prasy była w pełni uzasadniona" /tlx/.

SEKCJE BRANŻOWE I ZAWODOWE

Akcja protestacyjna pracowników wodociągów i kanalizacji w Regionie Małopolska. 15.08. Sekcja Koordynacyjna Pracowników Wodociągów i Kanalizacji Regionu Małopolska rozpoczęła pierwszą fazę zapowiadanej akcji protestacyjnej /patrz: AS nr 29, s.207/. Decyzją Sekcji Krajowej do akcji tej miały sukcesywnie przyłączać się dalsze sekcje regionalne. 24.08 do Krakowa przybyła komisja Ministerstwa Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, w zw. z czym zawieszono decyzję o przyłączeniu się pozostałych sekcji do akcji protestacyjnej. W pierwszym dniu rozmów obradowały następujące komisje robocze: socjalna, organizacyjna, inwestycyjna i płacowa. W większości potuszanych tematów nie udało się ustalić wspólnego stanowiska. 25.08 osiągnięto postęp w rozmowach nt. niektórych postulatów organizacyjnych, socjalnych i inwestycyjnych. Zasadniczą trudność w rozmowach sprawiał postulat wyłączenia wszystkich jednostek organizacyjnych wodo-ciągów i kanalizacji ze zjednoczeń komunalnych, na co strona rządowa nie wyraziła zgody. Nie osiągnięto w tej sprawie porozumienia. 26.08 Zarząd Regionu Małopolska poinformował KKP, że negocjacje z komisją resortu zostały zawieszono. Przedstawiciele "Solidarności" w komunikacie z rozmów stwierdzają, że zaprezentowali stronie rządowej pięć kolejnych propozycji dot. rozwiązania spornego problemu organizacji przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych w kraju. Wobec sztynnej postawy przedstawicieli Ministerstwa rozmowy zostały przerwane. W zw. z tym akcja protestacyjna została wznowiona wg następującego planu: 26.08 - wywieszenie flag narodowych i stemplowanie korespondencji pieczętą

treści: "Trwa akcja protestacyjna pracowników wodociągów i kanalizacji"; 31.08 - początek strajku polecającego na przestrzeganiu przepisów o niepodjęciu pracy w godzinach nadliczbowych; 7.09 - dwugodzinny strajk ostrzegawczy; 16.09 - początek strajku właścicieli. Służby dostarczające i oczyszczające wodę nie przerwały pracy. Terminy akcji mogą ulec przesunięciu, o ile zostaną wznowione rozmowy z komisją rządową./tlx/

W s. żądań portowców. 24.08 Przewodniczący "Solidarności" Zarządu Portu w Gdyni H. Tarasiewicz w piśmie skierowanym do ministra handlu zagranicznego Bostorowicza, ponowił propozycję spotkania. Tematem rozmów byłoby zagadnienia związane z eksportem i importem art. żywnościowych. Zapropionowano termin spotkania 28.08. Rozmowy odbyłyby się w Zarządzie Portu Gdynia. /tlx/

Zakończenie negocjacji ws. rent i emerytur. 24.08 zakończyły się negocjacje grupy roboczej KKP pod przewodnictwem E. Naszkowskiego z przedstawicielami Min. Pracy, Płac i Spraw Socjalnych. Uzgodniono tekst projektu rozporządzenia Rady Ministrów ws. minimalnych rent i emerytur. MPPISS wyraziło zgodę na wprowadzenie z dniem 1.10.1981: 1/ minimalnej emerytury w wysokości 3000 zł miesięcznie, 2/ minimalnej renty dla I i II grupy inwalidzkiej w wysokości 3000 zł. miesięcznie, 3/ minimalnej renty dla III grupy inwalidzkiej w wysokości 2.200 zł miesięcznie. Jednocześnie postanowiono nałożyć na wydziały zatrudnienia obowiązek znalezienia pracy dla inwalidów III grupy. W przeciętnym wypadku wydziały zatrudnienia będą zobowiązane do dopłat do rent III grupy inwalidzstwa w wysokości 600 zł miesięcznie. Kwoty powyższe mają być płatne od 1.11.81. Nie uwzględniają one żadnych dodatków drożynianych. /tlx/

INICJATYWY SPOŁECZNE

Inicjatywa spotkania z władzami państwowymi w Stoczni Szczecińskiej. 19.08 KZ przy Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego zaprosił przedstawicieli najwyższych władz państwowych na spotkanie w stoczniowym Domu Kultury "Korab", poświęcone realizacji porozumień z Gdańską, Szczecińską i Jastrzebską. Na spotkanie zaproszona m.in.: premiera W. Jaruzelskiego, wicepremierów J. Obodowskiego i M.F. Pąkowskiego, ministra Wł. Bakę i St. Ciołka, sekretarza KC PZPR K. Barcikowskiego oraz posłów na Sejm Ziemi Szczecińskiej i Stargardzkiej, przedstawicieli wojewódzkich władz partyjnych i państwowych oraz Zarządu Regionalnego "Solidarności" i KZ-ów największych zakładów pracy Regionu. Dokładna data spotkania nie została potwierdzona przez Radę Ministrów, która ze względu na przygotowania do plenum KC - nie zaakceptowała proponowanego przez organizatorów terminu 29.08. Nie wiadomo też jacy przedstawiciele rządu przybędą do Stoczni Szczecińskiej. /AS/

Budynki na potrzeby społeczne. 25.08 ZR w Słupsku rozpoczął akcję informacyjną /plakaty, ulotki/ na temat fatalnego stanu budynków domu dziecka w Słupsku "Solidarność" od kilku miesięcy zwracała się do władz o przyznanie na ten cel nowych pomieszczeń. Wobec braku odpowiedzi zapowiedziano akcję protestacyjną. 29.08. zakłady pracy wywieszają flagi. Jeśli do 1.09 władze wojewódzkie nie podejmą żadnych kroków w tej sprawie - zostanie ogłoszony strajk włoski polegający m.in. na rygorystycznym przestrzeganiu przepisów bhp. /tlx/

Protest "Siarkopolu" 25.08. Prezydium KP NSZZ "Solidarność" Siarkopolu w Tarnobrzegu podjęła decyzję o wstrzymaniu 26.08 /od 7 rano/ wykonywania obowiązków służbowych przez pracowników na stanowiskach, na których przekroczone zostały normy dopuszczalnych stężeń szkodliwych dla zdrowia. Warunkiem przystąpienia do pracy jest spełnienie przez władze postulatów anulowania dotychczasowych zasad przydziału miejsc w przedszkolach i powołanie nowej komisji, która przydzieli skierowania w oparciu o kryterium zarobków, a także podania do wiadomości publicznej programu zabezpieczenia miejsc w przedszkolach, oddania budynku KM PZPR w Tarnobrzegu dla dzieci w wieku przedszkolnym i natychmiastowe przystąpienie do jego adaptacji. /"Wiadomości Dnia", 27.08, tlx/

Siostry zakonne w przedszkolach. Z inicjatywy "Solidarności", Kuratorium Oświaty i Wychozania w Warszawie zorganizowało kurs dla nauczycieli z przedszkolnych. Bierze w nim udział 80 osób

w tym 35 siostr zakonnych, które mają w najbliższym czasie podjąć pracę w warszawskich przedszkolach, gdzie brakuje 219 przedszkolank. /SI Mazowska, 26.08/

Posiedzenie Rady Funduszu Pomocy Społecznej. 24.08 w siedzibie Mazowska odbyło się posiedzenie Rady Funduszu Pomocy Społecznej, na którym z pełnomocnictwa jej przewodniczącego L. Wałęsy powołano sekretariat Funduszu. Zadaniem sekretariatu jest koordynowanie i organizowanie akcji pomocy społecznej. Sekretarzami zostali: A. Celiński i K. Śliwutski. Powołano dwa zespoły specjalistyczne: d/s leków i aparatury medycznej i d/s pomocy rzeczowej. Siedzibą sekretariatu Rady Pomocy Społecznej jest Warszawa. /SIM/

O włączenie problematyki ochrony środowiska do uchwał zjazdowych. Wg informacji SIM 25.08. Komisja Koordynacyjna Ochrony Środowiska NSZZ "Solidarność" zwróciła się do delegatów na I Krajowy Zjazd Związku z apelem o włączenie problemów ochrony i kształtowania środowiska człowieka do uchwał zjazdowych. Jednocześnie autorzy apelu informują: 1/4 żywności w Polsce jest skażona, 1/5 ludności naszego kraju zagrożona jest z powodu zanieczyszczenia powietrza, wody 1/3 polskich rzek są całkowicie pozbawione życia biologicznego, a w ponad 78% jezior zanieczyszczenie wody przekracza normę. /SIM 25.08/

O zakaz wyjazdu za granicę ex - prominentów. Jak podaje SIM, KZ "Solidarności" przy KWK "Ziemowit" w Łęczynach zażądała od władz, aby wydały zakaz wyjazdów za granicę osób, które do sierpnia 80 pełniły kierownicze funkcje w aparacie partyjnym i administracyjnym. Zakaz ten miałby obowiązywać w okresie 7 najbliższych lat. /SIM, 26.08/

Kościół - pomnik Sierpnia 80 w Głogowie. W związku z obchodami rocznicy Sierpnia 80 głogowska "Solidarność" oraz duszpasterze parafii Głogów, Brzostów oświadczyli: "ponieważ wśród wielu postulatów protestu robotniczego w naszym regionie był postulat budowy kościoła na ostedlu "Kopernik" w Głogowie, chcemy by powstający kościół stał się symbolem i pomnikiem Sierpnia. Dlatego uczelmy rocznicę Sierpnia na placu budowy kościoła". /tlx 26.08/

Pomnik Legionisty z I Wojny Światowej w Wadowicach. Delegatura "Solidarności" w Wadowicach wraz z Towarzystwem Miłośników Ziemi Wadowickiej postanowiły odrestaurować i postawić na dawnym miejscu pomnik Polskiego Żołnierza Legionisty z I wojny światowej, usunięty przez władze w r. 1973 wbrew woli mieszkańców. Odsłonięcie pomnika przewidziano na 11 listopada 1981 /tlx. 24.08/

Odezwa Rewolucyjnej Ligi Robotniczej Polskiej. 24.08. do pilskiego ZR nadesłano pocztą odezwę Rewolucyjnej Ligi Robotniczej Polski, skierowaną do NSZZ "Solidarność", NSZZ RI "Solidarność", NZS-u, do poszczególnych Zarządów Regionalnych i zakładowych oraz do "wszystkich prądów i ugrupowań w łonie "Solidarności": do KOR-u, KPN-u, Młodej Polski i wszystkich ugrupowań i prądów w kraju, do struktur poziomych w PZPR". Odezwa prezentuje 10 punktowy program Ligi, która jest sekcją IV Międzynarodówki: 1/ Niepodległość Polski; 2/ ujawnienie wszystkich tajnych umów z Kremlem, dwustronnych oraz w ramach Układu Warszawskiego; 3/ prawo Polski do swobodnego decydowania o stosunkach z innymi państwami. Wystąpienie do robotników i chłopów państw Demokracji Ludowej - z propozycją utworzenia wolnej federacji republik Europy Wschodniej i chłopów, która zawiąże braterskie stosunki z klasą robotniczą i narodami Związku Radzieckiego; 4/ odmowa spłaty zadłużenia wobec kapitalistycznych banków i rządów, ujawnienie treści tajnych rokowań i porozumień rządowych w tej sprawie; 5/ rozwiązanie oddziałów represyjnych MO, SB i ONMO; 6/ wolność zakładania partii politycznych nie kwestionujących społecznej własności środków produkcji, uwolnienia więźniów politycznych; 7/ prawo powrotu do kraju dla uchodźców politycznych; 8/ ukaranie odpowiedzialnych za represje sprzed października 56, Marca 68, Grudnia 70 i obecnie; 9/ niezależność związków zawodowych względem państwa, prawo do strajku; 10/ kontrola robotnicza nad produkcją, zaopatrzeniem handlem zagranicznym od zakładów pracy począwszy od Narodowego Planu Gospodarczego włącznie, w sojuszu z chłopstwem". /tlx/

WŁADZA A SPOŁECZEŃSTWO

Spotkanie w Sejmie ws. ustawy o związkach zawodowych. 25.08 w gmachu Sejmu miały odbyć się rozmowy delegacji "Solidarności" z Podkomisją Pracy i Spraw Socjalnych oraz Prac Ustawodawczych na temat projektu ustawy o związkach zawodowych. Przewodniczący Podkomisji prof. Berutowicz /I Prezes Sądu Najwyższego/ stwierdził, że większość związków nie nadesłała jeszcze uwag do projektu na piśmie, jak było to ustalone na spotkaniu 23.07; dopiero po otrzymaniu uwag Komisja będzie mogła przystąpić do szczegółowego opracowania projektu. Wtedy też planowane jest spotkanie ze wszystkimi związkami zawodowymi A. Niezgodą przekazał komisji uwagi przygotowane przez KKP. /AS/

Protest Komisji Arbitrażowej w Kielcach ws. ustawy o związkach zawodowych 26.08 w związku z dyskutowanym przez sejmową Komisję Spraw Ustawodawczych art. 13 projektu ustawy o związkach zawodowych pracownicy Okręgowej Komisji Arbitrażowej w Kielcach podjęli na nadzwyczajnym zebraniu związkowym uchwałę, w której protestują przeciwko pozbawieniu osób zatrudnionych na podstawie mianowania możliwości zrzeszania się w związkach zawodowych. Pozbawienie pracownika tych praw - czytamy w uchwale - "jest ograniczeniem przysługujących mu na mocy Konstytucji PRL praw obywatelskich /.../ Stanowisko takie jest sprzeczne z zasadami ustrojowymi". /tlx/

Ws. projektu ustawy o radach narodowych 26.08 ZR Małopolska podjął uchwałę krytykującą opublikowane w lipcu "założenia do projektu ustawy o radach narodowych". Uchwała stwierdza, że /1/ wyznaczony przez sejm Rady Państwa ostateczny termin zgłaszania uwag, opinii i propozycji zmian /do 31.08.br./ jest zbyt krótki; /2/ podstawa projektu jest obowiązujący obecnie podział terytorialny kraju, który nie sprawdził się w praktyce; /3/ w "założeniach" przyjęto, że EUN jest jedyną instytucją, która ma prawo zgłaszania kandydatów i formułowania programów wyborczych. W związku z tym ZR Małopolska domaga się przedłużenia terminu konsultacji oraz uwzględnienia w projekcie ustawy zgłaszanych przez gminy, zakłady pracy i regiony wniosków ws. zmian w podziale administracyjnym kraju oraz wyłączenia z tej ustawy sformułowań dotyczących zasad przyszłych wyborów. /tlx/

Spotkanie z posłami w Olsztynie. 25.08 w hali widowiskowo-sportowej w Olsztynie odbyło się otwarte spotkanie ok. 2 tys. mieszkańców Olsztyna z posłami Ziemi Olsztyńskiej: Kijowskim /ZSL/, Styranowskim /SD/ i Poznańskim /PZPR/. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele ZR Warmińsko-Mazurskiego i Regionalnej Komisji Współpracy samorządów oraz przedst. Sieci z OZOS. W trakcie spotkania podjęto rezolucję popierającą podstawowe tezy ustawy o przedsiębiorstwie społecznym. Wszyscy obecni posłowie wyrazili zgodę na wniesienie do Łaski Marszałkowskiej projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym w przypadku, gdy w Podkomisji Sejmowej nie zostanie ustalony jednolity tekst ustawy możliwy do zaakceptowania przez stronę społeczną, w tym Sieć i NSZZ "Solidarność". /"Rezonans", 27.08/

Rozmowy w Sejmie na temat podziału majątku po b. CRZZ 25.08 delegacja "Solidarności" pod przewodnictwem A. Niezgody spotkała się w Sejmie z przedstawicielami innych organizacji zawodowych. Omawiano sprawę podziału majątku po dawnych związkach zawodowych. Z. Bolechowski /przedst. zw. branżowych/ oświadczył, że Komisja Porozumiewawcza gotowa jest prowadzić rozmowy na temat wspólnego wykorzystania majątku trwałego CRZZ, którym zarządzałyby organ powołany przez związki branżowe, natomiast nie ma kompetencji do załatwienia podziału majątku poszczególnych zw. branżowych. W tej sprawie należałoby - jego zdaniem - prowadzić rozmowy z poszczególnymi branżami w późniejszym terminie. Spotkało się to ze zdecydowanym protestem delegacji "Solidarności", która sprzeciwiła się dalszemu przedłużaniu rozmów. W trakcie dyskusji przedstawiciele ZNP, Konfederacji Autonomicznych Związków Zawodowych, ZZ Pracowników Wojska oraz ZZ Weteranów Pracy i Inwalidów poparli stanowisko "Solidarności". Zgodzono się, że majątek dawnych zw. zawodowych powinien być wspólnym majątkiem ludzi pracy, natomiast propozycje zw. branżowych nie dają tych gwarancji. Prowadzący obrady prof. Berutowicz zasugerował utworzenie 7 osobowego zespołu, składającego się z przedstawicielami wszystkich organizacji związkowych, dla opracowania wspólnego oświadczenia.

Polemizując z tą propozycją prof. A. Stelmachowski /doradca "Solidarności"/ stwierdził, że powołanie takiego ciała i dalsze odraczanie wspólnego komunikatu miałyby sens tylko wtedy, gdyby udało się porozumieć co do zasad podziału majątku. Niestety, od wielu miesięcy zw. branżowe uchylały się od konkretyzacji swojego stanowiska, a ich dzisiejsze oświadczenie jest krokiem wstecz w stosunku do poprzednich. W takiej formie jest ono nie do przyjęcia. W ten sposób, mniejszość miałyby wszystko w swoich rękach".

Po półgodzinnej przerwie prof. Stelmachowski przedstawił wspólne ustalenia "Solidarności", Konfederacji Autonomicznych ZZ, Zw. Pracowników Wojska, Zw. Weteranów Pracy i ZNP. Uzgodniono, że wszystkie domy czasowe, sanatoria i inne nieruchomości winny znaleźć się pod wspólnym zarządem. Reprezentacje poszczególnych związków w organie zarządzającym będzie proporcjonalna do ich liczebności. Zasada ta jednak nie może prowadzić do dominacji żadnego związku.

Na zakończenie prof. Berutowicz zaproponował, aby w ciągu tygodnia opracowane zostały trzy dokumenty: Związków Branżowych, Rady Konsultacyjnej, Zw. Pracowników Użyteczności Społecznej oraz Zespołu łączącego pozostałe związki. Odbędzie się również następne spotkanie i jeśli nie zostanie na nim uzgodnione wspólne oświadczenie, to wszystkie trzy dokumenty zostaną przekazane Sejmowi pod obrady.

Oprac. K. Naszkowska

Rządowa kolumna w gazecie Krajowego Zjazdu "Solidarności" 26.08 Biuro Prasowe Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność" poinformowało rzecznika prasowego rządu J. Urbana, o zamiarze oddania mu do dyspozycji kolumny w gazecie zjazdowej. W czasie trwania Zjazdu gazeta ukazywać się będzie w kolportażu związkowym w nakładzie 50 tys. egzemplarzy. Biuro Prasowe zapewniło rzecznika prasowego rządu, że będzie dbać o integralność nadanych tekstów, które nie będą poddawane cenzurze. /tlx/

Propozycja wywiadu L. Wałęsy dla "Życia Warszawy" 26.08 redaktor naczelny "Życia Warszawy" skierował do przewodniczącego KKP NSZZ "Solidarność" L. Wałęsy propozycję wywiadu z okazji pierwszej rocznicy podpisania porozumień społecznych. Podobny wywiad ma być przeprowadzony z członkiem Biura Politycznego KC PZPR K. Barcikowskim. W czasie rozmowy dziennikarze Życia Warszawy będą oczekiwali odpowiedzi na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji porozumień, oceny obecnej sytuacji w Polsce w odniesieniu do założeń sierpniowych, funkcjonowania "Solidarności" jako związku zawodowego, powodów trudności w porozumiewaniu się z władzami oraz wewnętrznych spraw Związku. Druga grupa pytań dotyczy osobistych spraw rozmówców, a więc np.: czy podtrzymują kontakty nawiązane w czasie rozmów na Wybrzeżu, czy Lech Wałęsa ma przyjaciół wśród przedstawicieli władz. /tlx/

SAMORZĄD PRACOWNICZY • REFORMA GOSPODARCZA

Spotkanie Sieci ws. reformy społeczno-gospodarczej 25.-26.08 w Ursusie odbyło się kolejne spotkanie Sieci wiodących zakładów pracy. Oprócz przedstawicieli przedsiębiorstw uczestniczyli w nim eksperci: J. Balcerowicz /PTE/, T. Gruszecki /UW/, T. Stankiewicz /KRP/, J. Stżelcecki /OBS Warszawa/. Na spotkaniu przedyskutowano, przepracowano, a następnie przyjęto jako oficjalny dokument Sieci tekst zatytułowany "Propozycja stanowiska NSZZ "Solidarność" ws. reformy społeczno-gospodarczej" /opublikujemy go w najbliższym numerze/. Podstawą do jego opracowania stanowiła wstępna wersja przygotowana na poprzednim spotkaniu Sieci w Rzeszowie /patrz: AS nr 30 s. 208/. W pierwszym dniu obrad, na posiedzeniu plenarnym zgłoszono liczne szczegółowe poprawki do tekstu roboczego. Największe kontrowersje wzbudziło opracowanie systemu finansowego /kwestie podatkowe/ oraz zakres uprawnień decyzyjnych, jakie w projekcie przyznano Sejmowi. Przedst. St. Warskiego twierdził, że najwyższy organ przedstawicieli powinien pełnić przede wszystkim funkcje kontrolne i arbitrażowe. T. Gruszecki argumentował, iż podporządkowanie Sejmowi organu planowania centralnego oraz obarczenie go decyzjami w wielu innych istotnych sprawach wynika z przyjętej w całym projekcie zasady, że organy przedstawicielskie mają gwarantować samodzielność przedsiębiorstw i tylko one mogą ją ograniczać. J. Merkel atakował umieszczoną w projekcie koncepcję dwóch izb sejmowych. Argumentował, że przyznanie Izbie Samorządowej praw ustawodawczych ograniczyłoby prawa obywatelskie ludzi, którzy nie są członkami samorządów. Jego zdaniem obecny kryzys gospodarczy jest efektem kryzysu systemu politycznego nie odzwier

zgodnie z rzeczywistymi potrzebami społecznymi. T. Stankiewicz i J. Strzałocki broniąc projektu oświadczyli, że propozycja konstruowania Sejmu jest próbą instytucjonalizacji określonych interesów władzy i społeczeństwa. Zgodzili się, że jest to konstrukcja sztuczna, argumentowali jednak, że pod presją społeczną partia może zgodzić się na rozdzielenie sfery politycznej od gospodarczej - nigdy jednak na wolne wybory.

Dyskusja na temat drugiej izby i systemu finansowego przedsiębiorstwa kontynuowana była w drugim dniu obrad, po przededogowaniu i uzupełnieniu wstępnego tekstu w toku prac zespołów roboczych. Z ponowną krytyką spotkała się przedstawiona przez T. Stankiewicza szczegółowa koncepcja 2-izbowego Sejmu /z wyszczególnieniem, jakich zmian miałyby powoływać na Izba wyższa, a jakich społeczno-gospodarczo/. Tym razem argumentowano, że uchwalenie odpowiednich ustaw o przedsiębiorstwie społecznym, systemie finansowym i prawie bankowym oznacza faktycznie odebranie partii władzy nad gospodarką, a jest to ten sam cel, który chce się osiągnąć powołując oddzielną izbę. Ponadto wg. niektórych dyskusyjantów propozycja drugiej izby umożliwiłaby władzom rozpoczęcie kolejnej kampanii przeciw Sieci. Ostatecznie postanowiono usunąć z tekstu cały fragment dotyczący 2-izbowego Sejmu.

W systemie finansowym najwięcej kontrowersji wzbudziła sprawa opodatkowania. Część dyskusyjantów dowodziła konieczności wprowadzenia podatku od środków trwałych celem wywołania startu w reformie wszystkich przedsiębiorstw. Inni jako jedyny uznawali podatek wyrównawczy od dochodów. Ostatecznie pierwsze rozwiązanie przyjęto dla okresu przejściowego, drugie - w docelowym systemie społeczno-gospodarczym. W stosunku do tekstu wyjściowego nie dokonano zasadniczych zmian w koncepcji systemu planowania. Sprzecywano natomiast podział przedsiębiorstw, jako generalną klauzulę przyjmując, że każde przedsiębiorstwo posiada pełną zdolność prawną, co uniemożliwiło wprowadzenie oddzielnych ustaw dla wyróżnionych typów przedsiębiorstw. Samorząd terytorialny zdecydowano się oprzeć na radach narodowych, uznając, że są one faktycznie czy komitety osiedlowe nie mogą mieć równoważności z nimi uprawnień.

Podczas spotkania przedstawiciele "Fastów" /Białystok/ poinformowali o tworzącej się w ich regionie Sieci "Solidarności" w spółdzielniach. Celem tego ruchu ma być opracowanie nowej ustawy o spółdzielczości. Poinformowano także o rezultatach spotkań z posłami, przeprowadzonych w regionach. Do poparcia projektu Sieci ustawy o przedsiębiorstwie zobowiązało się 2 posłów z regionu czeszczyńskiego i 4 z Wrocławia. Postanowiono zaprotestować w komunikacie z obrad /patrz: Dokumenty, s. 302/ przeciwko propozycji min. Baki, aby ograniczyć kompetencje samorządów w zakładach mających podstawowe znaczenie dla gospodarki narodowej". Propozycje taką złożył on 17.08 na spotkaniu podkomisji sejmowej /patrz: AS nr 11, s. 204/. Na koniec obrad zdecydowano, że w najbliższym czasie Sieć zawiesza swoją działalność ze względu na Zjazd Krajowy. Kolejne spotkanie odbędzie się w październiku w Białymstoku.

Oprac. W. Kamiński

Trzecie spotkanie "Grupy Lubelskiej". 21-22.08. w Lublinie odbyło się trzecie spotkanie grupy roboczej na rzecz międzyregionalnej inicjatywy współpracy samorządów pracowniczych /patrz: AS nr 24, s. 208, AS nr 27, s. 208/. Dyskutowano nad tekstem dot. zasad funkcjonowania "Porozumienia" na rzecz reformy gospodarczej, podpisanego przez przedstawicieli grupy roboczej 15.08. w Warszawie. Sformułowano propozycje poprawek do dokumentu założycielskiego. M.in. uznano, że wejście w skład "Porozumienia" kolejnych regionalnych organów ruchu samorządowego nie powinno być uzależnione od zgody pozostałych uczestników "Porozumienia". Uczestnicy zaapelowali do organów regionalnych i zakładowych samorządów pracowniczych, by wspólnie z NSZZ "Solidarność" odbyli spotkania z posłami na Sejm i przedstawili im swój pogląd na temat projektu ustawy o samorządzie i przedsiębiorstwie. Postanowiono podjąć akcję szkolenia kadr ruchu samorządowego we współpracy z NSZZ "Solidarność" oraz towarzystwami naukowymi i wyższymi uczelniami.

Grupa robocza opracowała zasady konkursu na stanowisko dyrektora. Ponadto rozpoczęto prace nad "Poradnikiem Samorządowca" który ma być rozpowszechniany za kilka tygodni. /tlx/

Społeczne porozumienie na rzecz reformy. 27.08 w siedzibie PTE odbyło się kolejne spotkanie przedstawicieli organizacji tworzących Porozumienie na rzecz reformy społeczno-gospodarczej /SKPG, przedst. KKP, Sieci wiodących zakładów pracy, "Grupa Lubelska", Regionalna Komisja Rad Pracowniczych Mazowsza oraz Gdańska i Elbląga/. Do Porozumienia przyjęto przedstawicieli Rady Współpracy Samorządów Regionu Śląsko-Dąbrowskiego. Nie zaprobowano poprawek do zasad funkcjonowania Porozumienia zaproponowanych

przez "Grupę Lubelską" uznając, że nie wnoszą one żadnych nowych merytorycznych ustaleń. Zobowiązano Region Gdański do opracowania kompletu materiałów propagujących idee samorządu, a "Grupę Lubelską" do opracowania "Poradnika Samorządowca".

W toku obrad przyjęto jako stanowisko "Porozumienia" tekst będący propozycją działań dla już istniejących samorządów /patrz: Opinia, s. 404/. Uczestnicy spotkania zobowiązali się ustalić do następnego spotkania stan zaawansowania ruchu samorządowego w poszczególnych regionach. Przedstawiciel Społecznego Komitetu Reformy Gospodarczej przy PTE przedstawił propozycje cyklu szkoleń dla działaczy samorządów, podjął się opracowania przez Komitet szczegółowej oceny rządowych "kierunków reformy gospodarczej" oraz kroków prawnych, które powinna podjąć Rada Państwa w 4 miesięcznym okresie po przedstawianym wprowadzeniu reformy. Przedstawiciele Gdańska zaproponowali, aby w wypadku przyjęcia przez podkomisję Sejmową ustawy o samorządzie i przedsiębiorstwie w wersji proponowanej przez rząd, rozpisano w tej sprawie referendum wśród całej ludności kraju. Propozycje pytań do referendum mają być przedstawione na następnym spotkaniu "Porozumienia", które odbędzie się 4.09 w Gdańsku. /AS/

Punkt konsultacyjny samorządów w budownictwie przemysłowym w m. 26.08. KZ przy Zjednoczeniu Budownictwa Przemysłowego "Centrum" oraz KZ przy Przedsiębiorstwie Instalacji Przemysłowych "Cheminstal" w Warszawie powołały punkt konsultacyjny samorządów przedsiębiorstw budownictwa przemysłowego /W-wa, ul. Lindley'a 16 p. 108, tel. 28-04-41 w. 120/. Podjęły się również zorganizowania 5.09. spotkania KZ-ów i samorządów, którego celem byłoby powołanie "Porozumienia Środowiskowego Rad Pracowniczych" Regionu Mazowsze. /AS/

W OBRONIE KONSUMENTA

Rozmowy nt. zaopatrzenia rynku i norm przydziału artykułów w reglamentowanych 25.08 w Warszawie odbyły się kolejne rozmowy nt. reglamentacji i zaopatrzenia rynku. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Komisji ds. żywności przy KKP NSZZ "Solidarność", NSZZ RI "Solidarność", CZKIOR NSZZ Rolników Indywidualnych, Branżowych Związków Zawodowych, Konfederacji Autonomicznych Związków Zawodowych, Rady Konsultacyjnej ZZ Pracowników Użyteczności Społecznej, MZIOS, Instytutu Matki i Dziecka, Instytutu Żywności i Żywienia, Min. Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, MHWIU.

Bors /dyr. generalny MHWIU/ poinformował o stanie zaopatrzenia rynku. Została opracowana lista 49 artykułów szczególnie chronionych w produkcji i obrocie towarowym /m.in.: mięso, nafta, środki do prania, świece, węgiel kamienny itd./ Ma to zabezpieczyć optymalne zaopatrzenie rynku w te artykuły. Pełne zaopatrzenie w IV kw. wg prognozy MHWIU nie jest jednak możliwe. Przewidywana jest poprawa zaopatrzenia rynku w artykuły produkowane w oparciu o ziemniaki /różne wyroby kulinarne, mąka ziemniaczana, syrop ziemniaczany/, których zbiory szacowane są na 40 mln ton /26-27 t. w r.80/ oraz w artykuły produkowane w oparciu o cukier /cukierki, czekolady, pieczywo cukiernicze/, którego produkcję szacuje się na 1650-1700 tys. ton. Na m-c wrzesień przewiduje się dostawy mięsa w wysokości 129,5 tys. ton /w tym 25 tys. ton z importu/. Natomiast dostawy na IV kw. powinny wynosić 143,5 tys. miesiennie /aby przywrócić poprzednie normy/, ale MHWIU

nie widzi możliwości zrealizowania tego zadania w październiku, chyba że powiększy się skup żywa, w tym celu przekazano na potrzeby rolnictwa dodatkowe 700 tys. ton węgla, zwiększona też zostanie ilość paszy, jaką ma prawo nabyć rolnik za sprzedaż żywa. W celu poprawy zaopatrzenia rynku w mięso zawieszono uprawnienia przedsiębiorstw do zakupu żywa bezpośrednio u producenta, zostaną też wstrzymane zezwolenia na sprzedaż mięsa z uboju gospodarczego. Nie ma nadal możliwości powiększenia dostaw tłuszczów na rynek w zw. z czym MHWIU proponuje wprowadzenie reglamentacji tłuszczów roślinnych. Przewidywane jest dalsze utrzymanie reglamentacji masła. Nie należy oczekiwać większych dostaw ryb. Prognoza MHWIU przewiduje natomiast od IV kw. poprawę zaopatrzenia w papierosy, artykuły ubraniowe dla dzieci oraz środki higieny osobistej kobiet. Podjęto decyzję o wprowadzeniu reglamentacji proszku do prania, rozważana jest możliwość racjonowania mydła.

Kończąc dyr. Bors poinformował, że w związku z rozpoczęciem kampanii cukrowniczej przewiduje się wprowadzenie od 1 listopada lub października podwyższenie norm przydziału cukru do 1,5 kg a 0,5 brakujące do pełnej normy przeznaczy się na zwiększenie produkcji ciastek, przetworów owocowych i in.

Po tej informacji wywiązała się ożywiona dyskusja w

trakcie której W. Serafin /CZKIOR NSZZ RI/ stwierdził, że jeśli w dalszym ciągu przy podejmowaniu decyzji dotyczących rolnictwa nie będą brane pod uwagę głosy rolników, to nie ma mowy o wyjściu z kryzysu żywnościowego. Poparli go przedstawiciele "Solidarności" i NSZZ RI, którzy negowali także rzetelność danych nt. skupu oraz domagali się przedstawienia pełnej informacji o zaopatrzeniu rynku.

Stawiano również wiele zarzutów o niepodejmowaniu konkretnych działań na rzecz poprawy sytuacji rynkowej. Przedstawiciele MHWIU tłumaczyli, że handel nie jest odpowiadający za stan produkcji. Odpierali zarzuty niepodejmowania działań wskazując jako przykłady załatwienie dodatkowych 700 tys. ton węgla na potrzeby rolnictwa oraz decyzje mające na celu zwiększenie skupu/przejęcie przez CPMS kontraktacji, dopłaty do cen skupu za terminowe dostawy/. Przedstawiciel CPMS - Pereta przyznał jednak, że decyzje te mogą odnieść skutek dopiero w 1982 r.

Bardzo krytycznie o stanie zaopatrzenia rynku wypowiedziała się prof. K. Bożkowska /Instytut Matki i Dziecka/ która stwierdziła, że przewidywana norma cukru jest za niska dla kobiet ciężarnych i karmiących. Zwróciła się o dostarczenie pełnego bilansu zaopatrzenia w białko łącznie z mlekiem i jego przetworami. Stwierdziła, że już obecnie można mówić o zagrożeniu biologicznym dla rocznych dzieci. Przypomniała, że na poprzednie normy zaopatrzenia w mięso wyrażono zgodę pod warunkiem pełnego zaopatrzenia w artykuły nabiałowe. Powiedziała także że jeśli nie zostanie dostarczony pełny bilans zaopatrzenia rynku, sprzeciwi się podejmowaniu jakichkolwiek decyzji. Żądanie przedstawienia pełnego bilansu poparli wszyscy uczestnicy spotkania.

Przedstawiciele "Solidarności" wystąpili z propozycjami zwiększenia ilości cukru już we wrześniu, przekwalifikowania drobiu z grupy drugiej do trzeciej oraz zwiększenie produkcji przetworów drobiowych niesaletrowanych. Po przedstawieniu danych przez przedstawicieli CPMS, Poldrobieu i Zjednoczenia Przemysłu Olejowego, stwierdzono, że informacje te nie wystarczają do podjęcia decyzji.

Ustalono, że MHWIU dostarczy zainteresowanym pełny bilans, a następna tura rozmów odbędzie się po jego przeanalizowaniu przez Instytuty Matki i Dziecka oraz żywności i żywienia.

Oprac. Z. Zegarski

Ws podwyżki cen pieczywa i przetworów zbożowych. 24.08 pełnomocnik ds żywności z ramienia KKP, J. Rulewski wydał oświadczenie, w którym stwierdza, że treść komunikatu Państwowej Komisji Cen, ogłoszonego 24.08, jest sprzeczna z wcześniejszymi ustaleniami między stroną rządową a Związkiem, bowiem mimo uprzednich uzgodnień nie została zapewniona pełna rekompensata wzrostu kosztów utrzymania związanym z podwyżką. Jednocześnie Rulewski oznajmił, że oświadczenie to winno być potraktowane jako protest, a nieuwzględnienie tego protestu zmusi Związek do wyegzekwowania wcześniejszych ustaleń /"Niezależność", 25.08/. Komisje zakładowe i zarządy regionalne wypowiedziały się nt. podwyżki cen pieczywa i przetworów zbożowych /np. uchwała ZR Świętokrzyskiego - patrz: Dokumenty, s. 303/. Wielicze zaaprobowaly rządową propozycję podwyżek i rekompensat bez zastrzeżeń. Inne w swoich oświadczeniach wysuwały następujące zarzuty: zbyt niskie spożycie przyjęte za podstawę obliczenia rekompensaty; nieuwzględnienie faktycznego wzrostu kosztów utrzymania /"Zestaw produktów wymienionych w komunikatach rządowych i związkowych jest niepełny i nie uwzględnia dalszych podwyżek, np. opłat za żłobki, przedszkola, za posiłki w stołówkach pracowniczych oraz w barach mlecznych, szczególnie ważnych dla osób najniższej uposażonych. W tej sytuacji trudno ocenić, czy rekompensaty proponowane przez władze oraz przez ekspertów związkowych są wystarczające i czy zasady ich przyznawania są sprawiedliwe". KZ NSZZ "Solidarność" przy Bibliotece Narodowej, Warszawa, 25.08/; brak zróżnicowania rekompensat; niekonsultowanie podwyżki ze Związkiem.

Liczne głosy zwracały uwagę na brak informacji wewnątrz związkowej, zbyt późne opublikowanie projektu podwyżek i rekompensat i niewłaściwy sposób konsultacji KKP z członkami Związku. "Domagamy się przekazania pełnych materiałów, które moglibyśmy przedstawić członkom naszej organizacji w celu poznania ich opinii. Dokładne i terminowe informacje wewnątrz związkowe są niezbędne, zwłaszcza wobec obecnych konfliktów społecznych oraz braku dostępu "Solidarności" do środków masowej informacji. Komisje zakładowe naszej organizacji muszą dysponować należytych i dostarczoną na czas materiałem, który stałby się przedmiotem konsultacji z członkami Związku" /KZ przy Bibliotece Narodowej/. /tlx/

Przeciwno sprzedaży mięsa na terenie zakładów pracy. 25.08 ZR "Solidarności" Regionu Świętokrzyskiego wydał uchwałę, w której zaprotestował przeciwko próbom wprowadzenia sprzedaży mięsa w systemie kartkowym na terenie przemysłowych zakładów pracy. "Próby takie, pod

pozorem usprawnienia sprzedaży - czytamy w uchwale - zmierzają w naszej ocenie wyłącznie do antagonizowania społeczeństwa. Musimy się im przeciwstawić, żądając od władz usprawnienia reglamentacji żywności i art. przemysłowych innymi metodami". /tlx/

Ws podwyżki cen papierosów z importu. W kioskach woj. krosieńskiego znalazły np. w sprzedaży kartkowej papierosy "Alberia" i "DS" w cenie 40 zł za paczkę. Do niedawna kosztowały one 12 zł. Podwyżka ta nie została podana do publicznej wiadomości. Jak podaje ZR Podkarpacie w telefonach do Zarządu mieszkańcy województwa protestują przeciwko takiej formie podwyżki cen wyrobów tytoniowych. /tlx/

"Solidarność" w Kwidzynie ws. reglamentacji alkoholu. Miedzynakładowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność" w Kwidzynie sprzeciwiła się decyzji wojewody elbląskiego ws. reglamentacji alkoholu w związku z zastrzeżeniami co do możliwości zapewnienia odpowiedniej ilości towarów zamiennych - słodczy i kawy. MKK zażądała przedstawienia pełnego wykazu przydziałów i rozdzielnika towarów dla województw: gdańskiego, katowickiego, warszawskiego i elbląskiego /BIPS, 24.08/.

OBROBONO

Marnotrawstwo żywności. 13.08. WKZ RI wystosował pismo do Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w którym informuje, że punkty skupu w województwie nie chcą odbierać grochu, mimo że rolnicy godzą się oddawać go nawet w przypadku późniejszego ustalenia zapłaty. /SiR, 18.08/ 26.08 Zespół kontrolny w Łapach /powołany przez Terenową Komisję Koordynacyjną "Solidarność"/ stwierdził, że na placu przy Zakładzie Suszarnianym w Suraziu przechowywane są wielkie ilości zboża. Jest ono zanieczyszczone, mokre, w znacznym stopniu zgniłe. Biuro Interwencji Regionu Białostok ustaliło, że przechwywane w ten sposób od 2 tygodni ok. 2 tys. ton żyta, owsa i jęczmienia. W zakładzie zdołano przerobić tysiąc ton/. Kierownik suszarni usiłował część zniszczonego zboża ukryć, resztę przysypał świeżym. W chwili kontroli na placu znajdowało się 800 ton. Zawiadomiono władze i organy ścigania, wszczęte zostało śledztwo. Znaczna część zboża uległa zniszczeniu. Ponieważ resztę może uratować tylko błyskawiczna akcja, TKK "Solidarność" w Łapach zaofiarowało pomoc w transporcie do innych suszarni. /tlx/

W OBRONIE WIEZIONYCH ZA PRZEKONANIA

Dalszy ciąg procesu przywódco w KPN. 24.08 na kolejnym posiedzeniu Sądu Wojewódzkiego w Warszawie została ostatecznie rozstrzygnięta sprawa obecności na sali por. A. Zalewskiego /patrz: AS nr 31, s. 206/. Sąd stwierdził, że z informacji, jakie otrzymał od dowódcy batalionu konwojowego wynika, że por. Zalewski nie wchodził w jego skład. Po wysłuchaniu stron Sąd wezwał por. Zalewskiego do opuszczenia sali. Sąd wysłuchał dalszej części wyjaśnień szefa KPN dotyczących jej działalności od końca 1979 do chwili aresztowania. L. Moczulski stwierdził, że z tego procesu wynikają ogromne korzyści, gdyż ludzie dowiadują się o istnieniu KPN, a jej powstanie można uznać za początek rewindykacji praw obywatelskich. 25.08 R. Szeremietiew mówił o szyskanach, jakie go spotykały /usuniecie wiszącego w celi wizerunku Matki Boskiej, Chrystusa i krzyża; próżaki konwojentów/. Następnie L. Moczulski kontynuował wyjaśnienia, w których ustosunkował się do aktu oskarżenia. Wyróżnił w nim pięć zasadniczych zarzutów. Pierwszy, stawiany wszystkim oskarżonym to działalność godząca w dobro i interesy PRL. Szkodę tę można jednak ocenić jedynie w kategoriach politycznych, a nie prawnych. Zarzut drugi dotyczy wrogiej działalności w powiązaniu z zagranicznymi organizacjami. Merytorycznie ustosunkował się do niego w poprzednich wyjaśnieniach /patrz: AS nr 31, s. 206/ Trzeci - to przekazywanie obcom ośrodkom fałszywych informacji służących wrogiej wobec PRL propagandzie. Moczulski przypomniał, że zarzucono mu udzielenie wywiadu dla DTW RFN, ale audycja ta została zakupiona i wykorzystana również przez TV polską. Czwarty zarzut ma polegać na rozbijaniu jedności Narodu Polskiego i osiabianiu państwa. Przez wiele lat kierownictwo PZPR nie robiło nic innego, jak rozbijanie jedności narodu i osiabianie państwa. Ostatnia sprawa dotyczy masowego druku i kolportowania czasopism takich jak "Droga" i "Gazeta Polska" oraz rozpowszechniania fałszywych informacji dotyczących suwerenności państwa. W akcie oskarżenia - stwierdził Moczulski - nie wskazano żadnej publikacji KPN, która wypełniałaby znamiona przestępstwa z art. 271 kk oraz 273 kk. Co do zarzutu obalenia przemocy ustroju PRL - prokuratura nie zadała sobie trudu, żeby poznać cele KPN, a akt oskarżenia wskazuje jedynie

artykuły, lecz nie zawiera niczego, co by je potwierdziło.

26.08. Sąd zadawał L.Moczulskiemu pytania dotyczące materiałów będących w aktach sprawy, w tym również niektórych dokumentów wydanych przez KPN, np. Rezolucji Rady Politycznej, Tymczasowego Statutu, Aktu Powołania KPN. Oskarżony poprosił o włączenie do akt jego skarg ws. sposobu prowadzenia śledztwa przez Prokuraturę.

27.08 pytania do L.Moczulskiego kierowała prokuratura o artykuły w tygodniku "Czas", projekt Konstytucji znalezione podczas przesłuchania w mieszkaniu oskarżonego projekt powołania Tymczasowej Komisji Porozumiewawczej Ugrupowań Opozycyjnych oraz Rezolucji Rady Politycznej KPN i Tymczasowego Statutu. Obrona nie zgłosiła żadnych pytań. Sąd ogłosił przerwę w rozprawie do dnia 8.09. /AS/.

NZS ws. zakazu działalności Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania w Rzeszowie. W związku z zakazem działalności rzeszowskiego KOWZAP /patrz: AS nr 32, s. 205/ Prezydium KKK NZS wysłało do prezydenta Rzeszowa oświadczenie, w którym stwierdza: "Komitety działające na terenie całego kraju są ruchem społecznym, a ich powstanie było spowodowane nieprzesłaniem Porozumienia Gdańskiego." Autorzy oświadczenia stwierdzają ponadto, że zastosowanie w tej sprawie art. 14 rozporządzenia o stowarzyszeniach z 1932 r. jest bezzasadne. /BI KKK NZS, 25.08/

Zniszczenie transparentu Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. Jak informuje KZ przy TELKOM-ZWUT, w nocy z 24 na 25.08 z transparentu z hasłem "Żądamy uwolnienia więźniów politycznych" usunięto napis pozostawiając tylko ramy. Jak podają autorzy informacji, powodem tej akcji był fakt, że transparent był doskonale widoczny z okien przejeżdżających przez dworzec Warszawa - Wschodnia pociągów, w tym także międzynarodowych. /patrz: AS nr 29, s. 207/ /tlx/

PRZECIW "SOLIDARNOSCI"

Nasilenie represji milicyjnych w Słupsku. Komitet Obrony Więzionych i Represjonowanych w Słupsku informuje o nasileniu represji MO i SB wobec działaczy w tym regionie. 22.08 MO dokonała rewizji w domu letniskowym A.Wszelakiego. Funkcjonariusze MO nie przedstawili nakazu rewizji ani nie sporządzili protokołu przeszukania. Następnie A. Wszelaki został przewieziony do Komendy Wojewódzkiej w Słupsku, gdzie w godzinę później zjawili się przedstawiciele SB. Jeden z funkcjonariuszy groził mu pistoletem maszynowym oraz pobiciem pałką milicyjną, a w trakcie przesłuchania obrzucano go wyzwiskami. Następnie milicjanci wraz z zatrzymanym udali się do mieszkania jego rodziców, gdzie także przeprowadzono rewizję i zarekwirovano wydawnictwa niezależne. /tlx/

Przeciw represjom 26.08 Komisja Zakładowa "Solidarności" przy Okręgowym Przedsiębiorstwie Geodezyjno-Kartograficznym w Ursusie zaprotestowała przeciw rewizji przeprowadzonej przez SB w mieszkaniu i miejscu pracy przewodniczącego Komisji Oddziałowej "Solidarności" przy OPKG w Ostrołęce, M.Stanisławskiego /patrz: AS nr 31, s. 206/. Powołując się na Zarząd Oddziału "Solidarności" w Ostrołęce, KZ stwierdza, że rewizję przeprowadzono z naruszeniem prawa i oświadcza, że w przypadku powtórzenia się takich szykan w stosunku do któregośkolwiek działacza "Solidarności" w przedsiębiorstwie zastosuje w jego obronie wszystkie przewidziane statutem środki. /tlx/

Zatwierdzenie zwolnienia z pracy członków "Solidarności" 25.07 Komisja Odwoławcza d/s Pracy dla Dzielnicy Warszawa-Sródmieście, obradująca pod przewodnictwem sędziego A.Ziemińskiego, zatwierdziła zwolnienie z pracy członka Komisji Zakładowej "Solidarności" przy Chześcijańskim Stowarzyszeniu Społecznym J.Orgelbranda. 31.07 ta sama Komisja zatwierdziła zwolnienie z pracy innego członka KZ przy ChSS Z.Zaczkiewicza. Orzeczenia nie są prawomocne. /AS/

Represje wobec "Solidarności" P R I T V. KZ NSZZ "Solidarność" Radia i Telewizji w Warszawie wystąpiła z ostrym protestem przeciw ograniczeniu korzystania z telexu i urządzeń poligraficznych traktując to jako kolejny atak Radiokomitetu na związek. Komisja Zakładowa zawiesiła użytkowanie tych urządzeń i zwróciła się do ZR Mazowsze, KKK Pracowników Radia i Telewizji oraz KKP o zgodę na podjęcie akcji protestacyjnej. /SI Mazowsza, 27.08/

W a. z a p i a t y z a s t r a j k 24.08. KZ przy Fabryce Wyrobów Precyzyjnych im. gen. Świerczewskiego wydała oświadczenie, w którym "zdecydowanie protestuje przeciwko prowokacyjnej interpretacji Ministerstwa Pracy Płacy i Spraw Socjalnych założeń do ustawy o zw. zaw. i nieodpowiedzialnym sugestiom, że akcja protestacyjna przeciwko drastycznemu zmniejszeniu racji żywnościowych nie jest obroną zbiorowych, ekonomicznych i socjalnych interesów pracowniczych". /patrz: AS nr 30, s. 001 i AS nr 31, s. 001/ W związku z tym, że dyrekcja fabryki postanowiła zastosować się do zaleceń MPPiSS, załoga dwóch wydziałów postanowiła od 27.08. nie podejmować pracy w godzinach nadliczbowych. /tlx, AS/ 26.08 Przewodn. ZR Mazowsze, Z.Bujak, rozmawiał z min. Rajkiewiczem w sprawie zapłaty za ostatni strajk ostrzegawczy Minister stwierdził, że wynagrodzenie za nieprzepracowane godziny nie zostanie wypłacone, gdyż strajk - zdaniem rządu - miał charakter polityczny. Z.Bujak oświadczył, że w tej sytuacji Związek będzie zmuszony wystąpić na drogę sądową. /SIM/

Jak podała 26.08 Komisja Informacyjna Zarządu Regionu Świętokrzyskiego, członkowie "Solidarności" w Prasowych Zakładach Graficznych w Kielcach zostali poinformowani, że na podstawie decyzji Zarządu Głównego RSW "Prasa" czas strajku okupacyjnego ogłoszonego przez nich 19-20.08 zostanie potraktowany jako nieusprawiedliwiona nieobecność w pracy, ponieważ strajk uznano za polityczny. /tlx/

O NIEZALEZNOŚĆ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU

Dalsze poparcie dla Oświadczenia SDP. 19.08 dziennikarze, członkowie i kandydaci SDP, wydali oświadczenie protestujące przeciw nasilającemu się zjawiskom dezinformowania społeczeństwa jednostronnego i tendencyjnego przedstawiania faktów oraz manipulacyjnego wykorzystywania środków masowego przekazu. "Uważamy, że niedopuszczalne - czytamy w oświadczeniu - prowadzenie kampanii polemicznych, gdy atakowani nie mają możliwości przedstawienia swego stanowiska w środkach społecznego przekazu o masowym zasięgu". Dziennikarze wyrażają również oburzenie w związku z nagonką na władzę SDP po opublikowaniu oświadczenia z 10.08. /patrz: AS nr 28, s.307/. Do 25.08 podpisy pod oświadczeniem złożyło 865 dziennikarzy. /SIM 25.08/ 19.08 członkowie SDP z redakcji Dziennika Telewizyjnego oraz z Redakcji Ekonomicznej TV wystąpili z protestem przeciw dezinformacji społeczeństwa oraz poparciem dla oświadczenia kierownictwa SDP z 10.08. Pod listem zebrało kilkadziesiąt podpisów. /AS/ 26.08 koło "Solidarności" Wolnych Zawodów Twórczych przy Regionie Mazowsze przesłało do Zarządu Głównego SDP list, w którym solidaryzuje się z oświadczeniem SDP z 10.08. W liście czytamy: "Od chwili ukazania się oświadczenia sytuacja nie zmieniła się na lepsze, wprost przeciwnie, RTV i prasa nasiliły manipulację informacją a ofiarą tej kampanii padli również sygnatariusze apelu SDP. Naszym zdaniem spełnili oni tylko swój obowiązek zawodowy i obywatelski". /AS/ Jak podało 26.08 Biuro Inf. Regionu Śląsko-Dąbrowskiego dziennikarze prasy związkowej Regionu uchwalili oświadczenie popierające apel SDP z 10.08. /BI Regionu Śląsko-Dąbrowskiego/

Prezydium ZR Śląsko-Dąbrowskiego przesłało prezesowi SDP S.Bratkowskiemu wyrazy uznania i solidarności w walce o wolność słowa i wiarygodność informacji. 117 dziennikarzy z redakcji prasy PAX-u podpisało rezolucję, w której popierają oświadczenie przedstawicieli warszawskich władz SDP /patrz: "Tygodnik Solidarność" nr 20 z 10.08/. Cenzura nie dopuściła do opublikowania tekstu rezolucji w "Słowie Powszechnym" /SIM, 25.08/.

"Solidarność" w radio i tv.

24.08 w siedzibie Mazowsza odbyło się spotkanie członków "Solidarności", pracowników Radiokomitetu. W spotkaniu wzięli udział rzecznik prasowy KKP J.Onyszkiewicz. Rozważano możliwość podjęcia przez "Solidarność" RTV akcji protestacyjnej, która miałyby na celu poparcie walki Związku o dostęp do środków masowego przekazu. Poinformowano o projekcie powołania wieloosobnej komisji porozumiewawczej, w skład której mają wejść przedstawiciele: tv, radia, PAP, GUTM, stacji nadawczych. Zadaniem komisji byłoby skoordynowanie ewentualnej akcji protestacyjnej. /SIM/

24.08. przedstawiciele KKK pracowników PR i TV otrzymali zaproszenie na spotkanie z przewodniczącym Komitetu d/s Radia i TV, Wł.Lorancem. Miało się ono odbyć następnego dnia o godz.14.00. Nie doszło jednak do skutku, ponieważ Wł.Loranc nie przybył na spotkanie nie podając przyczyn. Przedstawiciele KKK pracowników PR i TV zostali przyjęci przez wiceprzewodniczącego Komitetu, R.Dudkie-

wicza, który przekazał im oświadczenie prezesa Loranca w którym czytamy m.in.: "W związku z /.../ awanturniczymi projektami /chodzi o ewentualną akcję strajkową RTV/ przypominam wszystkim prac. RiTV następujące fakty: zgodnie z konstytucyjną zasadą Komitet d/s RiTV /.../ jest centralnym organem administracji państwowej. Próby zakłócenia jego funkcjonowania są więc z punktu widzenia prawa działaniem przeciwko państwu. /.../ RiTV jest elementem sieci radiowo-telewizyjnej i łącznościowej państw - członków Układu Warszawskiego, stąd zakłócenie ich działalności jest sprawą nie tylko wewnętrzną/.../. Polskie RiTV nie mogą być miejscem demonstracji, strajków i innych tego typu wystąpień, ponieważ stanowiłyby one bezpośredni zamach na bezpieczeństwo społeczne, stabilność państwa oraz suwerenność kraju /.../ organizowanie akcji strajkowej i ewentualny w niej udział muszą być potraktowane jako naruszenie obowiązków pracowniczych, które w konsekwencji postaci oznaczać będzie praktycznie zerwanie umowy o pracę".

Działania oświadczył, że kierownictwo Radiokomitetu cofa z dniem 25.08 prawo korzystania z urządzeń poligraficznych oraz telexu. Przedstawiciele KKK pracowników PriTV oświadczyli, że decyduje ta jest atakiem na Związek, nosi wszelkie cechy prowokacji i może doprowadzić do strajku w Radiokomitecie.

IASY

Przeciw atakom propagandowym na "Solidarność"

24.08 zebrana na masówce załoga ZPEB w Legionowie zaprotestowała przeciwko napaściom na "Solidarność" prowadzonym w środkach masowego przekazu, a szczególnie w Dzienniku TV. W telexie Komisji Zakładowej "Solidarność" przy ZPEB opisującym masówkę czytamy: "Protestujemy przeciwko próbom dzielenia nas przez TV na skrzydła, grupy związkowe, niektóre osoby". KZ zaproponowała, by w przypadku powtórzenia się ataków propagandowych na "Solidarność" rozważyć, czy wysokość opłat radiowo-telewizyjnych jest uzasadniona lub powstrzymać się od ich wnoszenia przez 3 miesiące. /tlx/

25.08 Regionalna Komisja Koordynacyjna PGKiM Regionu Mazowsze wystosowała do Rządu PRL protest przeciwko nagonce na NSZZ "Solidarność" w środkach masowego przekazu. Autorzy protestu żądają m.in. poddania RiTV kontroli społecznej poprzez podporządkowanie Komitetu d/s RiTV bezpośrednio Sejmowi, powołanie niezależnej redakcji "Solidarność" podlegającej tylko władzom Związku i kontroli cenzury oraz zapewnienia wszystkim zaatakowanym w RiTV prawa do obrony. /AS/

Odwołanie redaktora naczelnego "It'd" 25.08 odwołany został ze stanowiska redaktora naczelnego studenckiego tygodnika "ITD" Z. Pietrasik. Ostatnio na łamach czasopisma ukazywały się m.in. materiały krytykujące SZSP i jego działaczy /opisano m.in. akcje bojówek studenckich na wykładach TKN w 1979 r./ W dniach IX Zjazdu PZPR cenzura zdjęła w "It'd" okładkę, przedstawiającą krzyżówkę na czerwonym polu; podpisy brzmiały: "Płonowa - partia, poziomo - naród". /"Wiadomości dnia", 26.08/

Ws. zarekwirowania maszyny drukarskiej w Łodzi. 21.08 funkcjonariusze MO zatrzymali w Łodzi na ulicy Łaskówkę bagażówką przewożącą do Łódzkich Zakładów Przemysłu Bawełnianego im.Obrońców Pokoju powielacz offsetowy będący własnością Centrum Kulturalno-Informacyjnego "Solidarność" /założycielami Centrum są komisje zakładowe "Solidarność" ZPB im. Marchlewskiego, ZPB im.Obrońców Pokoju, Elektromontażu, Zakł. Przem. Odzieżowego "Próchnik B" oraz Komisja Regionalna Pracowników Filmu - patrz AS nr 24, s.214/. Na dwie godziny zatrzymano w Komendzie MO K.Ostromieckiego, poligrafa Centrum. Komendant Woj.MO zapewnił KZ ZPB im.Obrońców Pokoju, że offset zostanie zwrócony do 22.08. rano. Obietnicy nie dotrzymano.

24.08 przedst. zakładów włókienniczych zebrani na posiedzeniu Krajowej Sekcji Włókna i Skóry "Solidarność" przekazali na ręce ministra przemysłu chemicznego i lekiego protest w tej sprawie skierowany do Rządu PRL. W proteście stwierdzono m.in.: "Bezprawna rekwizycja maszyny nie spowodowała dotąd interwencji prokurator-skiej. Jest to sankcjonowanie przez aparat stojący usterki na straży prawa bezprawnych praktyk kierowanych centralnie od paru tygodni przeciw "Solidarność". Żądamy natychmiastowego zwrotu - do dn.27.08.81 naszej maszyny, zaprzestania kampanii wymierzonej w podstawowe interesy "Solidarność" i ujawnienia wszystkich osób i funkcjonariuszy winnych wymienionych tu bezprawnych praktyk".

25.08 zakłady firmujące Centrum Kulturalno-Informacyjne oraz dodatkowo przedsiębiorstwa "Polamil"; Zakłady Wytwarzania Obciążeni "Vera" i Woj. Urząd Poczty przygotowały harmonogram akcji protestacyjnej łącznie ze strajkiem przewidzianym na 31.08 oraz wystosowały oświadczenia do ZR Ziemi Łódzkiej, w którym oprócz żądań poparcia akcji protestacyjnej domagały się przydzielenia Centrum maszyn offsetowych spożywających beużytecznie w sie-

dzinie ZR oraz zdecydowanej akcji przeciw śledztwu ws. "Solidarność z Gdańskiem" /patrz: AR nr 30, s.206/. Tego samego dnia ZR podjął uchwałę w sprawie akcji protestacyjnej, udzielając jej poparcia i zezwalając innym zakładom na przyłączenie się. W drodze na zebranie ZR zatrzymany został przez funkcjonariuszy MO w cywilu A. Piątecki, członek KZ "Solidarność" w ZPB im. Marchlewskiego. Lokalny łódzki program TV poinformował 26.08. o narastającym konflikcie.

27.08 o godz.12.00 po kilkogodzinnych rozmowach w KW MO przedstawiciele "Solidarność" z ZPB im. Marchlewskiego i ZPB im.Obrońców Pokoju z udziałem K.Ostromieckiego milicja oddała powielacz offsetowy. Akcja protestacyjna została przerwana. /SI "Wióknarzy" 27.08/

Śledztwo ws. "Solidarność" z Gdańskiem" 24.08 w związku ze śledztwem przeciwko "Solidarność z Gdańskiem" /patrz: AS nr 30, s. 206/ przesłuchiwani byli w Łodzi przez KZ "Solidarność" w Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. Obrońców Pokoju J. Kysiak i przez KZ "Elektromontażu" S. Ignaczak. 25.08. w tej samej sprawie przesłuchiwany był przez KZ przy ZPB im. Marchlewskiego J. Dłużniewski. Mieszkanie Dłużniewskiego było pod jego nieobecność nadchodzone kilka razy przez funkcjonariuszy SB, którzy chcieli wyłudzić od jego żony i dzieci księgę pamiątkową z wystawy fotograficznej "Wydarzenia 1956, 1968, 1970, 1976, 1981". W opublikowaniu fragmentów której toczy się śledztwo przeciw redakcji "Solidarność z Gdańskiem" /patrz: AS nr 30, s. 002/. /SI Włóknarzy 27.08/

Zakaz druku skierniwickiego biuletynu związkowego. 24.08 Prezydium Oddziału "Solidarność" w Skierniewicach zaprotestowało przeciwko decyzji dyrektora Zakładów Transformatorów Radiowych "Zatra", zakazującej druku biuletynu wydawanego przez zakładowe koło "Solidarność" /zakaz ten dotyczył przede wszystkim artykułu "Czwarty rozbiór Polski", "Wrzesień 39" z nr 25, "Zakaz taki /.../ - czytamy w oświadczeniu Prezydium - jest aktem bezprawia, naruszającym niezależność i samorządność naszego Związku". /tlx, AS/

Posiedzenie Komisji Pism Związkowych 25.08 w Warszawie odbyło się posiedzenie Komisji Pism Związkowych, wybranej przez III Zjazd Prasy NSZZ "Solidarność" /patrz: AS nr 30, s.205 i 305/. Komisja rozdzieliła 150 akredytacji dla prasy związkowej na Zjazd Krajowy. Przy rozdziale przyjęto zasadę, że akredytacje otrzymują przede wszystkim gazety regionalne oraz biuletyny oddziałów i wielkich zakładów. Przydzielono też akredytacje do rozdziału przez Zarząd Regionalne dla prasy zakładowej i biur informacyjnych. Komisja delegowała W. Arkuszewskiego i J. Orła do współpracy z Radą Programową rzeczownika KKP, a S. Blumsztajna z Komisją Rozdziału Sprzętu Poligraficznego przy KKP. Upoważniono P. Czartołomnego i M. Wilka do zbadania sprawy usunięcia z redakcji "Kwadratu" jednego z dziennikarzy. Omawiano też sposób prezentacji stanowiska prasy na Zjeździe Krajowym. Następne spotkanie Komisji odbędzie się 4.08 i poświęcone będzie projektowi utworzenia Federacji Dziennikarzy Związkowych. /Komisja Pism Związkowych/

KULTURA

Przebieg Piosenki Prawdziwej 20-22.08 w Gdańsku odbywał się I Przegląd Piosenki Prawdziwej "Zakazane Piosenki". Organizatorem Przeglądu był M. Zembaty, reżyserem M. Piński a koordynatorem M. Ramienia KKP - Sz. Pawlicki. Część wykonawców Przeglądu m.in. kilku jego laureatów, złożyło w Biurze Organizacyjnym imprezy protest przeciwko formule festiwalu. Protest został odczytany przez organizatorów 23.08 na konferencji prasowej. /patrz: Dokumenty, s. 303/. Laureatem "Złotego Knebla" został M. Zembaty za piosenki "Izlochorych" i "Brygadziści Albin". /AS/

NSZZ RI "SOLIDARNOSC"

Prezydium WKZ Toruń. 22.08 obradowało poszerzone o przewodniczących Zarządów Gminnych Prezydium WKZ NSZZ RI w Toruniu. W uchwale ostro skrytykowane wyniki negocjacji z rządem z 17.08 /patrz: AS nr 31, s. 302/ twierdząc, że ustalenia są niezgodne z uchwałami OKZ oraz Porozumieniami Rzeszowskimi. Uznano odwołanie akcji protestacyjnej za nieuzasadnione oraz zażądano natychmiastowego zwolnienia OKZ-u. Zaprotestowano przeciw wprowadzaniu podwyżki cen art. żywnościowych bez rekompensaty dla rolników. Poparto akcją protestacyjną "Solidarność" regionu toruńskiego ws. poprawy warunków służby zdrowia /patrz: AS nr 29, s.202/.

Pobjęcie działacza NSZZ RI. W gminie Stary Targ /woj. obłaskie/ naczelnik gminy S. Karwan, przew. GZKIOR S. Danko i Kier. biura GZKIOR W. Rycz pobili członka WKZ NSZZ RI, który oponował przeciwko przydzieleniu ciarnika osobie, która zażądała za to nie zasługuje. Dochodzenie prowadzi KW MO w Elblągu. /SIR, 18.08/

Przeciwko represjonowaniu. W. i M. Kęciaków. 16.08. WKZ NSZZ RI w Koninie podjął uchwałę, w której protestuje przeciwko represjonowaniu Kęciaków /patrz: AS nr 28, s. 095/ i zwraca się do rzecznika prasowego OKZ o niezwłoczne dementowanie informacji prasowych zniekształcających obraz działań "Solidarności" RI. /SI Rolników, 22.08/

W wywiadzie przedstawiciela NSZZ RI "Solidarność". List otwarty przez Zarząd Gminnego w Tarnogórze, który zapelował do polskich rolników o zwiększenie ilości żywności i mianiników dostarczanych do punktów skupu - tak jak zobowiązała się do tego gmina Twardogóra - wywołał protesty różnych ogniw NSZZ RI. Koło Wlajskie w Dobroszowie /gm. Chojnowo, woj. legnickie/ wystosowało list otwarty, w którym czytamy m.in.: "Zobowiązaniami nie przekroiliśmy stagnacji w rolnictwie /.../ zdaniem naszym wyeliminować stagnację można tylko właściwą i mądrą nawigacją przez rolnictwa przez władze wszystkich szczebli." WKZ NSZZ RI we Wrocławiu stwierdza w swoim oświadczeniu, że wypowiedź działacza Twardogóra emitowana w DTV 19.08. nie była uzgodniona z WKZ-em, który jest przeciwny krytykowaniu wszelkich akcji podejmowanych zgodnie ze statutem Związku. Protest ogłosił również WKZ w Toruniu. /SI Rolników, 22.08/

Podwyżka cen usług w SKR-ach. Mimo porozumienia między rządem a NSZZ RI o utrzymaniu poprzednio obowiązujących cen na usługi /patrz: AS nr 31, s. 302/ WKZIOR w Legnicy w piśmie do WKZ NSZZ RI "Solidarność" z 10.08. podał, że w oparciu o uchwałę Rady Główną CZKIOR istniała możliwość podniesienia przez jkółka rolnicze cen usług. Jednak - wg. WKZIOR - niewiele SKR-ów województwa skorzystało z tej możliwości. /SI Rolników, 18.08/

Rejestracja "Solidarności" chłopskiej. NSZZ RI "Solidarność Chłopska" działająca w woj. wrocławskim została zarejestrowana, mimo obietnic składanych przez jej założycieli na spotkaniu w Episkopacie /13.07 - patrz: AS nr 27 s. 215/ iż będą działać na rzecz jedności ruchu chłopskiego. W tej sytuacji WKZ NSZZ RI "Solidarność" powołał specjalną komisję pojednawczą, której zadaniem są działania na rzecz ponownego zjednoczenia. /SI Rolników 18.08/

Przeciwko radom sołeckim. W gminie Skolyszyn władze gminne dwukrotnie próbowały powołać rady sołeckie /patrz: AS nr 30, s. 206/ złożone z przedst. PZPR, ZSL, GZKIOR oraz NSZZ RI. Rolnicy nie zaakceptowali tych rad. /SIR 21.08/

niezależność 104

Tak zmieniać by nic nie zmienić - czyli rządowy projekt reformy

W rządowym projekcie reformy gospodarczej można znaleźć wiele pięknych sformułowań wzbudzających nadzieję na głęboką i radykalną reformę. Autorzy zapewniają, że nie jest możliwe przewyciężenie kryzysu "w oparciu o nakazowo-rodzicielski sposób kierowania gospodarką". Obiecują, że "organa państwowe po wdrożeniu reformy nie będą stosować wobec przedsiębiorstw nakazów" /s.34/ że przedsiębiorstwa będą samodzielne, samorządne i samofinansujące się.

Złudzenia przyskają. Pomysł się jednak ten, kto potraktuje to dosłownie. Projektodawcy bowiem posługują się starą zasadą: co nie nazwane, lub nazwane inaczej - nie istnieje. Oto np. autorzy zapewniają, że nakazów nie będzie, ale będą "zadania bezpośrednie". Co to takiego? Są to - wyjaśniają dalej "zobowiązania do zawarcia umowy". A więc zupełnie poważnie obok "umowy" wymyślili "umowę obowiązkową" i pewnie im się to nie skojarzyło z wojskowym dowcipem o "ochotniku z poboru", bo natychmiast zaklinają się, że obowiązkowa umowa oznacza "całkowite zniiesienie dyrektyw" /s.34. teza 73/.

Groźne igraszki. Takie igraszki słowne byłyby zabawne, gdyby nie były regulą. Otóż w projekcie rządowym, pomiędzy zachęcającymi obietnicami, można się doszukać od 20 do 30 różnych typów uprawnień administracji centralnej do kosztów, ponieważ będą się bały, że pociągnie ona obniżenie przez państwo ceny zbytu i utratę zysku. Utrzymał by się też biurokratyczny przetarg o wysokie ceny pomiędzy "grupami nacisku". Kontrola zysków i funduszy...

Państwo chce również wyznaczyć zyski i marże. /s.34-36/. W ten sposób nie rynek tylko centrum decydowałoby

O wybór naczelnika gminy. Zarząd Gminy NSZZ RI w Iatocinie /województwo świętokrzyskie/ zwrócił się do OKZ z prośbą o pomoc w umożliwieniu mieszkańcom dokonania wyboru naczelnika gminy. /SI Rolników, 22.08/

STUDENCI

KKK NZS ws. projektu ustawy o szkolnictwie wyższym. KKK NZS otrzymała do rozpatrzenia w przeciągu tygodnia - projekt ustawy o szkolnictwie wyższym ze zmianami wprowadzonymi przez Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Oto niektóre z tych zmian:

- 1. utrzymanie ustalonych przez ministra limitów przyjęć na studia,
- 2. przyznanie premierowi, a nie Radzie Państwa prawa do rozstrzygnięcia sporów między Radą Główną Szkolnictwa i ministrami,
- 3. przyznanie ministrowi prawa weta wobec wyboru rektora przez senat oraz przy drugim sprzeciwie prawa mianowania rektora,
- 4. dodania w ślubowaniu słowa - socjalistyczna - przed wyrazem ojczyzna,
- 5. możliwość rozwiązania organizacji studenckiej, jeżeli jej działalność jest niezgodna ze statutem,
- 6. możliwość rozwiązania zgromadzenia przez rektora,

jeżeli narusza porządek publiczny lub godzi w ustrój polityczny.

W odpowiedzi przesłanej do Ministerstwa KKK NZS poinformowała, że w związku z wagą wprowadzonych zmian ustosunkuje się do projektu na posiedzeniu 5.09. Niezależnie od tego ocenia je negatywnie jako niezgodne z postulatami środowiska akademickiego i ograniczające samorządność wyższych uczelni. W związku z tym, że studenci oczekują uchwalenia ustawy - w wersji zgodnej ze swoimi postulatami - jeszcze przed rozpoczęciem roku akademickiego, KKK NZS deklaruje gotowość podjęcia rozmów z przedstawicielami władz resortu. Jednocześnie KKK NZS oświadcza, że "skierowanie do Sejmu projektu ustawy w wersji opracowanej przez Ministerstwo spotkałoby się z gwałtownym protestem środowiska akademickiego". /BI KKK NZS, 25.08/

O papier dla pisma NZS. Prezydium NZS wystosowało do ministra kultury i sztuki J. Pejchmy pismo, w którym domaga się przyspieszenia decyzji ws przydziału papieru dla pisma Zrzeszenia /BIPS, 24.08/

Prezydium KKK NSZZ "Solidarność" zwróciło się o poparcie inicjatywy, aby zaoszczędzony podczas "dni bez prasy" papier przekazano na potrzeby tygodnika Zrzeszenia. /BI NZS, 25.08/

o rentowności, a zysk byłby nadal zyskiem planowym.

Również zasady tworzenia funduszy w przedsiębiorstwie i zasady podziału zysku mają być określone przez państwo. Odbiera się w ten sposób Radzie Pracowniczej prawo swobodnego gospodarowania wypracowanym dochodem. ... i wewnętrznej struktury przedsiębiorstw

podobnie stosunki wewnętrzne przedsiębiorstw podlegają daleko idącej nakazowej ingerencji administracji państwowej. Chce ona z góry, w momencie tworzenia przedsiębiorstw określać ich strukturę organizacyjną, podział na zakłady, filie, oddziały i wyodrębnione wydziały /s.88/. Państwo chce mieć prawo do przeprowadzania reorganizacji istniejących przedsiębiorstw, prawo do zabierania im części maszyn i urządzeń i przekazywania ich innym przedsiębiorstwom /s.96/. "Samodzielnemu" przedsiębiorstwu zabrania się wręcz zmiany kierunku produkcji bez zgody centrum. /s.98/

Był przedsiębiorstw w ręku centrum.

Centrum, wreszcie, zachowuje sobie prawo nie tylko do tworzenia, ale i likwidowania przedsiębiorstw, również wtedy gdy tylko samo centrum uzna, że "brak jest zapotrzebowania ze strony gospodarki narodowej na działalność przedsiębiorstwa" /s.92/. W tym wypadku znów nie rynek i rentowność, lecz wszechwładza centrum ma decydować o tym, co jest społeczeństwu potrzebne.

Gdzie schowano zjednoczenia? Projekt wycofuje słowo "zjednoczenie" ogłaszając, że to, do czego państwo będzie mogło przymuszać przedsiębiorstwa nazywać się teraz będzie obowiązkowym zrzeszeniem.

Zagrożenie nr 1 - samodzielny dyrektor. Wreszcie sprawa koronna: powoływanie i odwoływanie dyrektora. Tego centrum zdecydowanie /i bez zbędnych pozorów/ nie chce wypuścić z rąk: zamierza bezpośrednio rozkazywać dyrektorowi we wszystkich sprawach nie przewidzianych przepisami ustawy. O tym, jak bardzo centrum chce dyrygować dyrektorem świadczy fakt, że zastrzega sobie prawo zawieszania go w czynnościach nie tylko wte

MO
CC
S
A
U
D
A

DOKUMENTY PREZYDIUM KKP

Oświadczenia Prezydium Krajowej Komisji Porozumiewawczej o strategii Związku

Zagrożenie materialnych podstaw bytu narodowego przez postępującą ruinę gospodarki oraz oczywistą niezdolność władz do zahamowania kryzysu nakłada na "Solidarność" szczególne obowiązki. Na posiedzeniach KKP w dniach 24-26.07. i 10-12.08.81 związek nasz wystąpił z programem długofalowych i doraźnych działań na rzecz ratowania kraju.

Idzie o samorządową reformę gospodarki i państwa, bez której niemożliwe jest wyjście z kryzysu. Zaapelowaliśmy ponadto o przepracowanie do końca br. ośmiu wolnych sobót. Wiąże się z tym żądanie umożliwienia Związkowi kontroli nad wykorzystaniem środków wypracowanych przez załogi w wolne soboty oraz nad całokształtem produkcji, zasobów i dystrybucji żywności. Nie możemy bowiem pozwałać, by owoce naszego wysiłku były nadal przez kogokolwiek marnotrawione lub przeznaczane na cele niezgodne z wolą ludzi pracy. Społeczeństwo nie może też dłużej znosić wyrzeczeń i ograniczenia szczupłych przydziałów bez możliwości sprawdzenia, że jest to rzeczywiście konieczne. Jednocześnie Komisja Krajowa powstrzymała lokalne akcje protestacyjne.

Na te konstruktywne inicjatywy i żądania KKP władze odpowiedziały rozpataniem przeciwko naszemu Związkowi kampanii niespotykanej od sierpnia ubiegłego roku. Jest to przede wszystkim kampania dezinformacji, prowadzona w sposób planowy przy użyciu planowych środków masowego przekazu, w których przywraca się stan przedsierpniowy. Związek pozbawiony prawa do repliki nie ma możliwości prestowania fałszów. Nagonce propagandowej towarzyszą demonstracyjne wszczynanie postępowań prokuratorskich przeciw ogniom, działaczom i wydawnictwom NSZZ "Solidarność" oraz inne decyzje administracyjne, prowokujące załogi do strajków. Wszystkie te posunięcia władz stanowią świadomą próbę odwrócenia biegu wydarzeń. Powody ofensywy antyzwiązkowej ujawniono odrzucając żądania kontroli nad zasobami żywności, jako równoznaczne z rzekomo z przejęciem władzy przez "Solidarność". Ciudzi o obronę zasady, że władza nie podlega społecznej kontroli: o obronę starego systemu zarządzania gospodarką i rządzenie krajem. Z tych powodów rząd broni również zasady powoływania i odwoływania dyrektorów przez władze centralne, co grozi przekreśleniem samodzielności przedsiębiorstw oraz samorządu pracowniczego. Z tych też względów inicjatywa pracy w wolne soboty, połączona z samorządną decyzją załóg o przeznaczaniu uzyskanej produkcji oraz kontrolę nad wykonaniem tych decyzji jest dla władz szczególnie trudna do przyjęcia. Społeczne inicjatywy, zmierzające do ratowania nas przed ruiną gospodarczą traktowane są jako zamach na obowiązujący porządek. Taki jest rzeczywisty przedmiot obecnego konfliktu i prawdziwa przyczyna ofensywy przeciw Solidarności. Kampania propagandowa ma doprowadzić do tego, by znaczna część ludzi nie wiedziała, że walka toczy się o ratowanie kraju przed groźbą głodu. W tym samym celu usiłuje się prowokować poszczególne ogniska Związku i wciągać je w liczne konflikty uboczne. Nie powinniśmy dać się w nie wciągnąć.

Na zaczepki i pogroźki nie będziemy reagowali, ale przy użyciu wszystkich środków statutowych bronimy i będziemy bronić bezpieczeństwa Związku i jego członków, walczyć o uratowanie kraju przed katastrofą i o prawo ludzi pracy do dysponowania owocami własnego trudu. Decyzji władz sprzeczących z tym kierunkiem działania i z jednoznacznie wyrażoną w ruchu samorządowym wolą ludzi pracy Związek nie może przyjąć do wiadomości i nie cofnie się przed strajkiem dla usunięcia przeszkód na drodze do głębokiej reformy gospodarki.

Nie pozwolimy, aby ci, którzy wpędzili kraj w ślepy zaułek zagradzali nam drogę ratunku.

W tej sytuacji Prezydium KKP postanawia:

1. podjąć wspólnie z ruchem samorządowym konkretne działania wdrażające reformę, jak: przeprowadzanie konkursów na dyrektorów, występowanie ze zjednoczeń, dokonywanie przeglądów przedsiębiorstw.
2. Wprowadzić kontrolę gospodarki żywnościowej oraz dziedzin z nią związanych, jak również dziedzin gospodarki, których dot. akcja wolnych sobót.
3. Wstrzymać wszelkie akcje protestacyjne nie związane z zasadniczym kierunkiem prowadzonej przez nas walki. Wszystkie siły Związku muszą zostać skupione i użyte w skali całego kraju dla obrony celów najistotniejszych dla społeczeństwa i powszechnie zrozumiałych. Podejmowanie akcji protestacyjnych na własną rękę jest w tych warunkach działaniem przeciw "Solidarności".
4. W najbliższym czasie przeprowadzić zebranie Zarządów Regionalnych z udziałem członków Prezydium KKP i doradców KKP w celu ustalenia jednolitej dla całego Związku strategii działania.
5. Skoordynować działalność wszystkich związkowych środ-

ków przekazu, by na planowo realizowaną kampanię propagandową władz odpowiedzieć planową kampanią informacyjną "Solidarności".

6. W ciągu najbliższych trzech tygodni zorganizować w całym kraju dzień informacji związkowej. W tym dniu wspólnym wysiłkiem związkowych środków przekazu, a także przez wiece i zebrania dotrzeć do każdego członka "Solidarności" informacja o celach i metodach naszej walki.

7. W walce o dostęp do środków masowego przekazu zwrócić się do załóg zakładów poligraficznych i kolportażu prasowego o przeprowadzenie tygodniowej akcji protestacyjnej.

Gdańsk 26.08.81 Prezydium KKP NSZZ "Solidarność"

Oświadczenie Prezydium KKP ws. strajku w Olsztyńskich Zakładach Graficznych.

Prezydium KKP stwierdza, że w ostatnich dniach kampania propagandowa przeciw NSZZ "Solidarność" wsparta została rozmyślnymi prowokacjami, których celem jest narzucenie Związkowi konfliktów zastępczych dla zdeorientowania społeczeństwa i członków Związku co do rzeczywistych celów walki.

Jedną z tych prowokacji dotknęła załoga Olsztyńskich Zakładów Graficznych. Zjednoczenie przemysłu poligraficznego podjęło bezprecedensową i bezprawną decyzję o niewypłaceniu pracownikom wynagrodzenia za wykonaną w dniach 19 i 20 bm. pracę przy druku książek. Jednocześnie rzecznik prokuratury generalnej opublikował w DTV fałszywe doniesienie godzące w dobre imię załogi. Załoga odpowiedziała na to strajkiem, polegającym na dalszym wstrzymaniu druku "Gazety Olsztyńskiej". Władze kontynuując zamiysł prowokacji, odmówiły podjęcia rozmów ze strajkującymi.

Prezydium KKP stwierdza, że strajk ten nie stanowi kontynuacji ogólnopolskich "dni bez prasy". Konflikt dotyczy spraw zakładowych, toteż akcja protestacyjna podjęta na podstawie uchwały załogi, proklamowana została zgodnie ze statutem. Z podobnymi prowokacjami ze strony władz spotykamy się na terenie całego kraju. W chwili obecnej, gdy polityka władz prowadzi do konfrontacji, potrzebna jest pełna jedność działania Związku w walce o zasadnicze dla społeczeństwa cele. Biorąc pod uwagę fakt, że w najbliższym czasie Związek zwróci się do pracowników poligrafii o ogłoszenie szesciodniowego strajku prasowego w walce o dostęp do środków masowego przekazu, Prezydium KKP zwraca się do załogi Olsztyńskich Zakładów Graficznych z prośbą o przewanie obecnej akcji protestacyjnej, przejmując jednocześnie na siebie realizację wszystkich żądań załogi.

Prezydium KKP podkreśla, że stoimy w obliczu najtrudniejszej może walki od sierpnia 1980 roku. Będzie ona wymagała podporządkowania wszystkich działań Związku, jednolitej strategii, a więc i odpowiedniej zwartości i dyscypliny.

Gdańsk 26.08.81 Prezydium KKP NSZZ "Solidarność" w Gdańsku

Decyzja Prezydium KKP w sprawie ustaleń grupy negocjacyjnej ds. rent i emerytur.

Prezydium KKP na posiedzeniu w dn. 26 sierpnia 1981 r. zapoznano się z ustaleniami grupy negocjacyjnej NSZZ "Solidarność" ds. rent i emerytur, której przewodniczył Eligiusz Naszkowski i stwierdziło istotne nieprawidłowości dotychczasowego zapisu, w niedostateczny sposób uwzględniającego postulat 15 Porozumienia Gdańskiego - zwłaszcza w zakresie zmniejszenia różnic pomiędzy maksymalnym i minimalnym wymiarem rent i emerytur oraz zniwelowania niesprawiedliwości wynikających z podziału na tzw. stary i nowy portfel.

Prezydium KKP postanowiło wystąpić do rządu z wnioskiem o wznowienie negocjacji w sprawie rent i emerytur powierzając funkcję przewodni tegoż grupy negocjacyjnej NSZZ "Solidarność" wiceprzewodniczącemu KKP Ryszardowi Kalinowskiemu.

Gdańsk 26.08.81 r. za zgodnością: sekretarz KKP NSZZ "Solidarność" Andrzej Celiński

DOKUMENTY ZJAZDOWE

Do delegatów pierwszego krajowego Zjazdu NSZZ "Solidarność"

Droga Koleżanko, drogi Kolego, Związek nasz spotyka się na swoim pierwszym zjeździe. Wszyscy wiemy, że jest to moment o ogromnym znaczeniu dla naszego ruchu, z uwagą obserwowany przez cały kraj. Każdy z nas, delegatów na Zjazd ma mandat zaufania około 10-tysięcy wyborców. Reprezentujemy ich na Zjeździe i przed nimi będziemy zdawali sprawę z tego w jaki sposób wypełniliśmy nasze zadania.

Zwracamy się z gorącym apelem do wszystkich delegatów o rozważenie naszych obowiązków związanych z uczestnictwem w Zjeździe, a w szczególności o:

1. obecność na wszystkich posiedzeniach plenarnych,
2. aktywne i poważne uczestniczenie we wszystkich obradach Zjazdu, w pracach komisji zjazdowych i zespołów te matycznych,

3. rzeczowy i zwięzły udział w dyskusji, pozbawiony oratorskich popisów, zmierzających do formułowania konkretnych propozycji i wniosków.
4. wykazanie szczególnej troski o to, aby prace zjazdu skupione były wokół głównych jego celów, a mianowicie:
 - dyskusja o przyszłości naszego kraju,
 - dyskusja o związku, jego strukturze i formach działania,
 - wyborów krajowych władz Związku
5. Dbalność o przestrzeganie zasad demokracji podczas zjazdu
6. unikanie w toku dyskusji sporów regionalnych, branżowych, grupowych czy osobistych,
7. unikanie nadmiernego rozstrząsania spraw proceduralnych i formalnych.

Jesteśmy delegatami na I krajowy Zjazd Związku, z którym Polacy wiążą największe nadzieje dla przyszłości naszego kraju. To zobowiązuje. Nie zapominajmy o tym ani przez chwilę. Komisja Zjazdowa powołana spośród delegatów na Zjazd uchwałą KKP na miesiąc przed terminem jego rozpoczęcia miała ograniczone możliwości właściwego przygotowania Zjazdu. Staraliśmy się jednak zrobić wszystko co można było zrobić. Pod decyzję Zjazdu poddałem propozycję porządku obrad. Proponowany przez nas regulamin informuje o tym, w jaki sposób wyobrażamy sobie przebieg Zjazdu i zasady jego funkcjonowania.

Postanowiliśmy zwołać Zjazd w dwóch turach. Wynika to przede wszystkim z wymogu statutowego, że wszelkie poprawki do statutu muszą zostać zatwierdzone przez Zarządy Regionalne, a ponieważ wysuwane są także propozycje zmian w strukturze władz krajowych, muszą one być ewentualnie zatwierdzone przed przystąpieniem do właściwych wyborów. Mieliśmy ponadto na uwadze jeszcze jeden powód. Uważamy, że głównym żądaniem Zjazdu powinno być wypracowanie programu działań dla Związku. Chcemy w związku z tym, żeby Zjazd miał możliwość rzeczywistej pracy nad programem i dlatego przewidujemy okres przerwy między wyborem komisji programowej i zorganizowanie zespołów tematycznych a przystąpieniem do dyskusji programowej. W okresie tym zespoły tematyczne będą prowadziły roboczą dyskusję, w rezultacie której przygotowane zostaną wstępne dokumenty i wariantowe propozycje, a przyjęciu których zdecydują sesje plenarne zjazdu.

Na pierwszym posiedzeniu proponujemy wybór trzech komisji:

- skrutacyjnej do głosowań jawnych, której członkowie będą liczyli głosy w każdym sektorze przy pomocy sekretarzy,
- mandatowo-wyborczej, która obok funkcji sprawdzenia ważności mandatów i prawomocności obrad będzie także organizowała i nadzorowała prace wyborcze w drugiej części zjazdu.
- uchwał i wniosków, która przyjmowała będzie od delegatów propozycje uchwał i wniosków, a następnie przedstawi je Zjazdowi.

Drugiego dnia obrad na sesji popołudniowej przystąpiły do prac nad statutem. Krajowa Komisja Zjazdowa zebrała dotychczas zgłoszone propozycje poprawek statutowych i dokonała ich uporządkowania. Komisja Zjazdowa przedstawi swoje propozycje co do trybu prowadzenia dyskusji nad statutem, a komisja statutowa wybrana przez Zjazd przedstawi po dyskusji plenarnej - propozycje poprawek do statutu pod decyzję Zjazdu.

Pierwsza część Zjazdu przewiduje także wybór Komisji Programowej podzielonej na trzy sekcje:

- a. struktury i życia związku,
- b. polityki społeczno-gospodarczej
- c. życia publicznego

Skład komisji zostanie poszerzony o 24 przedstawicieli zespołów tematycznych /po 2-ech z każdego zespołu/. Komisja programowa działać będzie jako zespół redakcyjny dokumentu programowego. Od każdej sekcji przypisuje się cztery zespoły tematyczne. W załączeniu podajemy spis tych zespołów licząc na to, że każdy z delegatów zapisze się do jednego z nich. Sekretariat Zjazdu poda do wiadomości harmonogram prac zespołów tematycznych, co umożliwi wszystkim delegatom udział w spotkaniach zależnie od zainteresowań. Do pracy w zespołach tematycznych zaproszeni zostaną także doradcy i eksperci. Zespoły te zbiorą się na spotkaniach organizacyjnych w I turze Zjazdu, wybiorą ze swego składu 2-osobową grupę redakcyjną no-organizacyjną i przystąpią do pracy natychmiast po zakończeniu plenarnych obrad pierwszej części Zjazdu.

Drugą część obrad zjazdu rozpoczynamy od sprawy poprawki do statutu. Jeżeli zostaną one ratyfikowane przez statutowo określoną większość Zarządów Regionalnych przystąpimy do uchwalenia ordynacji wyborczej, po czym komisja mandatowo-wyborcza przystąpi do przyjmowania zgłoszeń na listy kandydatów do władz krajowych, w sposób określony ordynacją wyborczą. Zgłoszenia te staną się podstawą opublikowania w następnym dniu pełnych charakterystyk kandydatów.

Drugą część obrad Zjazdu powinna być jednak poświęcona - naszym zdaniem - przede wszystkim dyskusji programowej. Sądzymy, że tego właśnie oczekują od nas nasi wyborcy i cały kraj. Układ dyskusji jest tematyczny. Dys-

kusja nad każdym z trzech głównych tematów zostanie zakończona z przyjęciem przez Zjazd w głosowaniu jawnym wstępnych dokumentów przedstawionych przez zesp.

Tryb prezentacji kandydatów oraz przeprowadzenia wyborów zaproponuje komisja mandatowo-wyborcza.

Komisja Skrutacyjna do głosowań tajnych może liczyć 21 osób przy przyjęciu zasady, że głosy obliczane są przy wykorzystaniu komputera. W innym wypadku należy wybrać komisję 75-osobową.

Na ostatnich posiedzeniach zjazdu nastąpi przyjęcie zarówno dokumentów końcowych zjazdu, z dokumentem programowym na czele, jak też proponowanych uchwał i wniosków.

Komisja zjazdowa proponuje, żeby komisja programowa kontynuowała pracę po Zjeździe i w ciągu 2 tygodni przygotowała zalecenia wynikające z uchwał i krajowego Zjazdu dla pracy organizacji zakładowych, Zarządów Regionalnych oraz sekcji zawodowych i branżowych.

Zakładamy, że zarówno pierwsza jak i druga część Zjazdu mogła ulec przedłużeniu. Komisja Zjazdowa wychodzi jednak z założenia, że powinniśmy zmierzać do realizacji zadań Zjazdu przy zastosowaniu zasady oszczędności czasu i środków.

Zwracamy się do koleżanek i kolegów z serdeczną prośbą o przyjęcie i pomoc w zrealizowaniu naszego programu

Gdańsk 24.08.81 Krajowa Komisja Zjazdowa
I Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność"

Oświadczenie Biura Prasowego I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność"

Kierownictwo Komitetu d/s Radia i Telewizji do tej pory nie wyraziło żadnego stanowiska w sprawie obsługi radiowej i telewizyjnej pierwszej Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność". KKP kilkakrotnie próbowała nawiązać kontakt z prezesem Radiokomitetu. Formułowane w licznych pismach propozycje pełnej transmisji obrad i obsługi Zjazdu przez ekipy złożone z członków naszego Związku zostały zignorowane.

Przewidujemy, że w ostatniej chwili władze Radiokomitetu zechcą zaakredytować przy zjeździe ekipę Dziennika Telewizyjnego. W związku z tym oświadczamy:

1. dotychczasowa działalność DTW w zakresie propagandy antyzwiązkowej oraz manipulowania informacjami nie pozwoli nam tej akredytacji udzielić
 2. jesteśmy gotowi przygotować dla telewizji pełne i rzetelne relacje z obrad Zjazdu pod warunkiem zapewnienia nam możliwości autoryzowania tych relacji;
 3. wyrażamy nadzieję, że Radiokomitet wywiąże się z obowiązku wobec społeczeństwa umożliwiając realizację programów zjazdowych.
- Jesteśmy przekonani że nasze stanowisko spotka się ze zrozumieniem członków NSZZ "Solidarność"

Gdańsk 26.08.81 szef Biura Prasowego Zjazdu
Marek Podgórczyk

DOKUMENTY SIECI

Komunikat nr 10

Sieci Organizacji Zakładów NSZZ "Solidarność" wiodących zakładów pracy.

1. W dniach 25 i 26 sierpnia 1981 r. odbyło się w Warszawie VII Zebranie Sieci poświadczone uzgodnieniu propozycji stanowiska NSZZ "Solidarność" w sprawie reformy społeczno-gospodarczej. Materiałem wyjściowym był tekst roboczy sformułowany na VI Zebraniu Sieci w Rzeszowie.

W dniu 14.08.1981 r. Organizatorem Zebrania była Komisja Zakładowa NSZZ Solidarność w Zakładach Mechanicznych "Ursus". Uczestnicy Sieci ponownie stwierdzili, że podstawowym aktem prawnym, na którym winno opierać się całe ustawodawstwo reformy jest opracowany przez Sieć projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym /patrz: AS nr 19s.308

2. Uzgodniono, że w najbliższym czasie tekst "Propozycji stanowiska NSZZ "Solidarność" w sprawie reformy społeczno-gospodarczej" należy zaopatrzyć w krótki i jasno sformułowany wstęp, w którym zostanie przedstawione opracowane stanowisko w sprawie reformy w sposób przystępny dla szerokiego rzesz pracowników zakładów pracy. Zadanie napisania tego wstępu powierzono Leszkowi Balcerowiczowi, Tomaszowi Stankiewiczowi i Tomaszowi Gruszeckiemu. Jednocześnie zebrani wyrazili uznanie i podziękowanie wymienionym ekspertom Sieci za współpracę przy formułowaniu stanowiska w sprawie reformy.

3. Wyrażono oburzenie z powodu stanowiska Min.Baki proponującego ograniczenie samodzielności i samorządności dużych przedsiębiorstw produkcyjnych o "podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej" przez dyrektywne podporządkowanie ich administracji centralnej. Stanowisko to uznano za błędne merytorycznie oraz - za bezpośredni atak na wiodące zakłady, których organizacje związkowe stanowią "oczka" Sieci.

Na wniosek krajowej Sekcji Pracowników Okręgowych Zakładów Transportu i Maszyn Drogowych NSZZ "Solidar-

ność" z siedzibą w Koszalinie dokonano oceny społeczno-gospodarczego projektu zarządzenia Ministra Komunikacji w sprawie zakresu i zasad działania Okręgowych Zakładów Transportu i Maszyn Drogowych oraz statutu rad pracowniczych i ordynacji wyborczej rad pracowniczych w tych zakładach. Z przedstawionych dokumentów wynika wola pracowników, aby:

a/ zakłady te /w ilości 18 w całym kraju/ uzyskały status przedsiębiorstw państwowych o określonym potencjale terenie działania i obligatoryjnym zakresie usług świadczonych jednostkom gospodarczym drogowictwa na podstawie umów opartych o urzędowe ceny tych usług,
b/ każdy z Zakładów /składający się z kilkunastu jednostek terenowych/ winien być samofinansującym się przedsiębiorstwem działającym na zasadach rachunku ekonomicznego i wypracowującym zysk, w którego części będzie partycypować cała załoga.

c/ rada pracownicza w każdym zakładzie winna mieć pełne kompetencje zarządzania przedsiębiorstwem /łącznie z wyborem dyrektora/ w granicach niepełnej samodzielności przedsiębiorstwa.

Uczestnicy Sieci wyrazili poparcie dla tych rozwiązań, gdyż są one zgodne z generalną intencją wprowadzenia mo- żliwie głębokiej samorządności we wszystkich przedsiębiorstwach i instytucjach. Pewne wątpliwości budzą jed- nie niektóre szczegóły, jak np.:

- podporządkowanie Zakładów Centralnemu Zarządowi Dróg Publicznych przy braku obligatoryjnych powiązań Zakładów z władzami wojewódzkimi,
- przyjęcie "urzędowych cen i taryfikatorów" na usługi przy braku wskazania mechanizmów cenotwórczych na te usługi,
- krótkotrwała kadencja rad pracowniczych /jedynie 2 lata/,

- uprawnienie rady pracowniczej do dokonywania zmian statutu samorządu zamiast pozostawienia tej sprawy w gestii walnego zebrania pracowników /delegatów/ lub referendum załogi,
- stosowanie klucza socjalnego przy wyborze rady pracowniczej.

5. Przedstawiciel Białostockich Zakładów Przemysłu Bawełnianego "Fasty" poinformował zebranych o powstaniu ruchu samorządowego w przedsiębiorstwach spółdzielczych. Dokładnych informacji udziela Zarząd Regionu NSZZ "Solidarność" w Białymstoku, ul. Nowotki 13.

6. Uzgodniono wstępnie, że kolejne Zebranie Sieci zostanie zorganizowane w pierwszej połowie października w Białymstoku przez Komisję Zakładową NSZZ "Solidarność Białostockich Zakładów Przemysłu Bawełnianego "Fasty". Tematyka zebrania winna dotyczyć następujących zagadnień:

a/ ordynacja wyborcza do rad narodowych i Sejmu,
b/ układ zbiorowy pracy, kodeks pracy, regulacje bhp,
c/ następne elementy reformy i problemu wyjścia z kryzysu,
d/ zasady organizacyjne pracy Sieci.

Warszawa, 26.08.81 Przewodniczący Zebrania
/-/ Jerzy Milewski/

Uchwała ZR Świątokrzyskiego
ws podwyżki cen pieczywa i
przetworów mącznych.

Zarząd Regionu Świątokrzyskiego NSZZ "Solidarność" wno- si do projektu rządowego następujące zastrzeżenia:

1. przeprowadzeniu podwyżki cen musi towarzyszyć rady-

» CD, ze S. 209

dy, gdy dopuścił się nagannych działań, lecz już wtedy, gdy zdaniem centrum, mógłby się takich czynów dopuścić, a więc w przypadku, gdy "pełnienie przez niego funkcji stanowiłoby niebezpieczeństwo istotnego naruszenia pra- worządności". /s.100/.

Dodajmy jeszcze na koniec garść takich nakazowych szczegółów jak to, że nie przedsiębiorstwo lecz mini- sterstwo ma opracowywać zasady i system doboru oceny i deskonalenia kadr /s.66/; ustalać taryfikatory i zasady wynagradzania pracowników /s.49/; zajmować się doskonaleniem organizacji pracy w przedsiębiorstwie, normowa- niem i taryfikacją prac i robót oraz "poprawą warunków pracy" w przedsiębiorstwie /l/ /s.66/.

W sumie rządowy projekt formułuje zestaw nakazów świadczących o tym, że reforma ma zmienić wszystko, ale tak, aby nie zmienić niczego. nakazowego ingerowania w przedsiębiorstwa. I to ingero- wania nie tylko w okresie przejściowym, czy w wypadkach wyjątkowych /takich jak klęska żywiołowa czy stan wo- jenny/, ale na codzień, już po wprowadzeniu całej re- formy.

Kontrola śrubek...

Najciekawszym z przytaczanych dział jest oczywiście produkcja zbrojeniowa, która ma być nakazywana przed- siębiorstwom i zarządzana przez centrum. Można się z tym zgodzić, gdyby chodziło tu tylko o zakłady w całoś- ci produkujące dla wojska i podlegające MON. Ale z tek-

kaina poprawa zaopatrzenia rynku w przetwory zbożowe przy równoczesnym zniesieniu reglamentacji tych arty- kułów;

2. społecznie oczekiwaną konsekwencją podwyżki cen mu- si być zdecydowana poprawa jakości, jak również roz- szerzenia asortymentu produkowanych wyrobów;
3. zaproponowana przez rząd wysokość rekompensaty jest zbyt niska, ponieważ uwzględnia jedynie wzrost kosz- tów artykułów mącznych podstwowego asortymentu a nie ich pochodne, przyznawanie jednakowej rekompensaty dla wszystkich jest niesprawiedliwe ponieważ nie uwzględ- nia kryteriów wiekowych, zawodowych i zdrowotnych;
4. jako generalną zasadę wyliczania rekompensat należy przyjmować normy opracowane przez wyspecjalizowane instytuty naukowe, a nie wielkości przydziałów kartko- wych.

Zarząd Regionu Świątokrzyskiego akceptuje stanowisko Karjowej Komisji Porozumiewawczej o wyłączeniu opera- cji podwyżki cen artykułów mącznych i reformy cen, któ- ra ma stanowić organiczną część reformy gospodarczej. Jednocześnie zobowiązuje RKP do przeprowadzenia badań nad faktycznym wzrostem kosztów utrzymania spowodowa- nym podwyżką cen i na tej podstawie określenia ostatecz- nego stanowiska Związku.

Kielce, 25.08.81

ZR Świątokrzyskiego
NSZZ "Solidarność"

Protest wykonawców I Festiwa- lu Piosenki Prawdziwej.

My niżej podpisani wykonawcy I FPP zdecydowanie protes- tujemy przeciwko formule festiwalu, jaka została tej imprezie narzucona przez realizatorów, a szczególnie przez Radę Artystyczną.

Konkretnie protestujemy przeciwko:

1/ Dodatkowemu, poza cenzurą oficjalną, cenzurowaniu i odrzucaniu tekstów zgłoszonych piosenek pod pretekstem niskich walorów artystycznych, odstawiania od "konsepcji reżyserskiej" lub interesów Związku "Solidarność".

2/ Niskiemu - mimo powyższego - poziomowi artystycznemu wielu z prezentowanych utworów.

3/ Kontraktualizmowi politycznemu i moralnemu wyrażają- cemu się w nieautentycznych wybuchach moralizatorstwa na estradzie.

4/ Stworzeniu atmosfery anonimowości wokół artystów, którzy przecież przybyli tu w tym celu, aby wyjść z ano- nimowości narzuconej im przez mechanizmy funkcjonowania rynku estradowego.

5/ Przeciwno przeniesieniu najbardziej negatywnych ele- mentów festiwalu - opolskiego, sopockiego i innych na teren imprezy, która miała być ich przeciwieństwem.

6/ Przeciwno indolencji reżyserskiej, która wynika ze słabej znajomości środowiska twórców i genezy tego nu- tu twórczości, który był na tym przeglądzie prezentowa- ny.

- My niżej podpisani wykonawcy I FPP odnosimy wrażenie, że byliśmy niepotrzebnym dodatkiem do scenografii i mi- nirecitali niektórych artystów.

Gdańsk 23.08.81 r.

1. G. Augustak, 2. M.Barfus, 3. M.Brątek; 4.S.Klare, 5. Zb.Ksiózek, 6. M.Kratochwil, 7. Zb.Łapiński, 8.A.Po- niedzielski, 9. Zb.Sekulski, 10. G.Tomczak, 11.L.Wójto- wicz, 12. B.Ziółkowski, 13. S.Żygmunt

stu projektu wynika, że rząd chce kontrolować bezpo- średnio produkcję każdej dzia- lki zbrojeniowej, nawet gdy by była to działalność uboczna zakładów produkujących na rynek konsumpcyjny. Projektodawcy wykazują tu zbęd- ne przywiązanie do łatwych, ale kosztownych biurokra- tycznych metod. W gospodarkach rynkowych przedsię- biorstwa wręcz ubiegają się o zamówienia państwowe na po- trzeby wojska i nie ma powodów sądzić, że u nas po re- formie byłoby inaczej.

... i eksportu...

Z równą powagą mówią projektodawcy o "zadaniach wy- nikających ze szczególnie ważnych umów międzypaństwowych /s.22/, którymi też pragną zarządzać w drodze na- kazów. Myślę, że tylko realizację umów szczególnie nie- optymalnych trzeba by przedsiębiorstwom narzucać. Dla umów normalnych wystarczyłaby regulacja kursów waluto- wych i opłat celnych. Zerwanie z nakazami może byłoby kłopotliwe dla biurokracji, ale uzdrowiłoby nasze sto- sunki gospodarcze z zagranicą.

... poprzez plan

Co ciekawe, proponuje się by w wielu branżach /gór- nictwo, przemysł przetwórczy itp./ przedsiębiorstwa miały wręcz obowiązek sporządzania planów /pięciolet- nych/. Zapewne po to, by można było nakazowo uzgadniać ich treść z planem centralnym powołując się na projek- towany przepis ustawy głoszący że przedsiębiorstwo "pr- wadzi działalność na podstawie własnego planu, zgodnie z celami narodowego planu". /s.97/

Struktura i życie Związku:

zależności do dyskusji na Zarząd Krajowy /Zespół d/s Związkowych OPSZ przy KRP /
 - konieczność przedyskutowania przez delegatów i przedstawicieli zarząd działający i organizacji Związku. Wyniki tej dyskusji - niezależnie od ewentualnych zmian w statucie - ujęte będą w formie uchwał bądź zaleceń skierowanych do krajowych i regionalnych władz Związku. W dotychczasowej dyskusji na temat struktury Związku oraz analizy istniejących rozwiązań organizacyjnych w skali kraju i w poszczególnych regionach wskazuje na potrzebę zwołania stanowiska przede wszystkim w następujących sprawach:

- jaki powinien być kształt terytorialnej organizacji Związku, zasady przynależności do poszczególnych regionów, wzajemne kompetencje władz krajowych, regionalnych i zakładowych, rozważać należy celowość wprowadzenia 4- lub 5-letniej struktury władz;
- jaka struktura władz krajowych zapewnić może skuteczne łączenie interesów Związku, jako całości z zasadą samodzielnosci regionów /federacyjny charakter Związku/;
- czy celowe jest wprowadzenie ustaleń zmieniających dotychczasowe dotychczasowej ordynacji wyborczej;
- jaki jest charakter przedstawicielstwa, czy wybranych przedstawicieli obowiązują "instrukcje", czy macierzysta organizacja zakładowa zachowuje prawo odwołania swego członka, niezależnie od szczebla władzy, na jakim się znajduje, czy należy wprowadzić rozdział władz wykonawczych od wykonawczych w Związku, jaka jest rola Zarządu w stosunku do Prezydium i Zjazdu Delegatów, oraz czy należy wprowadzić zakaz łączenia funkcji we władzach wykonawczych i w organach przedstawicielskich;
- jakie powinny być organizacyjne możliwości reprezentacji interesów poszczególnych organizacji pracowników takich jak: pracownicy danej branży, zawodu, terytorium czy można wyposażyć sekcje branżowe i zawodowe w uprawnienia władze wobec szczebli KZ-ów, jakie są gwarancje wpływu takich sekcji na decyzje władz Związku bezpośrednio ich dotyczące oraz jakie są zasady finansowania ich działalności;
- jakie powinny być mechanizmy kontroli władz związkowych, a przede wszystkim, jakie powinny być kompetencje Komisji Rewizyjnej /tylko kontrola finansów czy też ogólna kontrola władz związkowych ze względu na formalną zgodność działań ze statutem i uchwałami/ oraz zasady rejestracji publikacji związkowych, forma i tryb nadzoru nad ich działalnością.

Nie sposób tu wyczerpać wszystkich zagadnień struktury wewnętrznej Związku, które w dotychczasowej praktyce były i są problemami spornymi. Należy przewidywać, że przez cały czas trwania Zjazdu, a nie tylko w pierwszej jego turze, zagadnienia te będą powracać, i że większość z nich nie znajdzie definitywnego rozstrzygnięcia.

Proponujemy więc opracowanie przez Zjazd szeregu zaleceń na temat struktur i funkcjonowania Związku w najbliższym okresie, zaleceń, których przydatność byłaby przedmiotem badania specjalnie w tym celu powołanej komisji działającej przy współpracy z Zespołem Spraw Związkowych OPSZ przy KRP oraz OPS-am regionalnymi. Należałoby również powołać specjalne wydawnictwo poświęcone wyłącznie dyskusji nad rozmaitymi aspektami organizacji wewnętrznej Związku, przedstawiające materiały opisowe z poszczególnych regionów i innych ogniw Związku oraz propozycje praktyczne i zalecenia w tym temacie. Wydawnictwo to rozpowszechniane byłoby przede wszystkim wśród działaczy i związkowych specjalizujących się w problemach organizacji.

Uważamy również, że celowe jest zwołanie w połowie przyszłego roku krajowej narady działaczy związkowych /jeśli nie Zjazdu Delegatów/ poświęconej analizie działalności Związku i przydatności poszczególnych rozwiązań strukturalnych i organizacyjnych. Należy więc mieć na względzie, że wybory za dwa lata do zarządów regionalnych dokonane zostaną w oparciu o wersję statutu, jaka wyłoni się po obecnym Zjeździe, a tymczasem doświadczenia funkcjonowania zarządów regionalnych według formuły statutowej są jak narazie minimalne.

Prezentujemy poniżej pewne ogólne uwagi, celem rozpatrzenia ich przez delegatów /byłoby również wskazane, aby przedyskutowany został fragment projektu tego programowego nt. życia związkowego, przygotowany przez OPS-Z przy KRP - również z naszym udziałem, jak też związane z tą tematyką uchwały i projekty programowe regionów/.

1. Organizacja terytorialna Związku i struktura władz. Mając na uwadze /1/ zasadę dobrowolności, nakazującą rezygnację z rozwiązań narzuczonych odgórnie, /2/ federacyjny charakter "Solidarności" wymagający respektowania praw jednostek niższego szczebla do swobodnego łączenia się w regiony, /3/ specyficzne poszczególnych ośrodków terytorialnych, tradycyjne wiezi i konflikty - Zjazd powinien przyjąć zasadę, w myśl której regiony tworzą się samodzielnie, wolą składających się na nie KZ-ów skupionych w integralne całości terytorialne /ośrodki miejskie wielkie zespoły przemysłowe itp./ Nie jest zatem wskazane forsowanie koncepcji "makroregionów". Dopuszczalne

ograniczenie zasady dobrowolności polegać może na przyjęciu wymogu geograficznej spójności regionu. Jest to ogólna dyrektywa, wymagająca precyzacji przez Zjazd.

Tendencja do dzielenia wielkich regionów na mniejsze jednostki, tzw. oddziały terytorialne, nie powinna prowadzić do tworzenia się dodatkowego szczebla władzy związkowej pomiędzy Zarząd Regionalnym a Komisją Zakładową, sprzyja to bowiem wzrostowi związkowej biurokracji i oddala organizacyjnie KZ od regionu. Oddziały terytorialne powinny mieć charakter delegatur ZR do spraw danego terenu, a zarazem stanowić terytorialne porozumienie KZ-ów. Tryb współpracy z ZR, wzajemne kompetencje i obowiązki, powinny być sprecyzowane i znaleźć się w odpowiedniej uchwale Zjazdu.

Podjęciem decyzji w zakresie zasad działania organizacji zakładowych należy mieć na uwadze możliwość szerokiego korzystania z metod demokracji bezpośredniej /zwołania zgromadzeń, referenda itp./ W ustalonych sytuacjach warto uznać stosowanie ich za statutową konieczność. Inne sytuacje mogą być przedmiotem odpowiednich zaleceń. Odnośnie organizacji zakładowej - podstawowej jednostki organizacyjnej Związku - należy uznać jej pełną swobodę działania, ograniczoną jedynie przez Statut i niesprzeczne z nim uchwały statutowych władz Związkowych. Dotyczy to zwłaszcza działalności wewnętrznej organizacji zakładowej, zakresu, metod i tematyki prac.

Rozstrzygnięcia dotyczące struktury i podziału kompetencji w ramach władz szczebla regionalnego i krajowego uwzględniać winny następujące problemy: /1/ konieczność konsekwentnego rozdziału władz uchwalających i wykonawczych z uwzględnieniem mechanizmów ich wzajemnej odpowiedzialności i kontroli, /2/ ustalenie odnośnie istniejących i nowo wprowadzonych organów władzy, które z nich mają sprawować funkcje wykonawcze, a które uchwały dawczo-kontrolne i w jaki sposób, /3/ gdzie należy tworzyć ciała przedstawicielskie a gdzie składające się z delegatów i czy dopuszczalne jest mieszanie obu typów w ramach jednego ciała, /4/ jak zachować federacyjny charakter Związku /samodzielność regionów/ nie naruszając jego interesów, jako całości; wiąże się to m.in. z koniecznością możliwie precyzyjnego określenia sytuacji w których władze krajowe podejmują decyzje obowiązujące regiony, tryb ich podejmowania oraz zapewnić istnienie skutecznych mechanizmów gwarantujących powrót do bardziej scentralizowanego "stanu wyjątkowego" do demokracji federalizmu sytuacji działania "normalnego". Zapewnić należy faktyczną kontrolę przedstawicieli wszystkich związkowców - z jednej oraz regionów /przez swych delegatów/ - z drugiej strony, nad działalnością bieżącą krajowych władz wykonawczych. Kontrola taka w słabym stopniu zapewnia zbierając się co dwa lata /1/ trudny do zwolnienia w trybie nadzwyczajnym/ Krajowy Zjazd Delegatów. Celowe jest w związku z tym rozpatrzenie przez Zjazd propozycji powołania władz krajowych w składzie: /1/ Rada Krajowa, złożona z wybranych przez Zjazd przedstawicieli ogółu związkowców, /2/ Zgromadzenie przewodniczących ZR-ów, wyrażające stanowisko regionalnych władz wykonawczych, /3/ ciało sprawujące krajową władzę wykonawczą, złożone z przewodniczącego Związku oraz ustalonej liczby jego współpracowników. Rozwiązanie to, uzupełnione zasadami podziału kompetencji i wzajemnej odpowiedzialności, zapewnia istnienie funkcjonalnego systemu silnej władzy wykonawczej, podlegającej zarazem skutecznej i permanentnej kontroli oraz łączenie interesów Związku jako całości z zasadą federalizmu.

Zjazd winien rozpatrzyć możliwość zmiany ordynacji wyborczej do władz krajowych Związku oraz przyjęcia ramowych ustaleń w sprawie regionalnych ordynacji wyborczych, biorąc pod uwagę niekorzystne aspekty dotyczące obowiązującego systemu wyborów wieloszczeblowych. Propozycja ordynacja opierałaby się o zasadę wyborów bezpośrednich, organizowanych w sieci terytorialnych okręgów wyborczych. Szczegóły dotyczące m.in. zasad zgłaszania kandydatów wymagają precyzji. Ważne jest zwłaszcza dopuszczenie bądź odrzucenie koncepcji list wyborczych /zgłaszanych przez np. sekcje branżowe lub porozumienia terytorialne/.

Zjazd powinien rozważyć możliwość rozszerzenia kompetencji Komisji Rewizyjnej, jako jednego z mechanizmów kontroli działania władz związkowych, a także możliwość sprawowania przez nie roli czynnika rozjemczego w możliwych konfliktach pomiędzy członkami Związku a różnymi organami władzy oraz między różnymi szczeblami władz związkowych.

Należy również uściślić sens przedstawicielstwa, w szczególności stwierdzić, czy wybrani przedstawiciele zobowiązani są do respektowania w toku swej pracy "instrukcji" otrzymywanych od swych wyborców, a jeśli tak, to w jaki sposób mają /czy muszą/ je otrzymywać, czy też przeciwnie, mogą postępować "elastycznie", kierując się własnym zdaniem, ale też narażając się na groźbę odwołania z pełnionej funkcji w następnych wyborach /albo w dowolnym momencie, wskutek uchwały macierzystej organizacji zakładowej/.

Ustalenia wymagają zasady gospodarowania zasobami finansowymi i pozostałym majątkiem Związku. Pożyteczne byłoby zatwierdzenie ogólnej reguły podziału składek między organizacje zakładowe, władze regionalne i władze krajowe, przyjęcie czy organizacje niższego szczebla mają prawo powstrzymania się od przekazania określonej części składek szczeblowi wyższemu w razie zastrzeżeń /jakiego typu, precyzacja/ wobec jego działań. Ustalone muszą być metody rozwiązywania wynikłych na tym tle sporów /ewentualne zadanie dla Komisji Rewizyjnych/. Uregulowania wymagają zasady wynagradzania etatowych działaczy Związku, zasady finansowania prasy, wydawnictw, ośrodków badawczych, a także różnych form działalności ponadzakładowej nie związanej bezpośrednio z władzami związkowymi /np. sekcje branżowe i zawodowe, oddziały terytorialne, doraźne porozumienia KZ-ów itp./. Określić należy zasady rozdziału darowizn pomiędzy poszczególne ognia Związku.

Ustalenia wymagają zasady wymiany i kontaktów z innymi organizacjami /w tym zagranicznymi związkami zawodowymi/ na szczeblu niższym od krajowego.

2. Kierunki działalności Komisji Zakładowych.
Należy oczekiwać, że na Zjeździe pojawią się głosy /słuszne/, przypominające o tym, że podstawową jednostką funkcjonalną Związku jest organizacja zakładowa. Dotychczasowe działania KZ-ów rysują się skromnie z uwagi na polityczny charakter i krajowy bądź regionalny zasięg wydarzeń, jakie miały miejsce po rejestracji Związku do chwili obecnej. Wydawałoby się pożyteczne zorganizowanie odrębnej dyskusji na temat kierunków działania organizacji zakładowych, celem wymiany doświadczeń i określenia zasad współpracy ponadzakładowych ogniw Związku z poszczególnymi organizacjami zakładowymi. Podsumowanie dyskusji mogłoby znaleźć się w uchwale programowej Związku. Uchwała ta nie powinna jednak narzucać żadnych określonych zadań organizacjom zakładowym, powinna natomiast określać dopuszczalne i pożądane formy i kierunki działań, pozaobowiązkowe drogi współpracy KZ-ów z regionem. Organizacja zakładowa powinna stać się miejscem realizującym aktywność szeregowych członków Związku, poprzez wielostronność form i tematyki podejmowanych działań, powinna być ośrodkiem życia społecznego zrzeszonej w Związku załogi, rodzin, powinna rozszerzać swoje działania na bezpośrednie środowisko dzielnicy, miasta, gminy, w której ulokowany jest zakład. Pełnienie takich funkcji przez organizacje zakładowe zapewni będący źródłem siły Związku wzrost aktywności mas członkowskie oddali zagrożenia związane z rosnącą profesjonalizacją działań związkowych na wyższych szczeblach, przy spadającym w okresach między kryzysami zaangażowaniu dołów.

3. Rola sekcji branżowych, zawodowych i innych form współpracy międzyzakładowej w działaniu Związku.

Terytorialny charakter Związku i jego władz stwarza konieczność dodatkowego zagwarantowania możliwości reprezentacji interesów poszczególnych grup pracowniczych. Tworzone w związku z tym sekcje branżowe i zawodowe są wyrazem realnych potrzeb członków Związku, nie powinny one jednak dysponować kompetencjami decyzyjnymi zastrzeżonymi dla statutowych organów władzy. Należy uważać je za stałe porozumienia wchodzących w ich skład KZ-ów, pełniące funkcje konsultacyjne dzięki posiadaniu rozeznanie w problematyce dotyczącej danej branży. Struktura sekcji branżowej powinna być dostosowana do terytorialnej struktury Związku w sposób wyrażony w Statucie. Działalność sekcji polega na /1/ gromadzeniu informacji o problemach socjalno-bytowych, płacowych i ogólnopravnym zrzeszonych pracowników, opracowywaniu ich w porozumieniu z ośrodkami badawczymi "Solidarności" /OBS, OPS Z/, /2/ prowadzeniu negocjacji w sprawach w/w z władzami państwowymi, po uzyskaniu zezwolenia od odpowiedniego organu wykonawczego Związku i w jego imieniu; osiągnięte porozumienie musi być następnie przez ów organ poraowane, /3/ służyć pomocą KZ-om w konfliktach z dyrekcją, /4/ udzielaniu informacji i uczestniczeniu w pracach ZR i władz krajowych, mających na celu koordynację w skali kraju postulatów płacowych, socjalnych itp. dotyczących różnych branż.

Związek powinien w myśl zasady pluralizmu i dla różnorodności swych działań wspierać i propagować wszelkie stałe i doraźne porozumienia KZ-ów, zawierane na bazie wspólnoty problemów i interesów. Porozumieniami takimi są nie tylko sekcje branżowe, lecz również porozumienia terytorialne /na terenie danego miasteczka, gminy, dzielnicy/, zawodowe, międzybranżowe, międzyzawodowe itp. Rzecz dotyczy również innego typu porozumień pracowników, np. kobiet, chłoprobotników, działających w ramach Związku grup ochrony środowiska i innych. Wyrażone przez nie opinie powinny być przedmiotem zainteresowania władz Związku, rozważyć można obowiązek zbierania takich opinii w ustalony sposób w przypadku określonej kategorii decyzji.

4. Tryb konsultacji i udziału mas członkowskich w podejmowaniu decyzji przez władze związkowe.
Pozwolenia przez Zjazd wymaga propozycja rozszerzenia form demokracji bezpośredniej na różnych szczeblach

działalności Związku. Nie ulega wątpliwości, że jest to możliwe w odniesieniu do organizacji zakładowych w większości spraw, możliwe jest nawet wprowadzenie obowiązku uczestnictwa w zebraniach podejmujących ważne /ustalonego typu/ decyzje. W odniesieniu do regionu i kraju możliwe jest /1/ sprecyzowanie sytuacji wymagających przeprowadzenia ogólnozwiązkowego referendum /np. w kwestii strajku regionalnego i powszechnego - z określeniem, jaki odsetek głosów decyduje, /2/ wprowadzenie praktyki szerokiej konsultacji, jako formy niezobowiązującego rozeznania dla władz wykonawczych odpowiedniego szczebla. Dla obu form pomocny być może wypracowany w regionie Małopolskim system ABC służący tam do kolportażu regionalnej prasy solidarnościowej. System ów może jak to stwierdzono służyć równie dobrze do przekazywania opinii związkowców w górę, do ZR. Praktyka konsultacji nie może jednak przekształcać się w zasadę przetrzymywania "instrukcji" przez członków władz wykonawczych Związku, władza wykonawcza musi zachować swobodę działania w ramach wyznaczonych przepisami; nieustanne zasłanianie się instrukcjami prowadzi do organizacyjnej indolencji. Obowiązek zebrania wiążących opinii musi dotyczyć sytuacji, w której władze Związku podejmują kluczowe decyzje dotyczące kraju, regionu, innych grup wymienionych w pkt. 3. Konsultacja obejmować musi ogół zainteresowanych i przebiegać ustalonym trybem.

5. Prowadzenie negocjacji oraz organizacja akcji protestacyjnych.

Rozstrzygnięcia w tej kwestii łączą się z kształtem przyszłej ustawy o związkach zawodowych. Związek powinien wypracować możliwie rozbudowany katalog akcji protestacyjnych tak, by można było zachować sekwencyjną stopniowość działań, w tym działania nie naruszające bezpośrednio normalnego procesu pracy w sytuacjach tego nie uzasadniających. Należy zdecydować się w sprawie referendum strajkowego oraz limitu głosów wymaganego dla decyzji o rozpoczęciu i zakończeniu akcji protestacyjnej oraz określić, w jakich wypadkach i jakiego typu akcje mogą być podejmowane i odwoływane bez konsultacji związkowej przez władze związkowe.

Decyzji wymaga również określenie zasad powoływania zespołów negocjacyjnych stałych i doraźnych, w tym również zadań oraz zasad powoływania w skład takich zespołów ekspertów, doradców oraz przedstawicieli zainteresowanych grup pracowników /sekcje branżowe/. Należałoby również zdecydować, czy postulat jawności negocjacji ma być utrzymany, czy pozostawiony do decyzji upoważnionego zespołu negocjacyjnego, bądź właściwych władz związkowych, oraz czy jawność - w przypadku jej utrzymania - powinna być zachowana w trakcie, czy też wystarczy ujawnienie przebiegu negocjacji /lub tylko efektów/ po ich ukończeniu.

6. Formy szkolenia związkowego i wymiany doświadczeń.
Przy podejmowaniu decyzji w tej sprawie Zjazd powinien ograniczyć się do sformułowania ogólnych zasad organizacji szkolenia związkowego, powstrzymując się jednocześnie od wszelkich rozstrzygnięć merytorycznych. Dopuszczone powinno być tworzenie ośrodków i zespołów szkoleniowych przy wszystkich strukturach organizacyjnych Związku. Tematyka i treść oraz obsada personalna szkoleń powinna być ustalana samodzielnie przez zespoły szkoleniowe, w porozumieniu z ZR w zasięgu którego działają i przy rozeznaniu potrzeb zainteresowanych /szkolonych/.

Szkolenia powinny być organizowane w oparciu o ośrodki tworzone w miarę zaistnienia potrzeb - w regionach, w oddziałach terenowych /delegaturach/, przy KZ-ach, przy sekcjach branżowych itp. Decyzja w sprawie akceptacji składu osobowego zespołu szkoleniowego, finansowania oraz ramowego /ogólnego/ planu pracy należy do ZR /alternatywnie do KZ/.

Celowe jest powołanie Międzyregionalnego Ośrodka Szkolenia związkowego, dla zapewnienia regionalnym i innym zespołom możliwości wymiany materiałów, doświadczeń, informacji o pracach własnych i zamierzeniach. Ze swej strony Ośrodek Międzyregionalny mógłby przedstawić swoje propozycje tematów i kierunków szkoleń przydatne z punktu widzenia Związku jako całości, organizować wspólne seminaria /narady/ dla podnoszenia poziomu merytorycznego pracy zespołów ślabszych lub działających w warunkach trudniejszego dostępu do instytucji kulturalnych /uniwersytety, biblioteki, środowiska naukowe/. Ośrodek Międzyregionalny miałby więc rolę wspomagająco-doradczą, nie zaś organizacyjną lub kontrolną.

Ośrodek Międzyregionalny powoływany byłby przez Radę Krajową i finansowany /zatwierdzenie budżetu w gestii Rady/ z centralnych funduszy Związku. Ośrodek miałby obowiązek okresowego sprawozdawania swojej działalności przed Radą Krajową /Zjazdem Delegatów, o ile Rada nie zostanie utworzona/.

7. Działanie prasy i wydawnictw związkowych.
Zjazd powinien podjąć decyzje w sprawach: /1/ ogólnozwiązkowych zasad uznawania pisma za pismo "Solidarności" i warunków, w jakich uznanie to może być dońnięte /przez jaką władzę związkową/, /2/ czy treść pisma i w jakim trybie ma podlegać kontroli ze strony władz Związku, /3/ jakie są zasady finansowania pisma nie będących

organami KZ lub ZR, /4/ jakie są zasady przydzielania środków technicznych druku poszczególnym jednostkom organizacyjnym Związku i w dalszej kolejności: zasady przydzielania poszczególnym pismom nakładów i metod kolportażu, /5/ podjąć stosowne ustalenia odnośnie wydawnictw nieperiodycznych, ewentualnego utworzenia związkowej oraz regionalnych spółdzielni wydawniczych. Przesłanki decyzji są następujące: /1/ Związek powinien zadbać o pluralizm i maksymalną niezależność pism, tworzenie pism powinno być łatwe, natomiast decyzja o zamknięciu pisma bądź zmianie składu redakcji powinna pozostawać do dyspozycji odpowiednich ciał przedstawicielskich/nie zaś władz wykonawczych/, cenzura prewencyjna nie powinna być stosowana, /2/ jednocześnie nie istnieją warunki do pełnej wolności prasy z racji ogólnego braku środków technicznych; w tej sytuacji korzystne byłoby jednoznaczne powiązanie pism z określonymi ogniwami i instytucjami Związku, /3/ Związek zmuszony jest zastrzec sobie możliwość orzekania, czy dane pismo ze względu na treść pozostaje w dalszym ciągu pismem związkowym.

Celowe wydaje się sporządzenie rejestru pism związkowych i rozstrzygnięcie o składzie personalnych redakcji, nakładzie i trybie kolportażu przez właściwe ciała przedstawicielskie /KZ, WZD, Rada Krajowa/.

Warszawa, sierpień 1981

Biułetyń Roboczy Zespołu
Spraw Związkowych OPS-Z Przy
KPK NSZZ "Solidarność" pod
redakcją:
Sergiusza Kowalskiego i
Jacka Kurczewskiego

Ośrodek Badań Społecznych
Regionu Mazowsze

Prasa i wydawnictwa związkowe
w odbiorze społecznym

Tekst niniejszy przypomina niektóre wyniki sondaży opinii publicznej i związkowej, dotyczące funkcjonowania prasy i wydawnictw związkowych. Mogą one stać się materiałem do przemyśleń na ten temat, ale nie sposób na ich podstawie dokonać pogłębionej ekspertyzy - zarówno co do społecznych ocen prasy i wydawnictw "Solidarność", jak i zmian w procesach komunikowania społecznego, jakie się dzięki nim dokonały.

Prowadzone przez OBOP badania opinii publicznej nad sprawami społecznego poinformowania ujawniły następujące tendencje:

- znaczny wzrost zainteresowania sprawami wewnętrznymi kraju,
- znaczny wzrost korzystania ze źródeł informacji - przede wszystkim dziennika telewizyjnego,
- pojawienie się nowych, uznawanych za wiarygodne źródeł informacji - przede wszystkim wydawnictw "Solidarność"
- wzrost krytycyzmu w stosunku do oficjalnych źródeł informacji przy jednoczesnych pozytywnych ocenach zmian w jakości informacji z tych źródeł.

Dostępność źródeł informacji

W maju br. dostępność poszczególnych źródeł informacji dla społeczeństwa polskiego przedstawia się następująco:

	dostępne bez trudności	dostępne z pewnymi trudnościami
telewizja	95%	2%
gazeta codzienna	38%	27%
radio zagraniczne	26%	21%
prasa i komunikaty Solidarność	15%	18%
tygodniki	12%	31%
polskie radio	9%	3%

Dostępność źródeł informacji nie określa jednoznacznie stopnia ich wykorzystania. Choć tylko 15% ludności powyżej 15 roku życia ma łatwy dostęp do prasy i wydawnictw "Solidarność", to więcej - bo 26% z tego źródła czerpie informacje o sytuacji w kraju a jeszcze więcej /41%/ czuje się kompetentna do wydania oceny stopnia swego zaufania do tego źródła informacji. Spośród nich 86% deklaruje swoje zaufanie do tego środka przekazu.

Na podstawie tych danych można stwierdzić, że mimo trudnego dostępu, wydawnictwa i prasa "Solidarność" cieszą się obecnie największym społecznym zaufaniem wśród wszystkich dostępnych społeczeństwu polskiemu źródeł informacji i kształtowania opinii. Wyprzedzają one zarówno Telewizję, Polskie Radio i gazety jak Radio zagraniczne oraz pisma i druki, nieoficjalne wydawnictwa opozycji demokratycznej.

Stopień dostępności i wykorzystania wydawnictw "Solidarność" krytycznym do oficjalnych środków masowego przekazu wyraźnie wzrasta podczas kryzysów politycznych i społecznych, np. podczas kryzysu bydgoskiego, z komunikatów "Solidarność" jako źródła informacji korzystało 31% ogółu społeczeństwa. Jednocześnie 63% badanych wyraziło opinię, że telewizja informowała społeczeństwo w sposób stroniczy. Zjawisko to można powiązać z jednej strony z nasileniem akcji informacyjno-wydawniczo-propagandowej przez "Solidarność" w sytuacjach kryzysowych z drugiej zaś - z widocznymi w tym czasie manipulacyjnymi praktykami państwowych środków masowego przekazu - głównie Telewizji.

Dostępność związkowych źródeł informacji wśród członków "Solidarność" w regionie Mazowsze.

OB5 nie dysponuje aktualnymi danymi na ten temat. Natomiast można sięgnąć po dane z sondaży przeprowadzonego w lutym br., by ukazać pewne charakterystyczne zjawisko. Otóż okazało się wtedy, że istnieje olbrzymia "luka informacyjna" między działaczami związku w zakładach, a zwykłymi członkami. O ile komunikaty wydawane przez Region czytało wtedy 70% działaczy związkowych, to wśród zwykłych członków związku odsetek ten wynosił 33%.

Od tego czasu sytuacja informacyjna w regionie zmieniła się w sposób znaczny. Po pierwsze jednym praktycznym źródłem informacji o działaniach władz regionu stała się jego prasa codzienna, po drugie - wydatnie wzrosł nakład tej prasy. Można jednak sądzić, że wspomniana "luka informacyjna" między działaczami związku a jego członkami, choć może zmniejszyła się nieco, to jednak pozostała dosyć szeroka. Innymi słowy: można sądzić, że podstawowym, najlepiej poinformowanym odbiorcą prasy związkowej są działacze związku, a stan poinformowania członków "Solidarność" pozostawia wiele do życzenia. Trzeba to podkreślić, że bez dostępu "Solidarność" do środków masowego przekazu - przede wszystkim telewizyjnej - można sądzić, że podnoszenie nakładów prasy i doskonalenie sieci kolportażu, ale nie sposób jej zlikwidować. Telewizja bowiem, a zwłaszcza programy nadawane w godzinach "szczytu emisyjnego" /18-21/ jest dla ogółu społeczeństwa i ogółu związkowców podstawowym źródłem "gorącej", szybkiej informacji.

Funkcje prasy związkowej w regionie Mazowsze

Na podstawie przeprowadzonego przez OB5 badania lustracyjnego można stwierdzić, że prasa związkowa nie ogranicza się wyłącznie do funkcji informacyjnych - dostarczania wiarygodnych informacji o tym co się w kraju i związku dzieje. Jest ona ponadto:

- podstawowym narzędziem kontaktu między komisjami zakładowymi a regionem,
- podstawowym narzędziem kształtowania przez region opinii członków związku o sytuacji w kraju, działaniach związku, działaniach władz państwowych.

Jest więc prasa związkowa podstawowym i głównym narzędziem politycznej i organizacyjnej integracji związku na regionalnym obszarze jego działania. Innymi słowy: można zasadnie przypuszczać, że w świadomości członków związku kierunki informacyjnego i publicystycznego działania prasy związkowej utożsamiane są z kierunkami społecznego i politycznego działania statutowych instancji związku na poziomie ponadzakładowym.

Problem kontroli prasy związkowej.

Istotnym problemem dyskutowanym w związku jest problem kontroli statutowych instancji nad prasą związkową i charakteru zależności między pismami a władzami związkowymi. Nie wiadomo, czy mają to być stosunki podporządkowania, partnerstwa, współpracy? Powszechnie uznawane są dwie racje. Po pierwsze, niezależność prasy związkowej od władz wykonawczych związku jest istotnym elementem wewnątrzwiązkowej demokracji, pluralizmu i społecznej kontroli tych władz; po drugie - prasa związkowa jako jedno z ważnych narzędzi oddziaływania statutowych władz związku nie może być od nich niezależna: władze związku muszą mieć możliwość kontroli i wpływu na podstawowe narzędzia, jakimi się posługują. Niezależność prasy związkowej od władz związku nie jest absolutyzowana. Wydaje się, że jest to punkt sporny między środowiskiem prasy związkowej, które na swoim zjeździe postuluje faktyczną pełną niezależność pism i biułetyń /po woliwanie redaktorów naczelnych przez WZD/ a władzami związku. Warto zatem odwołać się do opinii związkowej w tej kwestii. W przeprowadzonym przez OB5 sondaży 41% respondentów spośród dwóch przedstawionych im poglądów wybrało jako sobie bliższy ten, że "prasa i wydawnictwa związkowe powinny mieć pełną swobodę wypowiedzi i nie powinny podlegać bieżącej kontroli ze strony władz związkowych" - uznają za bardziej sobie odpowiadający większość - 59%.

Ocena prasy związkowej w regionie Mazowsze

Prasa związkowa jest najłatwiej dostępną działaczom związkowym. Oni też z racji swych funkcji są najlepiej poinformowani i stanowią, jak można przypuszczać, elitę opiniotwórczą związku, grupę tzw. "przywódców opinii".

O ocenę pism związkowych powszechnie dostępnych w regionie Mazowsze zwróciliśmy się do "elity działaczy" - delegatów na I WZD regionu, prosząc ich o wyrażenie zdania na temat trzech pism: tygodnika "Solidarność", dziennika "Niezależność" oraz dziennika "Wiadomości dnia". Ci z respondentów, którzy regularnie czytają powyższe pisma wystawiali im "stopnie" od 1 - /pismo nie podoba mi się zdecydowanie, mam wobec niego podstawowe zastrzeżenia/ - do 7 - /pismo podoba mi się, całkowicie je akceptuję/.

Na wstępie trzeba zaznaczyć, że ujawniły się różnice w poczytności wspomnianych trzech pism. Najwyższą cieszy się tygodnik "Solidarność" - jego regularną lekturę zadeklarowało 87% badanych, następnie "Niezależność" - 83%, potem "Wiadomości Dnia" - 73%. Można z bardzo dużym prawdopodobieństwem założyć, że poczytność pism

jest funkcją jego dostępności, a nie swobodnego wyboru. Tygodnik "Solidarność" jest łatwiej dostępny niż oba dzienniki, a "Niezależność" z 25 tys. nakładem jest bardziej dostępna niż "Wiadomości Dnia" z nakładem 10-12 tysięcy. Trzeba ponadto jeszcze raz podkreślić, że badana grupa to związkowa "elita elit". Czytelność pism związkowych wśród ogółu członków przedstawia się o wiele gorzej. Zbiorcze oceny - po rangowaniu - trzech pism wypadły następująco:

Solidarność - 5.16
Wiadomości Dnia - 4.51
Niezależność - 4.33

Uznając - 4 - za punkt środkowy, średnią siedmiopunktowej skali możemy przedstawić, jakie odsetki respondentów oceniały pismo poniżej "średniej", a jakie powyżej.

oceny 1,2,3 ocena 4	oceny 5,6,7
poniżej śr.średnia	powyżej śr.
Solid.-9% 16%	75%
Niez.29% 25%	46%
W.D. 26,5% 21%	52,5%

Jak widać klasą samą dla siebie jest tygodnik "Solidarność". Wyraźnie natomiast niepokoi fakt, że blisko jedna trzecia badanych ocenia poniżej średniej /a to znaczy, że ma podstawowe albo duże zastrzeżenia/. "Niezależność" - oficjalny dziennik regionu - pismo codzienne o największym nakładzie.

Niewiele zresztą mniej - bo nieco ponad jedna czwarta badanych - miało zastrzeżenia tego samego rzędu do "Wiadomości Dnia", które jednak uzyskały znacznie więcej ocen pozytywnych.

Tak duże odsetki badanych, którzy mają zastrzeżenia do pism regionu, powinny być wyraźnym sygnałem alarmowym dla obu redakcji, a także dla władz regionu.

Propozycje rozwiązań

Poniższe propozycje rozwiązań nie są w żadnej mierze wnioskami z badań empirycznych. Starają się one jednak uwzględnić te problemy, które zostały w badaniach uchwycione:

1. Problem szybkiego i powszechnego informowania społeczeństwa i członków związku nie da się rozwiązać bez dostępu do środków masowego przekazu - przede wszystkim telewizji. Ponieważ rola "gorącej" informacji i bieżącej publikacji wzrasta w okresach kryzysowych, kiedy warty jest każdy dzień, więc rozwiązaniem właściwym nie jest walka o cotygodniowy "związkowy magazyn telewizyjny" /o dużym czasie emisji/, lecz zagwarantowanie sobie dostępu do TV 2-3 razy w tygodniu, przy krótszym czasie emisji dla każdego programu. Ważne są godziny nadawania programu - powinny one przypadać na okres "szczytu odbioru" /18-21/.
2. Istnieje konieczność sformalizowania związkowej kontroli nad redakcjami pism związkowych i ich pracą. W żadnym przypadku nie powinno to być zadanie prezydium lub członków prezydium. Kontrolę taką powinny sprawować komisje złożone z członków zarządu i/lub delegatów. W żadnym przypadku kontrola nad pismami nie może być powierzona aparatowi związkowemu /doradcom, ekspertom/: jest to zadanie dla członków obieralnych władz związku, którzy powinni być za jego wypełnianie odpowiedzialni przed zarządem.

Ponadto kontroli nad pismami nie powinien w żadnym przypadku sprawować rzecznik prasowy, który na ogół jest członkiem prezydium. Funkcja rzecznika prasowego powinna być oddzielona od funkcji "odpowiedzialnego za prasę informację i propagandę".

3. W regionie Mazowsze istnieje konieczność "przegrupowania na froncie informacyjnym", tzn. wyodrębnienia pism według przewagi pełnionych przez nie funkcji. A więc:
 - oficjalnego "monitora regionu", który zawierałby przegrupowania na froncie informacyjnym", tzn. wyodrębnienia pism według przewagi pełnionych przez nie funkcji. A więc:

- oficjalnego "monitora regionu", który zawierałby wszystkie uchwały, postanowienia i wnioski prezydium, zarządu, komisji roboczych itp. Jego odbiorcami byłyby komisje zakładowe, a nie ogół członków związku,
- dziennika regionu o dużym nakładzie, funkcji przede wszystkim informacyjnej, kształtującej opinie przede wszystkim przez informację i krótką aktualną publicystykę,

- tygodnika i/lub miesięcznika o charakterze przede wszystkim publicystycznym, który służyłby ponadto za forum wymiany opinii i doświadczeń wśród członków związku

4. Należy przyjąć zasadę, że odpowiednie instancje związku mają autonomię w ustanawianiu statutu prasy związkowej i zasad jej działania, co oznacza, że o prasie "centralnej" związku decyduje KKP, o prasie regionów - regiony o prasie zakładowej - Komisje Zakładowe.

Przypisy:

- 1/ OBOPISP, Komunikat z badań nr 22/213
- 2/ tamże
- 3/ OBOPISP komunikat z badań nr 14/204
- 4/ OBS, Z.Buszowski, L.Dorn, Członkowie związku o sytuacji w kraju. Komunikat z badań.
- 5/ OBS, M.Strzeszewski. Kontakty Regionu - Komisje Zakładowe. Próba analizy.
- 6/ Dane dotąd niepublikowane. Sondaż z drugiej połowy maja br.
- 7/ Dane dotąd niepublikowane. Badania z lipca br.

Ludwik Dorn

Propozycja działań praktycznych ruchu samorządowego w aktualnej sytuacji przedstawiona przez Społeczne Porozumienie na rzecz reformy

1. Walka o autentyczny samorząd pracowniczy wkracza w decydującą fazę. Postulaty załóg dotyczące kształtu ustaw o przedsiębiorstwie i samorządzie, które do tej pory spotkały się bądź z brakiem reakcji ze strony ośrodków władzy, bądź też z werbalną akceptacją samej zasady "samorządności załóg", stają się coraz częściej przedmiotem manipulacji, a od kilkunastu dni rysować się zaczynają kontury nowej taktyki walki władz z ruchem samorządowym.
2. Zasadnicze elementy tej nowej taktyki są następujące:
 - a/ uaktywnienie aparatu partyjnego i zobowiązanie działaczy partyjnych do przejęcia politycznej kontroli nad ruchem samorządowym z jednoczesnym blokowaniem działalności rad pracowniczych pod pretekstem "braku ustaw" /dotyczy to zwłaszcza sprawy dyrektorów i zjednoczeń/;
 - b/ konsolidowanie stanowiska kierowniczej kadry wielkiego przemysłu wraz z rozpoczęciem ataków na ruch samorządowy /"należy przestrzegać prawa" / domagający się akceptacji zasady podporządkowania dyrektora przedsiębiorstwa radzie pracowniczej/;
 - c/ rozbijanie wspólnego stanowiska ruchu samorządowego w sprawie trybu powoływania i odwoływania dyrektora, zjednoczeń oraz form i zakresu nadzoru zewnętrznego poprzez forsowanie zasady wielu ustaw o przedsiębiorstwie /bądź wyjątków od ustawy podstawowej/; w szczególności dotyczy to próby ustanowienia specjalnego statusu i ograniczenia uprawnień samorządu w 100-200 wielkich przedsiębiorstwach przemysłowych znajdujących się w nomenklaturze KC PZPR,
 - d/ wykorzystywania w tej działalności związków branżowych które zdeklarowały jednoznacznie gotowość poparcia rządowych projektów ustaw atakujących jednocześnie NSZZ "Solidarność",
 - e/ nasilenie akcji propagandowej i działań administracyjnych przeciwko ruchowi samorządowemu, jako elementu szerzej strategii zwalczania NSZZ "Solidarność" /np. ograniczenie wyjazdów służbowych członków rad pracowniczych, utrudnianie lub uniemożliwianie dostępu do teleksów etc. na polecenie ministra pracy, płac i spraw socjalnych, "straszenie" załóg negatywnymi konsekwencjami samodzielności ekonomicznej przedsiębiorstwa/.
3. Według oceny "Porozumienia" nasilenie antysamorządowych działań aparatu władzy nastąpi w najbliższych tygodniach, a osiã konfliktów w skali regionów i całego kraju będą następujące sprawy:
 - a/ ostateczny kształt ustaw o przedsiębiorstwie i samorządzie,
 - b/ wybory, w drodze otwartych konkursów, dyrektorów przedsiębiorstw,
 - c/ tryb rozwiązywania zjednoczeń i powoływania dobrowolnych zrzeszeń przedsiębiorstw,
 - d/ dostęp rad pracowniczych do informacji w przedsiębiorstwach, sposób finansowania działalności organów samorządu pracowniczego, dostęp do poligrafii etc.
4. Możliwość negocjacji w tych sprawach należy ocenić jako bardzo ograniczoną, a zmiana tej sytuacji nastąpi tylko po zademonstrowaniu siły ruchu samorządowego. Dlatego też praktyczne działania ruchu samorządowego należy skoncentrować na realizacji postulatu przedstawionego 6 sierpnia 1981 r. w "Stanowisku Grupy Roboczej na rzecz Międzyregionalnej Inicjatywy Współpracy Samorządów Pracowniczych w sprawie aktualnych problemów ruchu samorządowego" zaakceptowanego m.in. przez Radę Współpracy Samorządów Pracowniczych Regionu Śląsko-Dąbrowski go. "Istniejące już samorzady podejmą natychmiast praktyczne działania na rzecz wprowadzenia w życie tych elementów samorządowej reformy gospodarczej, co do których istnieje już całkowita zgodność poglądów /.../ Ruch samorządowy winien odwołać się do świeżych jeszcze doświadczeń "Solidarności" z okresu poprzedzającego rejestrację i tworząc owe praktyczne przesłanki wdrażania autentycznej samorządności - torować drogę reformie poprzez społecznie akceptowane fakty dokonane".
5. "Porozumienie" proponuje zatem podjęcie natychmiastowych działań we wszystkich sprawach wymienionych w punkcie 3, a w szczególności:
 - a/ zapoczątkowanie we wszystkich regionach spotkań dyskusyjnych i masówek z udziałem posłów w oparciu o jedno lite stanowisko oceniające rządowe projekty ustaw o przedsiębiorstwie i samorządzie,
 - b/ informowanie na bieżąco o przebiegu i stanie rozmów w sejmie zarówno w celu stworzenia odpowiedniego klimatu dla tych rozmów, jak i ograniczenia możliwości zawarcia kompromisu w sprawach zasadniczych,
 - c/ przygotowanie ramowej instrukcji konkursu otwartego na dyrektora przedsiębiorstwa oraz zorganizowanie grup ekspertów służących radom pracowniczym pomocą w przeprowadzeniu konkursów,
 - d/ przygotowanie się do likwidacji zjednoczeń i tworzenia dobrowolnych zrzeszeń przedsiębiorstw,
 - f/ przygotowanie i rozpoczęcie w ciągu najbliższych tygodni programu szkolenia działaczy ruchu samorządowego w przedsiębiorstwach i regionach.
6. Stan zaawansowania prac przygotowawczych umożliwiających podjęcie w ciągu najbliższych tygodni wymienionych działań przedstawia się następująco:
 - a/ przygotowany został przez Jerzego Strzeleckiego i

Henryka Szlajfera projekt "Stanowiska w sprawie rządowych projektów ustawy o przedsiębiorstwie państwowym i ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego", w którym wykorzystano m.in. stanowiska i postulaty z regionu Gdańska-Elbląga, Łodzi, "Sieci", Grupy Roboczej. Projekt ten 20 sierpnia br. został zaakceptowany przez Prezydium "Solidarności" Regionu Mazowsza i przedstawiony posłom reprezentującym w sejmie woj. stołeczne. Proponujemy, by materiał ten stał się podstawą rozmów z posłami w innych regionach - po uprzednim zaakceptowaniu go przez uczestników "Porozumienia", prezydium "Solidarności" i Regionalne Komisje Współpracy Samorządów /tam, gdzie istnieją/. Technika przeprowadzania rozmów oraz sekwencja "dyskusja kameralna - spotkania z załogami" może być opracowana szczegółowo tylko w regionach. Pamiętać jednak należy, że w dyskusjach i spotkaniach powinni uczestniczyć, z uwagą na szereg skomplikowanych problemów ekonomicznych, eksperci Związku i samorządów. Głównym celem jest przedstawienie ujednoczonego stanowiska oraz zagęszczenie spotkań z posłami w czasie w celu uzyskania właściwego efektu,

b/ należy zobowiązać uczestników rozmów z posłami oraz członków zespołu uczestniczącego w pracach Podkomisji Sejmowej do natychmiastowego ogłaszania obszernych komunikatów po zakończeniu kolejnej tury rozmów /spotkań/; prezydium "Solidarności" winny zagwarantować miejsce na takie komunikaty w prasie związkowej. Należy też uzgodnić z redakcją "Tygodnika Solidarność" sposób publikowania i eksponowania komunikatów i innych materiałów dotyczących ruchu samorządowego w tym piśmie.

c/ "Porozumienie" przygotowało, wykorzystując dostarczone przez Grupę Roboczą materiały, projekt "Zasad przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora". Jednocześnie, w uzgodnieniu z władzami "Solidarności" Regionu Ziemi Łódzkiej oraz tamtejszym oddziałem TNOiK, podjęte zostały starania zmierzające do przygotowania ekip ekspertów przeprowadzających konkursy. Jest kwestią 2-tygodniową przygotowanie ok. 10 takich ekip,

d/ prace nad rannym wzorem raportu o stanie przedsiębiorstwa, zostaną zakończone w ciągu 3-4 tygodni,

e/ członkowie Grupy Roboczej zostali zobowiązani do przeprowadzenia w terminie 2 tygodni dyskusji z przedstawicielami rad pracowniczych w trzech wybranych zjednoczeniach na temat możliwości i warunków ich likwidacji i zastąpienia dobrowolnym porozumieniem; pożądana będzie w tej dziedzinie współpraca specjalistów ze Społecznego Komitetu Reformy Gospodarczej,

f/ zgodnie z deklaracjami Społecznego Komitetu Reformy Gospodarczej, FTE oraz TNOiK organizacje te przygotowują program szkolenia, który po zatwierdzeniu przez uczestników "Porozumienia" winien być realizowany już od końca września; do 12 września br. Grupa Robocza przedstawi natomiast maszynopis "Poradnika samorządowego". Na przełomie września/października ukaże się pierwszy zeszyt "Samorządu i Reformy" /suplement do "Trybuny Samorządu Robotniczego" - zreformowanej/ w nakł. ok. 20 tys. egz. Zobowiązano jednocześnie przedstawicieli Regionalnych Komisji Współpracy Samorządów z Gdańsk-Elbląga, Mazowsza i Śląska, do przygotowania materiałów propagandowo-instruktażowych, umożliwiających prowadzenie akcji tworzenia rad pracowniczych w regionach do tej pory biernych z punktu widzenia ruchu samorządowego.

7. W aktualnej sytuacji "Porozumienie" dostrzega potrzebę podjęcia pewnych konkretnych skoordynowanych działań mogących wywrzeć bezpośredni wpływ na kształt dyskusyjnych projektów ustaw. Proponujemy, po uzyskaniu pozytywnej odpowiedzi z konsultowanych przez Grupę Roboczą zjednoczeń, podjęcie dwóch akcji:

a/ ogłoszenie przez rady pracownicze decyzji o rozpoczęciu procedury konkursu otwartego na stanowisko dyrektora w wybranych wielkich przedsiębiorstwach przemysłowych

b/ ogłoszenie przez rady pracownicze decyzji o odczuciu funduszy dla wybranych zjednoczeń z jednoczesnym przedstawieniem propozycji statutu dobrowolnych zrzeszeń.

W przypadku obu akcji dobór jej uczestników odbędzie się zgodnie z określonymi kryteriami, a mianowicie:

- konkurs powinna ogłosić wybrana przez załogę rada pracownicza załogi; nie należy zatem rozpoczynać procedury konkursowej w tych przedsiębiorstwach, gdzie stosunki między dyrektorem a załogą są prawidłowe,

- w pierwszym okresie konkurs winien objąć przedsiębiorstwa ekonomicznie nie zagrożone /np. wysokim zadłużeniem, groźbą cięć inwestycyjnych, rozchylaną kooperacją itd./. Sądźmy jednocześnie, że decyzja "Solidarności" w Hucie Katowice o ogłoszeniu referendum w sprawie dotychczasowego dyrektora wymaga przyspieszenia akcji /a/.

8. Warunkiem konsekwentnej realizacji obu proponowanych akcji jest obok decyzji właściwych rad pracowniczych po partych referendum wśród załogi - zapewnienie poparcia ze strony Regionalnych Komisji Współpracy Samorządów Pracowniczych, zarządów regionalnych "Solidarności" oraz Prezydium KKP. Z chwilą rozpoczęcia obu akcji nie istnieje już bowiem możliwość odwrotu.

9. Równoległe do działań wyżej proponowanych "Porozumienie" zaleca podjęcie w pilnym trybie działań praktycznych w następujących dziedzinach:

- a/ organizowanie samopomocy przedsiębiorstw, jako doradźnej formy przewyższania wąskich gardeł zaopatrzeniowych,
- b. powoływanie grup roboczych rozwiązujących pilne zagadnienia praktyczne /np. zespół d/s zabezpieczenia energetycznego/.

Jednocześnie wskazane jest przedyskutowanie i wypracowanie nie stanowiska w takich kwestiach, jak:

- a. samorządność przedsiębiorstw innych typów niż tzw. przedsiębiorstwa społeczne,
- b. samorządność i samodzielność przedsiębiorstw tworzących przez przedsiębiorstwa,
- c. samorząd w przedsiębiorstwach wielozakładowych oraz podział kompetencji pomiędzy radę pracowniczą przedsiębiorstwa i radę wydziału,
- d. samorządność gospodarza a samorządność terytorialna,
- e. kwestia ograniczeń związana z reglamentacją materiałów i surowców systemem kartkowym i brakiem swobody cenotwórczej i działalnością rządowego sztabu antykrzysowego,
- f. ograniczenia wynikające z reglamentacji handlu zagranicznego i drastycznym brakiem środków dewizowych na import,
- g. stosunki przedsiębiorstwo - bank, zwłaszcza w sytuacji niezawinionych przez przedsiębiorstwo strat i braku środków,
- h. opracowanie stanowiska samorządu wobec konieczności redukcji zatrudnienia lub całkowitego rozwiązania przedsiębiorstwa.

10. Sądźmy, że "Porozumienie" powinno ustosunkować się do stanowiska zajętego w sprawie ruchu samorządowego przez związki branżowe. Grupa Robocza nie widzi możliwości współdziałania ze związkami branżowymi z uwagi na zasadniczą rozbieżność poglądów i będzie przeciwnie do tworzenia "grup inicjatywnych" złożonych z przedstawicieli "Solidarności" i związków branżowych. Takie stanowisko powinno obowiązywać w stosunku do wszystkich organizacji, które dążą do podważenia zasady pełnej samorządności załóg.

Ocenę sformułowaną przez Grupę Roboczą potwierdza następujący fragment sprawozdania z ogólnopolskiego spotkania przedstawicieli branżowego ruchu zawodowego w Ostrowcu Świętokrzyskim w dn. 25 sierpnia br. /"Trybuna Ludu", 26 sierpnia 1981/: "... przedstawiciele organizacji związkowych opowiadali się za modelem, w którym załoga współuczestniczy w zarządzaniu przedsiębiorstwem. /.../ Z kolei w spornej kwestii obsadzenia stanowisk dyrektorskich przedstawiono propozycję kompromisową, zgodnie z którą stopień uzależnienia dyrektora od rady załogi zależałoby od charakteru i typu przedsiębiorstwa. W zakładach o szczególnym znaczeniu dla gospodarki, dyrektora mogłaby wybierać rada robotnicza spośród kandydatów przedstawionych przez organ założycielski".

Warszawa 27.08.81 Społeczne Porozumienie na rzecz reformy

Oprac. na podstawie materiałów Rady Koordynacyjnej Samorządów Pracowniczych Regionu Gdańska-Elbląga oraz Grupy Roboczej na rzecz Międzynarodowej Inicjatywy Współpracy Samorządów Pracowniczych

»» Cl. 28.8.303

... limity kredytowe

Ponadto dobrze znane biurokratyczne limity kredytów inwestycyjnych obrotowych i konsumpcyjnych mają być narzucane jako obowiązek - bankom /s.34/. W ten sposób plan centralny mógłby być szczegółowo rozpisany na banki. Autorzy projektu zapewniają - znów na zasadzie ignoraszkii słownej - że bankom nie będzie wolno narzucać tych limitów przedsiębiorstwom. Jest to pobożne życzenie. Nie nazywając tego limitem czy dyrektywą, po prostu nie da przedsiębiorstwom pieniędzy na to, co nie jest przewidziane w planie centralnym. Tą drogą cały system nakazowo-rozdzielczy może bez trudu powrócić do gospodarki.

... i ceny

Można się zgodzić, że ceny niektórych /nielicznych/ surowców i dóbr konsumpcyjnych powinny być kontrolowane. Ale projekt rządowy najwyraźniej przewiduje wyznaczanie i zatwierdzanie wszystkich cen. Dobrze, że ceny na podstawowe surowce mają być ustalone w oparciu o ceny światowe. Wykluczono jednak zupełnie kształtowanie cen przez rynek, /s.34-36/. Takie administrowanie ce-

nami będzie zniechęcać przedsiębiorstwa do obniżki. Być może jest to efekt niekonsekwencji projektu pisanego przez różnych autorów reprezentujących różne interesy, którzy nie skonfrontowali swych pomysłów. Projekt ten jednak stawia pod znakiem zapytania zarówno samorządność jak samodzielność i samofinansowanie przedsiębiorstw.

Podważa nadzieję na wydostanie się z błędnego koła scentralizowanego systemu, głównie przez to, iż dopuszcza by centrum dyrygowało bankami i dyrektorami przedsiębiorstw. A ponadto samo kontrolowanie takiego pakietu nakazów wymaga utrzymania aparatu administracji centralnej, mającego możliwość rozszerzania nakazów poza przewidziane ramy /ze względu na tzw. "wyjątkowe okoliczności"/ i w efekcie zdolnego do utrzymania całego nakazowo-rozdzielczego systemu zarządzania. A tą drogą z kryzysu nie wyjdziemy. T.Stankiewicz 1/. Numeracja stron dotyczy broszury "Kierunki reformy gospodarczej. Projekt". Nakładem "Trybuny Ludu" Warszawa, Lipiec 1981 r.